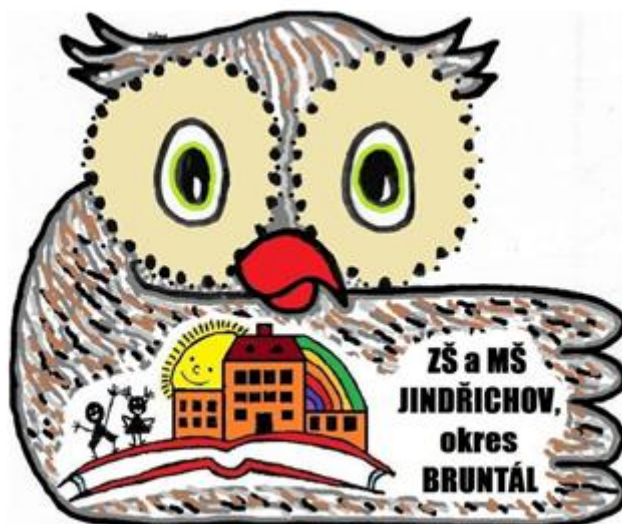

*Základní škola a Mateřská škola Jindřichov,
okres Bruntál*

*Školní vzdělávací program
pro základní vzdělávání*

Radost z poznání

Platnost od 1. 9. 2017

Číslo jednací: 645/2017/ZS/St

Obsah

1	IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE ŠKOLY	4
2	CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	5
2.1	CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	5
2.2	CHARAKTERISTIKA PEDAGOGICKÉHO SBORU	5
3	CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	7
3.1	ZAMĚŘENÍ ŠKOLY	7
3.2	VÝCHODISKA PRO TVORBU ŠVP	7
3.3	ROZVOJ KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ.....	8
3.4	Hlavní a dílčí cíle vzdělávacího programu	10
3.5	VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE	12
3.6	STRATEGIE NAPLŇOVÁNÍ KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ	15
3.7	INTEGRACE PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT	15
3.8	ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ SE SVP A ŽÁKŮ NADANÝCH	16
3.8.1	<i>Osobnostní a sociální výchova</i>	16
3.8.2	<i>Výchova demokratického občana</i>	19
3.8.3	<i>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</i>	19
3.8.4	<i>Multikulturní výchova</i>	19
3.8.5	<i>Environmentální výchova</i>	20
3.8.6	<i>Mediální výchova</i>	21
3.9	PORADENSKÉ SLUŽBY VE ŠKOLE.....	22
3.9.1	<i>Obsah poradenských služeb</i>	22
3.9.2	<i>Hlavní úkoly poradenských služeb</i>	22
3.9.3	<i>Kariérové poradenství</i>	23
3.9.4	<i>Péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami</i>	23
3.9.5	<i>Speciálně pedagogická péče</i>	23
3.9.6	<i>Péče o talentované a mimořádně nadané žáky</i>	23
3.9.7	<i>Spolupráce s ostatními institucemi</i>	23
3.9.8	<i>Legislativní východiska</i>	24
4	UČEBNÍ PLÁNY	25
4.1	UČEBNÍ PLÁN PRO 1. STUPEŇ ZŠ.....	25
4.2	UČEBNÍ PLÁN PRO 2. STUPEŇ ZŠ.....	26
5	UČEBNÍ OSNOVY	27
5.1	JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	27
5.1.1	<i>Český jazyk a Český jazyk a literatura</i>	28
5.1.2	<i>Anglický jazyk</i>	56
5.1.3	<i>Německý jazyk</i>	68
5.2	MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE.....	71
5.2.1	<i>Matematika</i>	73
5.2.2	<i>Informační a komunikační technologie</i>	90
5.2.3	<i>Výpočetní technika (VT)</i>	92
5.3	ČLOVĚK A JEHO SVĚT	97
5.3.1	<i>Prvouka</i>	99
5.3.2	<i>Vlastivěda</i>	109

5.3.3	<i>Přírodověda</i>	114
5.4	ČLOVĚK A SPOLEČNOST.....	119
5.4.1	<i>Dějepis</i>	121
5.4.2	<i>Výchova k občanství</i>	128
5.5	ČLOVĚK A PŘÍRODA.....	137
5.5.1	<i>Fyzika</i>	139
5.5.2	<i>Chemie</i>	149
5.5.3	<i>Přírodopis</i>	153
5.5.4	<i>Zeměpis</i>	161
5.6	UMĚNÍ A KULTURA.....	168
5.6.1	<i>Hudební výchova</i>	169
5.6.2	<i>Výtvarná výchova</i>	174
5.7	ČLOVĚK A ZDRAVÍ.....	182
5.7.1	<i>Výchova ke zdraví</i>	184
5.7.2	<i>Tělesná výchova</i>	189
5.8	ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE.....	196
6	VOLITELNÉ PŘEDMĚTY	210
6.1	PŘEHLED VOLITELNÝCH PŘEDMĚTŮ ZAŘAZOVANÝCH PODLE ZÁJMU ŽÁKŮ.....	210
6.2	VZDĚLÁVACÍ OBSAH VOLITELNÝCH PŘEDMĚTŮ	210
6.2.1	<i>Ochrana obyvatel</i>	210
6.2.2	<i>Psaní na klávesnici</i>	212
6.2.3	<i>Seminář z českého jazyka</i>	213
6.2.4	<i>Seminář z matematiky</i>	214

1 Identifikační údaje školy

Předkladatel:	
Název školy	Základní škola a Mateřská škola Jindřichov, okres Bruntál
Právní forma	Škola s právní subjektivitou (příspěvková organizace)
Datum zařazení do rejstříku škol	4. dubna 2006
IZO	600 131 866
IČO	70645469
Adresa školy	793 83 Jindřichov 457
Ředitelka	Mgr. Zlata Steuerová, MBA
Hlavní koordinátor	Jana Zábranská
Telefon	554 641 746, 702 020 296
E-mail	steuerova@zsjindrichov.cz
www	www.zsjindrichov.cz

Zřizovatel:	
Název	Obec Jindřichov
Právní forma	Obec (obecní úřad)
IČO	00296074
Adresa	793 83 Jindřichov 58
Telefon	554 641 129
E-mail	starosta@obecjindrichov.cz
www	www.obecjindrichov.cz

Všechny součásti školy a školského zařízení			
Celý název	Adresa včetně PSČ	Telefon (fax)	kapacita
Základní škola Jindřichov	793 83 Jindřichov 457	554 641 746, 702 020 296 fax.: 554 641 746 (po výzvě)	350 žáků
Školní družina Jindřichov	793 83 Jindřichov 191	554 652 294	56 žáků
Školní jídelna Jindřichov	793 83 Jindřichov 457	554 641 745	500 jídel
Mateřská škola Jindřichov	793 83 Jindřichov 506	554 652 295	60 dětí
Mateřská škola Vysoká	Vysoká 81 793 99 Osoblaha	737 674 954	13 dětí
Výdejna stravy MŠ Jindřichov	793 83 Jindřichov 506	554 641 742	60 jídel
Výdejna stravy MŠ Vysoká	Vysoká 81 793 99 Osoblaha	737 674 954	13 jídel

2 Charakteristika školy

2.1 Charakteristika školy

Celý školní areál leží ve středu obce Jindřichov. Okolí školy skýtá velmi dobré možnosti pro činnost školní družiny i pro tělesnou výchovu. V areálu je hlavní budova s učebnami, tělocvičnou a školní jídelnou. Ve druhé budově jsou učebny 1. a 2. ročníku, školní družina a žákovská knihovna, ve druhé polovině budovy jsou 2 oddělení mateřské školy s výdejnou stravou. Třetí budova se nachází v obci Vysoká a je zde umístěna 1 třída mateřské školy se zahradou.

Celkem je k dispozici 17 učeben, většinu z nich (9) tvoří učebny univerzální, speciální učebny (8) slouží pro výuku fyziky, výpočetní techniky (2), cizích jazyků a hudební výchovy, chemie, pracovních činností (cvičná kuchyňka) a výtvarné výchovy (2). Škola má tělocvičnu a školní hřiště se zázemím pro lehkou atletiku.

K uložení pomůcek slouží kabinety, které jsou hlavně u speciálních učeben. Ve sborovně jsou PC s připojením na internet a odpovídajícím zařízením, které se postupně modernizuje. K rekreačním účelům slouží mimo dobu vyučování tělocvična, školní hřiště a multifunkční hřiště, které spravuje obec. Pro hromadná setkávání se využívá tělocvična. Prostory školní družiny jsou funkčně vybaveny tak, aby pomáhaly naplnit obsah zájmového vzdělávání žáků. K odkládání oděvu a obuvi mají žáci k dispozici šatny. K převlékání před hodinami tělesné výchovy je vyhrazena šatna u tělocvičny. Sociální zařízení odpovídá počtu i složení žáků. K ošetření úrazu jsou určeni pedagogičtí pracovníci, na které se mohou žáci v případě potřeby obrátit.

Učebnice, didaktické pomůcky, informační a komunikační technika a další pomůcky jsou průběžně doplňovány a nahrazovány modernějšími.

Ve školním roce 2012/2013 byly všechny kmenové učebny vybaveny novými datovými projektorami a provedeno zatemnění oken formou žaluzií. Ve školním roce 2013/2014 se zařizuje pedagogická knihovna, sklad učebnic a bude dokončen archiv.

Žákům je zajištěno zdravé prostředí učeben a ostatních prostor školy podle platných norem. Režim vyučování je standardní, vyhovuje žákům, rodičům i personálu. Každá speciální učebna má svůj řád, jehož dodržování omezuje vznik situací, které by mohly ohrozit zdraví žáků, pedagogů, eventuálně ničení majetku. Školní řád svými opatřeními chrání zdraví a bezpečnost žáků při veškerém dění spojeném se školou. Žáci mají zajištěn vhodný pitný i stravovací režim.

Všichni pracovníci školy se snaží o vytváření příznivého klimatu ve škole na základě otevřenosti a partnerství v komunikaci, úcty, tolerance, uznání, empatie a spolupráce. Vzdělávání je propojené se skutečným životem. Škola v maximální míře usiluje o ochranu žáků před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy.

2.2 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor tvoří ředitelka, zástupce ředitelky školy a dalších 11 učitelů včetně výchovné poradkyně, která se zaměřuje na výchovné problémy a zejména na poradenství spojené s volbou povolání, 2 vychovatelky školní družiny a jeden ICT správce. Většina učitelů je plně kvalifikovaných, ti, kteří kvalifikaci nesplňují, pokračují v dalším vzdělávání v oblasti pedagogiky, psychologie, osobnostní a sociální výchovy, moderních metod v didaktice, jazykové gramotnosti, výpočetní a komunikační technice. Složení pedagogického sboru školy je poměrně stabilizované, nepodléhá častým změnám nebo odchodům učitelů. Snahou vedení školy je udržet si a postupně zkvalitňovat pracovní kolektiv, zajistit v něm tvůrčí a přátelskou atmosféru.

Ve škole pracuje metodik prevence sociálně patologických jevů, máme zpracován plán prevence a pořádáme několik akcí zaměřených právě na prevenci negativních jevů.

Všichni pedagogové školy jsou zapojeni do práce předmětových (metodických) komisí dle své aprobační nebo vyučovaných předmětů.

Naprostá většina učitelů zvládá základy práce na PC (Word, Excel, Internet...), vlastní notebooky a byla jim přidělena e-mailová adresa, kterou mohou používat při kontaktu s vedením školy nebo se žáky a rodičovskou veřejností.

3 Charakteristika školního vzdělávacího programu

3.1 Zaměření školy

Naše škola se profiluje jako základní škola se zaměřením na výuku českého jazyka, především na rozvoj čtenářských dovedností a psaní. Této konkrétní vzdělávací oblasti, realizované prostřednictvím vyučovacích předmětů Český jazyk, Český jazyk a literatura, Psaní na klávesnici a Výpočetní technika, se věnujeme nad rámec stanovený povinnými časovými dotacemi RVP ZV. Důraz na výuku v této vzdělávací oblasti prakticky uskutečňujeme i v rámci nabídky povinně volitelných předmětů a zájmových útvarů. K tomuto rozvoji přispívá také nově vznikající kroužek Dramatické výchovy a vydává se školní časopis. Nově zavádíme čtenářské deníky ve všech ročnících.

Věnujeme značnou pozornost budování a naplňování mezipředmětových vazeb mezi Českým jazykem a ostatními předměty, které s ním souvisí.

3.2 Východiska pro tvorbu ŠVP

Koncepce ŠVP vychází z jedné z nejdůležitějších pedagogických zásad – zásady *motivace žáků*. Motivace žáků k jejich práci a především touze po vzdělávání, získávání znalostí a dovedností je pro nás zásadním pojítkem celého výchovně-vzdělávacího procesu. Prolíná se napříč všemi obdobími vzdělávání na naší škole, spojuje práci se všemi žáky, počínaje znevýhodněnými a konče žáky s větším nadáním.

Koncepce a principy ŠVP vycházejí ze Strategického záměru rozvoje školy. Tento dokument byl po projednání s pedagogy školy zpracován vedením školy a následně projednán a schválen školskou radou.

Na tomto místě zmíníme nejdůležitější koncepty SZRŠ, které mají zásadní vliv na koncepci a strukturu ŠVP. Níže uvedený výčet zahrnuje vlastnosti, které bychom chtěli u naší školy coby moderní výchovně vzdělávací instituce docílit:

- vstřícný pedagogický sbor, který se ve svém zájmu, v zájmu školy a především v zájmu žáků nadále vzdělává jak po stránce odborné, tak po stránce pedagogické
- rodiče (zákonní zástupci žáků) se zájmem o vzdělávání svých dětí, ochotni podílet se na spolupráci se školou, a to především v zájmu svých dětí
- otevřená komunikace s rodiči (zákonnými zástupci) žáků, postavená na základech všeobecně vžitých morálních principů a transparentního jednání
- kvalitní a včasná informovanost rodičů o dění ve škole, a to jak v průběhu řádného vyučování, tak v rámci mimoškolních aktivit
- materiálně dobře vybavená škola, odpovídající nejen všem právním úpravám, ale i moderním trendům v oblasti hygieny, psychohygieny, ergonomie, ekologie a v neposlední řadě bezpečnosti
- motivovaní žáci, pro něž není školní docházka jen nudnou a nechtěnou povinností, ale prostředkem duševního obohacování, společenstvím kamarádů a příležitostí k seberealizaci
- moderní, efektivně řízený systém založený na týmové hře, ale zároveň do maximální možné míry podporující individualitu a kreativitu každého svého člena
- škola, která se umí přizpůsobit sociálnímu a demografickému prostředí, ve kterém se nachází

Naše škola je a do budoucna nadále zůstane službou veřejnosti. Předmětem této služby je poskytování základního vzdělání a tomuto primárnímu cíli je podřízen veškerý chod školy, práce vedení školy, pedagogů a všech ostatních zaměstnanců školy.

Dokument Koncepční záměr rozvoje školy je jedním ze základních dokumentů školy a je k dispozici k nahlédnutí u ředitelky školy.

3.3 Rozvoj klíčových kompetencí

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti.

Smyslem a cílem vzdělávání je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná, a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti. Osvojování klíčových kompetencí je proces dlouhodobý a složitý, který má svůj počátek v předškolním vzdělávání, pokračuje v základním a středním vzdělávání a postupně se dotváří v dalším průběhu života. Úroveň klíčových kompetencí, které žáci dosáhnou na konci základního vzdělávání, nelze ještě považovat za ukončenou, ale získané klíčové kompetence tvoří neopomenutelný základ žáka pro celoživotní učení, vstup do života a do pracovního procesu.

Z praktického hlediska má důraz na rozvoj klíčových kompetencí za následek mimo jiné odstranění většiny nešvarů našeho základního školství, tak jak je známe. Patří mezi ně především memorování, neexistence mezipředmětových vazeb, malý důraz na komplexní rozvoj osobnosti žáka, malý důraz na rozvoj postojů žáka a jeho praktických dovedností.

Klíčem k odstranění těchto negativních jevů může být právě cílený a metodicky zpracovaný rozvoj základních kompetencí žáka. Rozvoj klíčových kompetencí je rovněž jedním ze základních pilířů ŠVP Radost z poznání.

Kompetence k učení

Na konci základního vzdělávání by měl žák být schopen:

- dávat fakta a jevy do souvislostí
- vybrat si pro sebe vhodné strategie, metody a formy samostatného učení a dalšího vzdělávání (organizovat svůj učební proces)
- vyhledávat, třídít a uchovávat informace
- nést odpovědnost za vlastní vzdělávání, pracovat s motivací sebe sama
- být schopen vzít v úvahu zkušenost, vyvodit z jejího poznání odpovídající závěry, modifikovat je ke své konkrétní potřebě
- zacházet s obecně užívanými termíny, znát jejich význam a podstatu
- dávat do souvislosti poznatky různých vědeckých disciplín, chápat jejich spojitost s jevy a skutečnostmi v reálném životě
- chápat učení se nejen jako formu zvyšování společenského uplatnění, ale také jako zábavu a prostředek k obohacení sebe sama
- třídít informační zdroje podle jejich povahy a důvěryhodnosti
- konzultovat nabyté vědomosti s jinými lidmi, umět využívat konzultaci nebo radu jako zdroj informace
- kriticky zhodnotit pokrok ve svém vzdělávání, vyvodit z analýzy závěry pro své další vzdělávání

Kompetence k řešení problémů

Na konci základního vzdělávání by měl žák být schopen:

- vnímat různé problémové situace ve svém okolí, být schopen na základě své vlastní analýzy nalézt příčinu problému a pokusit se o jeho řešení
- najít informace, které mu mohou při řešení problémů pomoci, roztřídit je, posoudit jejich použitelnost pro konkrétní problém a zvolit vhodnou variantu řešení
- ověřit správnost řešení problémové situace, chápat pojem modelová situace a umět použít „cizí“ řešení modelových situací
- kriticky myslet, činit uvážlivá rozhodnutí, mít schopnost je obhájit, uvědomovat si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotit

Kompetence komunikativní

Na konci základního vzdělávání by měl žák být schopen:

- rozumět a domluvit se, číst a psát ve více jazycích
- být schopen porozumět mluvenému slovu, psanému textu, obrazovému vyjádření informace
- prezentovat své myšlenky na veřejnosti, přesně, jasně a srozumitelně je formulovat a kultivovaně přednést
- argumentovat a na základě racionální argumentace se pokusit obhájit svůj názor
- rozumět tabelárním datům a grafům různých běžně používaných typů
- naslouchat názorům a argumentaci druhých, reagovat na ně
- ovládat emoce v komunikaci
- volit vhodná slova odpovídající povaze konkrétní situace
- rozumět základním prvkům lidské gestikulace a umět na ně odpovídajícím způsobem reagovat

Kompetence sociální a osobní

Na konci základního vzdělávání by měl žák být schopen:

- být platným členem týmu, umět přijmout svou roli v něm, obhájit své místo a prosadit se
- podílet se na vytváření dobré nálady v kolektivu, upevňovat (korigovat) mezilidské vztahy na základě svého nejlepšího přesvědčení
- vytvářet si pozitivní obrázek sebe sama, podpořený zdravým sebevědomím
- navazovat kontakty s jinými a umět je využít ke svému prospěchu
- posuzovat a hodnotit jak sebe, tak své kolegy, pokud možno objektivně a bez nežádoucích emočních projevů

Kompetence občanské

Na konci základního vzdělávání by měl žák být schopen:

- respektovat hodnoty jiných, jejich etnické a kulturní odlišnosti a postoje, respektovat jejich hodnotový systém
- chápat základní principy demokratické společnosti, zákony a normy, které určují a ovlivňují každodenní reálný život
- odlišit škodlivé názory a projevy druhých, umět na ně adekvátně reagovat
- respektovat a chránit kulturní a technické dědictví našeho národa, jeho symboly
- respektovat duševní i hmotné vlastnictví
- rozlišit člověka nebo skupinu v nouzi a adekvátně reagovat, projevodovat solidaritu

- chápat základní ekologické souvislosti, aktivně přistupovat k ochraně a zlepšování životního prostředí, samostatně si vytvořit názor a adekvátní postoj k environmentálním problémům současnosti

Kompetence pracovní

Na konci základního vzdělávání by měl žák být schopen:

- brát na sebe svůj díl odpovědnosti za svěřený pracovní úkol
- plánovat si práci s ohledem na efektivitu a své schopnosti
- dodržovat veškerá pravidla pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci
- umět odpočívat jak aktivně, tak pasivně, chápat význam odpočinku v životě pracujícího člověka, umět ho plánovat a využít
- využívat nabyté vědomosti a dovednosti při své práci
- používat vhodné nástroje a vybavení při základních pracovních úkonech, chápat rozdíly a specifika jednotlivých nástrojů a zařízení
- stanovit efektivní postupy k dosažení cíle, umět dynamicky vyhodnocovat situaci

Kompetence adaptační

Na konci základního vzdělávání by měl žák být schopen:

- přizpůsobit se okolnostem, pohotově reagovat na změnu vnějších podmínek
- zvládat alespoň základní „krizové scénáře“, umět je přizpůsobovat konkrétním okolnostem a modifikovat podle potřeby
- využívat informační a komunikační technologie a techniku, a to ke zjednodušení své situace

3.4 Hlavní a dílčí cíle vzdělávacího programu

V průběhu základního vzdělávání žáci postupně získávají takové kvality osobnosti, které jim umožní pokračovat ve studiu, zdokonalovat se ve zvolené profesi a během celého života se dále vzdělávat a podle svých možností aktivně podílet na životě společnosti.

Základní vzdělávání má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání.

Vzhledem k výše uvedenému se v základním vzdělávání usiluje o naplnění cílů popsanych ve výčtu níže v tomto odstavci.

Umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení

Ke splnění tohoto cíle musíme žáky naučit zejména:

- chápat význam sebevzdělávání v jejich životě, naučit je správnému a pozitivnímu vztahu ke vzdělávání, osvětlit jeho přínos pro osobnost člověka, nechat je zažít pocit sebeuspokojení ze samostatné práce na sobě
- vyhledávat, rozlišovat a využívat dostupné informační zdroje
- vyhledávat, třídit a systematicky ukládat informace, upravovat je k jejich dalšímu využití
- volit vhodné strategie a efektivní metody učení

Podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

Ke splnění tohoto cíle musíme žáky naučit zejména:

- samostatně pozorovat a experimentovat, získané výsledky porovnávat, kriticky posuzovat a vyvozovat z nich závěry pro jejich využití v budoucnosti
- uvádět fakta a jevy do souvislostí a na základě toho si vytvářet komplexní pohled na přírodní a společenské jevy
- volit vhodné způsoby řešení problémů a plnění úkolů, sledovat vlastní pokrok
- aplikovat osvědčené postupy (modelové situace a scénáře), modifikovat je podle potřeby a využívat při řešení nových úkolů

Vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci

Ke splnění tohoto cíle musíme žáky naučit zejména:

- formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchat jiným a porozumět jim
- obhajovat vlastní názor vhodnou, kultivovanou a logickou argumentací

Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých

Ke splnění tohoto cíle musíme žáky naučit zejména:

- spolupracovat při řešení zadaného úkolu ve skupině, podílet se na vytváření pravidel práce v týmu na budování týmového ducha
- aktivně přispívat k diskusi, zvládat argumentaci, obhajovat svůj vlastní názor
- na základě vyhodnocení zkušeností druhých umět modifikovat svůj vlastní názor a postoj ku prospěchu všech a ku prospěchu zvládnutí daného úkolu

Připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svěbytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti

Ke splnění tohoto cíle musíme žáky naučit zejména:

- mít zdravě sebevědomé vystupování, pozitivní představu o sobě samém
- vcítit se do situace ostatních, chápat jejich přesvědčení a názory
- řešit praktické problémy a životní situace na základě pochopení principů chodu společnosti, znát svá práva i povinnosti
- být schopen hodnotit výsledky činnosti vlastní i činnosti jiných

Vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě

Ke splnění tohoto cíle musíme žáky naučit zejména:

- chránit životní prostředí, chránit kulturní, společenské a lidské hodnoty
- pochopit hodnotový systém jiného člověka, naučit se zvládat komunikaci a spolupráci s člověkem s jiným žebříčkem hodnot
- rozeznat člověka nebo skupinu lidí v nouzi

Učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný

Ke splnění tohoto cíle musíme žáky naučit zejména:

- chránit vlastní zdraví i zdraví ostatních
- žít podle zásad zdravého životního stylu, být si vědom veškerých následků opačného jednání
- přijmout zodpovědnost za svá rozhodnutí a postoje
- nebýt lhostejný k neštěstí druhých, umět jim naslouchat a pomoci
- dle svých možností poskytovat účinnou pomoc v kritických situacích
- znát všeobecná pravidla a normy týkající se ochrany zdraví při práci, při pohybu na pozemních komunikacích, sportovních činnostech a jiné

Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi

Ke splnění tohoto cíle musíme žáky naučit zejména:

- vnímat kulturní a historické dědictví jako významný fenomén
- být vnímavý k tradicím a kulturním hodnotám jiných
- spolupracovat s lidmi rozdílné etnické příslušnosti, sociálního postavení nebo vyznání

Pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci

Ke splnění tohoto cíle musíme žáky naučit zejména:

- využívat znalosti, zkušenosti a dovednosti z jednotlivých vzdělávacích oblastí ve svém praktickém životě, v zájmu vlastního rozvoje a své přípravy na budoucí život
- být si vědom svých předpokladů a handicapů, umět využít toho pozitivního a potlačit negativní
- využívat zkušeností a poznatků jiných a uplatnit je při výběru své profesní dráhy

3.5 Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací strategie představují společné postupy na úrovni školy, uplatňované ve výuce i mimo výuku, jimiž škola cíleně utváří a rozvíjí klíčové kompetence žáků.

K tomu, aby naše škola zajistila patřičný rozvoj stanovených klíčových kompetencí, používá tyto strategie:

Komplexní pojetí základního vzdělávání

Vzhledem k tomu, že lidský život je zasazen do kontinuálního působení fyzikálních, společenských a jiných jevů a jejich vzájemných souvislostí, nelze ani výuku na základní škole a její výstupy vidět „rozdělenou na předměty“. Tímto bychom chtěli zdůraznit, že i ve fyzice je nutno mluvit korektně česky, v češtině je nutno umět provádět základní početní operace a ve výchově k občanství je možno představit si společnost jako systém s fyzikálními vlastnostmi.

Základními předpoklady komplexního pojetí základního vzdělávání pro nás jsou:

- důsledné uplatňování mezipředmětových vazeb, upozorňování žáků i rodičů na jejich existenci a význam
- přístup pedagogů ke komplexnímu pojetí výuky, vysvětlení podstaty souvislostí věcí nezávisle na tom, jaký předmět je v jakou dobu zrovna vyučován
- další vzdělávání pedagogických pracovníků a jejich zájem o něj, motivace pedagogů k sebevzdělávání a jejich aktivní přístup k pedagogické práci

Moderní principy práce s informacemi

Na tomto místě bychom chtěli zdůraznit odstranění „přežitků“ minulosti, jakými jsou například memorování letopočtů, nadmořských výšek a jiných mechanických znalostí.

Základními principy moderního způsobu práce s informacemi je jejich vyhledávání, třídění, zpracování, uchovávání a efektivní aplikace. Pro realizaci těchto zásad na úrovni školy uplatňujeme tyto postupy:

- zadávání samostatných prací na stanovené téma (referáty, projekty)
- vedení žáků k přemýšlení o faktech a souvislostech
- práce s různými a různorodými informačními zdroji, výklad jejich povahy, dostupnosti, praktické použitelnosti a efektivity
- porovnávání informací získaných z různých zdrojů a vyvození závěrů vyplývajících z rozdílů v nalezených informacích
- procvičování schopnosti uznat vlastní chybu, představit pedagoga jako chybující lidskou bytost, procvičování schopnosti adaptovat či pozměnit svůj pohled na základě získaných informací
- zařadit pochopení vztahů a souvislostí nad memorováním faktů, tento přístup také promítnout do hodnocení práce žáků

Podpora samostatné a kreativní práce žáků

Samostatná práce, zejména pak kreativní, je svébytným projevem lidské osobnosti s vysokou vypovídací hodnotou. Proto se snažíme právě na takovou práci klást ve výchovně-vzdělávacím procesu důraz, a to jak v rámci školní výuky, tak v rámci samostatné práce žáků.

Pro realizaci výše uvedeného používáme na úrovni školy tyto postupy:

- zadávání samostatných prací (projektů) s pevně vymezeným termínem splnění a přesně vymezenými kritérii hodnocení
- poskytování dostatečného množství prostoru pro realizaci úkolu vlastními, pokud možno originálními postupy
- pozitivní motivaci žáků k vynalézání a ověřování vlastních tvůrčích postupů při řešení stanoveného úkolu
- individuální přístup k žákům včetně přístupu při vyhodnocování a klasifikaci samostatné tvůrčí práce

Hodnocení jako součást vzdělávacího procesu

I když nadpis může znít jako samozřejmost, z vlastních zkušeností víme, že v reálné vzdělávací praxi tomu tak není. Na zpětnou vazbu hodnocení, coby základní nástroj zvyšování efektivity učení je kladen často pramalý důraz a hodnocení žáka tím do značné míry ztrácí svůj prvotní smysl.

Účelem hodnocení není „mít nějaké známky“, ale poskytovat zpětnou vazbu pro další přípravu a její korekci. Uskutečňování této společné zásady na úrovni školy napomáhají tyto obecně přijaté postupy:

- Kontinuální hodnocení. Žák je vyučujícím sledován a hodnocen průběžně při každé své činnosti, není hodnocen na základě vypracování čtvrtletní písemné práce s rozhodujícím vlivem na výslednou známku z daného předmětu.
- Transparentní hodnocení. Vycházíme z předpokladu, že žák i jeho zákonní zástupci mají právo kdykoli se dozvědět, jak je práce žáka hodnocena. Rovněž mají právo konzultovat s vyučujícími či vedením školy postupy pro dosažení lepších výsledků žáka ve vzdělávacím procesu. Učitel jasně deklaruje, které znalosti či dovednosti považuje za klíčové.

- Individuální přístup v procesu hodnocení žáka. Je zřejmé, že individuální přístup k žákovi je stěžejní nejen v procesu přípravy, ale i v procesu hodnocení. Schopnosti a vrozené předpoklady jednotlivých žáků jsou velmi rozdílné a tomuto faktu je potřeba přizpůsobit i postupy při hodnocení žáků a to ve všech vzdělávacích oblastech.

Otevřená komunikace

Otevřená a především fungující komunikace ve všech směrech je bezpodmínečně nutnou podmínkou fungování jakéhokoli systému, který závisí na spolupráci lidí. Proto se při své každodenní práci snažíme o fungující komunikaci v těchto oblastech:

- *komunikace učitel – žák*: je nedílnou součástí a podstatou výchovně vzdělávacího procesu. Otevřená a neustálá komunikace těchto dvou nejdůležitějších článků výchovně-vzdělávacího procesu je mimo jiné základním předpokladem k prevenci sociálně-patologických jevů. K jejímu prohlubování a zlepšování slouží kromě vyučovacích hodin také komunikace žáků s třídními učiteli na třídnických hodinách, mimoškolních akcích i v civilním životě.
- *komunikace učitel – rodič*: bezproblémová a především stálá komunikace v tomto směru je rovněž nedílnou a nutnou součástí vzdělávání a výchovy žáků. V naší škole máme z tohoto důvodu zavedeny konzultační dny, vždy první čtvrtek v měsíci (není-li ředitelkou školy stanoveno jinak). Termíny těchto konzultačních dnů pro rodiče jsou stanoveny vždy na začátku školního rok pro celý školní rok a jsou rodičům sděleny prostřednictvím žáků a zároveň jsou neustále dostupné na webových stránkách školy. Konzultační dny, na kterých mají rodiče možnost informovat se na své děti od 14 do 17 hodin, se nám jeví jako mnohem efektivnější forma kontaktu s rodiči než klasické třídní schůzky organizované skupinově. Konzultací se mohou rodiče účastnit samozřejmě se svými dětmi (uplatňování zásady transparentního hodnocení).
- *komunikace učitel-učitel*: přispívá k zdokonalování naší práce a k dodržování společných strategií k naplňování cílů ŠVP. Probíhá neustále a operativně.

Samozřejmě existují i další komunikační kanály, z hlediska důležitosti zde uvádíme tři výše zmíněné.

Spolupráce školy s institucemi

Ke svému každodennímu životu a kvalitnímu vzdělávání žáků potřebuje škola spolupracovat s různými vnějšími subjekty. I v tomto ohledu vidíme naléhavou potřebu nepřetržité a srozumitelné komunikace, která je výhodná pro všechny zúčastněné (školu jako instituci, zřizovatele, pedagogy a především žáky). Naše škola při své činnosti spolupracuje zejména s těmito subjekty:

- zřizovatelem školy: veškeré provozní a jiné záležitosti spadající do kompetence zřizovatele (tak, jak je stanoveno příslušnými zákony)
- školskou radou: projednávání dokumentů (tak, jak je stanoveno zákony), konzultace, náměty, stížnosti a připomínky k činnosti školy
- Policií České republiky: prevence a řešení případů sociálně-patologických jevů
- Pedagogicko-psychologickou poradnou
- sociálním odborem, oddělením péče o dítě

Vytváření a udržování dobrého klimatu školy

Dobré klima je důležitým atributem moderní a fungující školy. Na jeho dotváření má vliv každý ze zaměstnanců školy, nejvíce pak samozřejmě její pedagogičtí pracovníci. Na kvalitě klimatu ve škole se však prakticky podílejí všichni zúčastnění.

Kvalitu a povahu klimatu ve škole zjišťujeme i exaktními metodami, jakými jsou ankety a dotazníková šetření (navržené pracovníky školy nebo zakoupené jako hotová komerční řešení).

3.6 Strategie naplňování klíčových kompetencí

Vzhledem k pojetí vzdělávání na naší škole jsou při práci se žáky uplatňovány takové principy a metody práce, aby docházelo ke komplexnímu rozvoji žákovy osobnosti. Toto samozřejmě úzce souvisí s rozvojem klíčových kompetencí žáků. Nejdůležitější principy pro rozvíjení klíčových kompetencí na naší škole můžeme stručně shrnout do následujícího výčtu:

Kompetence k učení rozvíjíme především na základě individuálního přístupu k žákovi. Jeho hlavními principy jsou projekty, rozvoj kreativního přístupu ve všech vyučovaných předmětech, moderní principy práce s informacemi a podpora sebehodnocení žáků.

Kompetence k řešení problémů rozvíjíme zejména učním v souvislostech. Žákům jsou k práci předkládány náměty vyžadující znalosti z více oborů lidské činnosti (vzdělávacích oblastí) a vyžadující samostatný a originální přístup. K rozvoji této kompetence rovněž slouží systematická podpora k efektivní práci s informacemi.

Kompetence komunikativní rozvíjíme mimo jiné vytvářením dostatečného prostoru pro vyjadřování názorů žáka při vyučování. K rozvoji této kompetence rovněž slouží zadávání samostatných projektů, referátů a jiných forem práce, při kterých je nutná prezentace.

Kompetence sociální a osobní rozvíjíme zejména v předmětech zaměřených na začlenění člověka do společnosti. Základní principy vidíme v týmové spolupráci a v otevřených diskusích na sociální témata. Důležitou roli zde sehrává práce se žáky na mimoškolních akcích (výlety a pobyty v přírodě, účast na závodech a soutěžích a mnohé jiné).

Kompetence občanské rozvíjíme zejména v předmětech, které souvisí se začleněním člověka do společnosti a v předmětech úzce souvisejících. K rozvíjení těchto kompetencí slouží postupy uvedené v předchozím bodě.

Kompetence pracovní u žáků rozvíjíme opět formou projektové činnosti, skupinové a individuální tvořivé práce. Velký důraz klademe na rozvíjení schopnosti žáka pracovat na projektu (úkol) ve všech jeho fázích samostatně. Rovněž se soustředíme na to, aby byl žák schopen ke každé činnosti zvolit vhodné nástroje a postupy.

3.7 Integrace průřezových témat

Průřezová témata reprezentují ve vzdělávacím programu okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání. Jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.

Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů oborů. Tím přispívají ke komplexnosti vzdělávání žáků a pozitivně ovlivňují proces utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Žáci dostávají možnost utvářet si integrovaný pohled na danou problematiku a uplatňovat širší spektrum dovedností.

Zařazení jednotlivých tematických okruhů průřezových témat je vždy součástí charakteristiky vzdělávací oblasti a jednotlivá témata jsou uvedena v tabulární podobě v rámci učebních osnov.

Pro lepší orientaci na tomto místě uvádíme přehled všech průřezových témat a jejich tematických okruhů, a to rovněž v podobě tabulek.

3.8 Zabezpečení výuky žáků se SVP a žáků nadaných

Výuka žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, žáků nadaných a mimořádně nadaných je zajišťována v souladu s RVP ZV, platným od 1. 9. 2016.

3.8.1 Osobnostní a sociální výchova

Tematické okruhy osobnostní a sociální výchovy jsou členěny do tří částí, které jsou zaměřeny na osobnostní, sociální a mravní rozvoj.

Sociální rozvoj

Tematický okruh průřezového tématu	Vyučovací předmět
Poznávání lidí	Prvouka (1. - 3. ročník), Vlastivěda (4. – 5. ročník)
	Výchova k občanství (6. - 7. ročník)
	Výchova ke zdraví (8. ročník)
	Třídnické hodiny
Mezilidské vztahy	Prvouka (1. - 3. ročník), Vlastivěda (4. – 5. ročník)
	Výchova k občanství (6. - 8. ročník)
	Výchova ke zdraví (8. - 9. ročník)
	Třídnické hodiny
Komunikace	Český jazyk (1. – 3. ročník)
	Český jazyk a literatura (7. – 8. ročník)
	Anglický jazyk (3. – 9. ročník)
	Německý jazyk (7. – 9. ročník)
	Vlastivěda (4. - 5. ročník)
	Výchova k občanství (6. ročník)
	Výchova ke zdraví (8. ročník)
	Svět práce (8. - 9. ročník)
	Tělesná výchova (6. – 7. ročník)
	Výpočetní technika (5. - 9. ročník)
Třídnické hodiny	
Kooperace a kompetice	Tělesná výchova (1. – 9. ročník)
	Pracovní činnosti (6. – 7. ročník)
	Svět práce (8. – 9. ročník)
	Anglický jazyk (4. – 5. ročník)

	Fyzika (6. ročník)
	Cíle tohoto tematického okruhu jsou realizovány při práci na projektech a průběžně v celém vyučovacím procesu

Osobnostní rozvoj

Tematický okruh průřezového tématu	Vyučovací předmět
Rozvoj schopnosti poznávání	Český jazyk (1. – 3. ročník)
	Matematika (1. - 3. ročník)
	Prvouka (1. – 3. ročník)
	Výtvarná výchova (4. - 5. ročník)
	Přírodopis (6. ročník)
	Pracovní činnosti (1. – 5. ročník)
	Svět práce (8. – 9. ročník)
	Fyzika (6. ročník)
Sebepoznání a sebepojetí	Vlastivěda (5. ročník)
	Hudební výchova (4. – 9. ročník)
	Tělesná výchova (6. – 7. ročník)
	Tělesná výchova (1. – 5. ročník)
	Výchova k občanství (7. ročník)
	Přírodopis (8. ročník)
	Výchova ke zdraví (8. ročník)
	Svět práce (8. - 9. ročník)
Seberegulace a sebeorganizace	Člověk a jeho svět (1. - 5. ročník)
	Tělesná výchova (6. – 7. ročník)
	Výchova k občanství (6. ročník)
	Výchova ke zdraví (8. ročník)
	Pracovní činnosti (6. – 7. ročník)
	Pracovní činnosti (1. – 5. ročník)
	Třídnické hodiny
Psychohygiena	Přírodověda (4. - 5. ročník)
	Tělesná výchova (1. – 5. ročník)
	Tělesná výchova (6. – 9. ročník)
	Pracovní činnosti (6. – 7. ročník)

Tematický okruh průřezového tématu	Vyučovací předmět
	Svět práce (8. – 9. ročník)
	Výchova k občanství (7. ročník)
	Výchova ke zdraví (8. ročník)
	Třídnické hodiny
Kreativita	Český jazyk (1. – 3. ročník)
	Český jazyk a literatura (6. ročník)
	Matematika (1. - 5. ročník)
	Pracovní činnosti (1. – 3. ročník)
	Výtvarná výchova (1. - 9. ročník)
	Hudební výchova (1. - 9. ročník)
	Výpočetní technika (5. - 9. ročník)
	Cíle tohoto tematického okruhu jsou realizovány při práci na projektech a průběžně v celém vyučovacím procesu

Morální rozvoj

Tematický okruh průřezového tématu	Vyučovací předmět
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Prvouka (1. – 3. ročník)
	Výchova k občanství (6. - 7. ročník)
	Výchova ke zdraví (8. - 9. ročník)
	Tělesná výchova (6. – 9. ročník)
	Třídnické hodiny
	Cíle tohoto tematického okruhu jsou realizovány při práci na projektech a průběžně v celém vyučovacím procesu
Hodnoty, postoje, praktická etika	Český jazyk (4. – 5. ročník)
	Výchova ke zdraví (8. – 9. ročník)
	Vlastivěda (4. - 5. ročník)
	Výtvarná výchova (4. - 5. ročník)
	Třídnické hodiny
	Cíle tohoto tematického okruhu jsou realizovány při práci na projektech a průběžně v celém vyučovacím procesu

3.8.2 Výchova demokratického občana

Tematický okruh průřezového tématu	Vyučovací předmět
Občanská společnost a škola	Prvouka (1. a 3. ročník)
	Výchova k občanství (6. ročník)
	Třídní hodiny
Občan, občanská společnost a stát	Výchova k občanství (6. – 9. ročník)
	Prvouka, Vlastivěda (2. - 5. ročník)
	Dějepis (8. ročník)
Formy participace občanů v politickém životě	Výchova k občanství (8. ročník)
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	Vlastivěda (4. ročník)
	Výchova k občanství (8. – 9. ročník)

3.8.3 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Tematický okruh průřezového tématu	Vyučovací předmět
Evropa a svět nás zajímá	Dějepis (9. ročník)
	Výchova k občanství (8. – 9. ročník)
	Anglický jazyk (7. – 9. ročník)
	Německý jazyk (7. – 9. ročník)
	Český jazyk a literatura (7. - 9. ročník)
	Hudební výchova (4. - 9. ročník)
Objevujeme Evropu a svět	Zeměpis (7. – 9. ročník)
	Dějepis (6. - 8. ročník)
Jsme Evropané	Dějepis (7. - 9. ročník)
	Výchova k občanství (8. – 9. ročník)

3.8.4 Multikulturní výchova

Tematický okruh průřezového tématu	Vyučovací předmět
Kulturní diference	Hudební výchova (4. – 9. ročník)
	Výchova k občanství (6. a 8. ročník)
	Zeměpis (7. ročník)
	Třídní hodiny
Lidské vztahy	Vlastivěda (4. – 5. ročník)
	Výchova k občanství (6. a 7. ročník)

	Dějepis (6. ročník)
	Třídnické hodiny
Etnický původ	Dějepis (7. - 9. ročník)
	Výchova k občanství (6. ročník)
	Hudební výchova (6. – 9. ročník)
	Třídnické hodiny
Multikulturalita	Český jazyk a literatura (6. ročník)
	Výchova k občanství (6. a 8. ročník)
	Zeměpis (7. ročník)
	Anglický jazyk (6. – 9. ročník)
	Německý jazyk (7. – 9. ročník)
	Dějepis (7. ročník)
	Třídnické hodiny
	Výtvarná výchova (1. - 3. ročník)
Princip sociálního smíru a solidarity	Výchova k občanství (6. – 9. ročník)
	Vlastivěda (5. ročník)
	Třídnické hodiny

3.8.5 Environmentální výchova

Tematický okruh průřezového tématu	Vyučovací předmět
Ekosystémy	Přírodověda (4. – 5. ročník)
	Zeměpis (7. – 9. ročník)
	Přírodopis (9. ročník)
Základní podmínky života	Přírodověda (4. – 5. ročník)
	Přírodopis (7. a 9. ročník)
	Chemie (8. - 9. ročník)
	Dějepis (6. ročník)
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Přírodověda (4. – 5. ročník)
	Přírodopis (9. ročník)
	Fyzika (8. - 9. ročník)
	Zeměpis (9. ročník)
	Chemie (8. - 9. ročník)
	Výchova k občanství (9. ročník)
Vztah člověka k prostředí	Přírodověda (4. – 5. ročník)

	Přírodopis (9. ročník)
	Zeměpis (9. ročník)
	Třídnické hodiny

3.8.6 Mediální výchova

Tematický okruh průřezového tématu	Vyučovací předmět
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Český jazyk a literatura (6. a 7. ročník)
	Výchova k občanství (6. ročník)
	Výchova ke zdraví (9. ročník)
	Český jazyk (4. a 5. ročník)
	Cíle tohoto tematického okruhu jsou realizovány při práci na projektech a průběžně v celém vyučovacím procesu
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	Český jazyk (4. a 5. ročník)
	Výchova k občanství (6. ročník)
	Výchova ke zdraví (9. ročník)
Stavba mediálních sdělení	Český jazyk a literatura (9. ročník)
Vnímání autora mediálních sdělení	Český jazyk a literatura (7. - 9. ročník)
	Český jazyk (4. a 5. ročník)
	Anglický jazyk (4. - 9. ročník)
	Německý jazyk (7. - 9. ročník)
	Výtvarná výchova (6. - 9. ročník)
Fungování a vliv médií ve společnosti	Výchova k občanství (6. - 9. ročník)
	Český jazyk (4. a 5. ročník)
	Třídnické hodiny
Tvorba mediálního sdělení	Výtvarná výchova (4. - 5. ročník)
	Výtvarná výchova (6. - 9. ročník)
	Český jazyk (4. a 5. ročník)
	Český jazyk a literatura (6. a 7. ročník)
	Český jazyk a literatura (9. ročník)
	Anglický jazyk (4. - 9. ročník)
	Německý jazyk (7. - 9. ročník)
Práce v realizačním týmu	Tematický okruh je realizován formou projektů napříč všemi vyučovacími předměty.

3.9 Poradenské služby ve škole

Do procesu interakce vstupuje výchovný poradce nejen s žákem či žáky, ale i s rodiči, učiteli a vychovateli, řídicími pracovníky, odbornými pracovníky, tedy se všemi těmi, kteří jsou přímo či nepřímo zainteresováni v zájmu dítěte. Poradenské služby zajišťuje výchovný poradce ve spolupráci se školním metodikem prevence, vedením školy, třídními učiteli a ostatními pedagogickými pracovníky. Poradenská služba je poskytována žákům, jejich zákonným zástupcům, popřípadě zájemcům z řad bývalých absolventů naší školy.

3.9.1 Obsah poradenských služeb

Obsah poradenských služeb na naší škole lze shrnout do následujících oblastí:

- poradenství při hledání optimálních učebních postupů a strategií
- poradenství při řešení a prevenci školní neúspěšnosti, výchovných obtíží, sociálně patologických jevů (šikana, agresivní chování, vandalismus, projevy rasismu, zneužívání návykových látek) a dalších problémů souvisejících se vzděláváním a s motivací k překonávání problémových situací
- poradenství v obtížných životních situacích žákům, rodičům v souvislosti s výchovou dětí
- kariérové poradenství, volba vhodné vzdělávací cesty a pozdějšího profesního uplatnění (ve spolupráci s úřadem práce a poradenským zařízením)
- vytváření vhodných podmínek při integraci a vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami (zdravotní postižení, poruchy učení i chování)
- vytváření vhodných podmínek, forem a způsobů práce pro žáky z jiného kulturního prostředí, pro příslušníky národnostních menšin
- poradenství ve vzdělávání mimořádně nadaných žáků i žáků se sociálním znevýhodněním
- poskytování informací o dalších službách poradenských zařízení a spolupráce s dalšími odbornými institucemi
- poskytování metodické podpory, rozvíjení pedagogicko-psychologických a speciálně pedagogických znalostí a profesních dovedností pedagogických pracovníků na škole

Výchovný poradce vypisuje konzultační hodiny pro rodiče¹ podle individuální potřeby žáků a rodičů, organizuje poradenskou osvětu (besedy, přednášky a setkávání s žáky, rodiči, pedagogickými pracovníky).

3.9.2 Hlavní úkoly poradenských služeb

Mezi stěžejní úkoly poradenských služeb na naší škole patří:

- přispívat k optimalizaci podmínek vývoje osobnosti dětí, vyhledávání dětí, u kterých se projevují příznaky problémů
- pomáhat postupně rozvíjet vlastní aktivitu žáků při utváření své osobnosti, pomáhat formovat jejich aktivní životní pozici a rozvíjet tvůrčí iniciativu
- pomáhat rozvíjet jejich sebepoznávání a reálné sebehodnocení, sebeřízení a kontrolu svého sociálního chování
- podněcovat formování rozumových potřeb osobnosti, mimo jiné zejména i potřeby sebezdokonalování a seberozvíjení a využívat svých schopností ve prospěch společnosti
- pomáhat při utváření jejich reálných životních cílů a perspektiv

Důležitým předpokladem úspěšného působení je dlouhodobá systematická a plánovitá práce všech zainteresovaných pracovníků výchovného procesu jak s žáky, tak i s dospělými v konkrétních podmínkách.

¹ Zde máme na mysli individuální konzultace s rodiči, pravidelné konzultační dny stanovuje ředitelka školy.

3.9.3 Kariérové poradenství

Výchovný poradce poskytuje kariérové poradenství žákům i rodičům. Uskutečňuje individuální konzultační pohovory s žáky a jejich zákonnými zástupci, organizuje přihlašování a přestup k dalšímu vzdělávání. Zaměřuje se s pomocí třídních učitelů, učitelů výchovy k občanství a volbě povolání na rozvoj sebepoznání žáka, na jeho orientaci ve světě práce a profesního zaměření. Ve spolupráci s úřadem práce, informačním a poradenským střediskem pro volbu povolání nabízíme diagnostiku žáka k zaměření žáka vzhledem k jeho dalšímu vzdělávání a povolání. Žák i rodič mají možnost se seznámit s charakteristikami nejrůznějších povolání a oborů lidské činnosti - profesiogramy. Jsou jim nabízeny informační materiály v písemné i internetové podobě o jednotlivých typech středních škol a trhu práce. Ve vztahu k profesní orientaci žáků výchovný poradce ve spolupráci s lékařem věnuje systematickou pozornost všem žákům, u nichž lze předpokládat - na základě odborného vyšetření zdravotního stavu - změnu pracovní schopnosti.

3.9.4 Péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Práce výchovného poradce se týká skupiny populace ve věku od šesti do patnácti let. Týká se tedy žáků na prvním i druhém stupni.

Poradenské služby potřebují tyto hlavní skupiny žáků: žáci s problémy při nástupu do školy, žáci se specifickými poruchami učení, žáci s poruchami chování, žáci pocházející z odlišných etnických skupin, talentovaní a nadaní žáci. Škola je otevřená žákům se zdravotním postižením, žákům se zdravotním a sociálním znevýhodněním. Tito žáci jsou integrováni v rámci běžných tříd. Výchovný poradce koordinuje spolupráci mezi odborným poradenským zařízením, zákonným zástupcem žáka, třídním učitelem a pedagogem, který realizuje speciální péči žákovi a dává podněty poradenskému zařízení k odborné diagnostice. Na základě odborného posudku poradenského zařízení se žákovi ve škole vytváří a během celého školního roku realizuje a aktualizuje individuální vzdělávací plán.

3.9.5 Speciálně pedagogická péče

Na speciálně pedagogické péči se podílejí třídní učitel i ostatní pedagogičtí pracovníci. Rozsah péče vychází z doporučení odborného poradenského pracoviště, z koncepce a podmínek školy. Je zajišťována formou individuální integrace. Péče je směřována na rozvoj žáka, poradenství rodičům a metodickou podporu učitelům. U žáků s potřebou individuální asistence škola usiluje o zajištění osobního asistenta, který spolupracuje s třídním učitelem a pedagogy při naplňování IVP.

3.9.6 Péče o talentované a mimořádně nadané žáky

Škola vyhledává a rozvíjí talent a mimořádné nadání žáků. Při jejich zjišťování spolupracuje s erudovaným poradenským pracovištěm. Mimořádně nadaní žáci mohou být přeřazeni na základě komisionální zkoušky do vyššího ročníku. Mezi strategii přístupu k takovým žákům patří zhušťování kurikula (zrychlení a rozšíření), individuální práce na vypracovaných samostatných listech, formou samostudia (samostatné zkoumání určitého tématu, shromažďování informací z různých zdrojů), učení ve skupinách, individuální péče učitele (individuální školní práce, která odpovídá úrovni jeho dovedností v oblasti jeho nadání a rozvíjí je).

3.9.7 Spolupráce s ostatními institucemi

Práce výchovného poradce na škole je samozřejmě úzce svázána s ostatními institucemi. Mezi hlavní instituce, se kterými výchovný poradce při své činnosti spolupracuje, patří:

- pedagogicko-psychologická poradna Krnov
- sociální odbor MěÚ Krnov

- dětský lékař
- Úřad práce Bruntál a Informační a poradenské středisko pro volbu povolání
- Policie ČR

3.9.8 Legislativní východiska

Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných vycházíme zejména z těchto závazných norem:

1. Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných
2. Zákon č. 561/ 2005 sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

4 Učební plány

4.1 Učební plán pro 1. stupeň ZŠ

Vzdělávací oblasti	Vyučovací předměty	1. stupeň ZŠ					Celkem předmět	DČD	celkem
		1.	2.	3.	4.	5.			
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	9	10	8	8	7	35	7	42
	Anglický jazyk			3	3	3	9		9
Matematika a její aplikace	Matematika	4	5	5	5	5	20	4	24
Informační a komunikační technologie	Výpočetní technika					1	1		2
Člověk a jeho svět	Prvouka	2	2	3			12	3	15
	Vlastivěda				2	2			
	Přírodověda				2	2			
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	5		5
	Výtvarná výchova	1	1	1	2	2	7		7
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10		10
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5		5
Časová dotace		20	22	24	26	26	104	14	118
							Celkem	118	118

4.2 Učební plán pro 2. stupeň ZŠ

Vzdělávací oblasti	Vyučovací předměty	2. stupeň ZŠ				Celkem předmět	DČD	celkem
		6.	7.	8.	9.			
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	4	4	5	4	15	2	17
	Anglický jazyk	3	3	3	3	12		12
	Německý jazyk		2	2	2		6	6
Matematika a její aplikace	Matematika	4	4	4	4	15	1	16
Informační a komunikační technologie	Výpočetní technika	1	1	1	1	1	3	4
Člověk a společnost	Dějepis	2	2	2	2	8		8
	Výchova k občanství	1	1	1	1	3	1	4
Člověk a příroda	Fyzika	2	2	2	2	6	2	8
	Chemie			2	2	3	1	4
	Přírodopis	2	2	2	2	6	2	8
	Zeměpis	2	2	2	2	6	2	8
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	4		4
	Výtvarná výchova	2	2	1	1	6		6
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví			1	1	2		2
	Tělesná výchova	2	2	2	2	8		8
Člověk a svět práce	Svět práce			1	1	2		2
	Pracovní činnosti	1	1			1	1	2
Volitelný předmět z vázané nabídky ²		1	1		1		3	3
Časová dotace		28	30	32	32	98	24	122
Celkem							122	122

² Ochrana obyvatel, Psaní na klávesnici jsou volitelné předměty pro žáky 6. a 7. ročníku. Seminář z českého jazyka, Seminář z matematiky jsou volitelné předměty pro žáky 9. ročníku.

5 Učební osnovy

5.1 Jazyk a jazyková komunikace

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech Český jazyk a literatura, Cizí jazyk a Další cizí jazyk. Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí.

Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru Český jazyk a literatura jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Užívání češtiny jako mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě umožňuje žákům poznat a pochopit společensko-kulturní vývoj lidské společnosti. Při realizaci daného vzdělávacího oboru se vytvářejí předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

V *Komunikační a slohové výchově* se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu.

V *Jazykové výchově* žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídít je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V *Literární výchově* žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

Cizí jazyk a Další cizí jazyk přispívají k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytují živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa.

Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

Úspěšnost jazykového vzdělávání jako celku je závislá nejen na výsledcích vzdělávání v jazyce mateřském a v cizích jazycích, ale závisí i na tom, do jaké míry se jazyková kultura žáků stane předmětem zájmu i všech ostatních oblastí základního vzdělávání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- pochopení jazyka a jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

Integrace vzdělávacích oborů

Vzdělávací obor *Cizí jazyk* je na naší škole integrován do vyučovacího předmětu *Anglický jazyk*.

Vzdělávací obor *Další cizí jazyk* je na naší škole nabízen od 7. ročníku a je integrován formou předmětu *Německý jazyk*.

5.1.1 Český jazyk a Český jazyk a literatura

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Český jazyk je vyučován ve všech ročnících na 1. stupni základní školy. Na 2. stupni je ve všech ročnících vyučován předmět Český jazyk a literatura. Vzhledem k tomu, že se jedná pouze o kosmetickou úpravu názvu, je zde charakteristika zpracována pouze jednou.

Jeho obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávací oblasti Český jazyk a literatura daných Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

Svým významem zaujímá tato oblast mezi ostatními vyučovacími předměty jedno z nejdůležitějších postavení.

Výuka probíhá v kmenových třídách. Některá témata, především z oblasti literární a slohové výchovy, jsou realizována či doplňována v knihovně, využívají se i texty na internetu.

Hlavní důraz je ve všech ročnících kladen na rozvoj komunikačních dovedností, na aktivní ovládnutí spisovného jazyka slovem i písmem, vedení žáků k přesnému a logickému myšlení, rozvíjení jejich obecných intelektových dovedností.

1. ročník 9 hodin

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> hlasité čtení slov, jednoduchých vět uspořádání slov ve větě přirazování textu k ilustraci 	<p>ČJL-3-1-01 plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti</p>	<p>ČJL-3-1-01p čte s porozuměním jednoduché texty</p>
<ul style="list-style-type: none"> komunikační situace: omluva, žádost, vzkaz, pozdrav dialog, mluvěcí a posluchač 	<p>ČJL-3-1-02 porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti</p>	<p>ČJL-3-1-02p rozumí pokynům přiměřené složitosti</p>
<ul style="list-style-type: none"> výběr vhodných komunikačních prostředků a výrazů zdvořilostní obraty 	<p>ČJL-3-1-03 respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru</p>	
<ul style="list-style-type: none"> rozvíjení znělého a neznělého hlasu nácvik přiměřeného tempa řeči a správného dýchání 	<p>ČJL-3-1-05 v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči</p>	<p>ČJL-3-1-05p dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání</p>
<ul style="list-style-type: none"> správné sezení, držení psacího náčiní hygiena zraku 	<p>ČJL-3-1-08 zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním</p>	<p>ČJL-3-1-08 zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním</p>
<ul style="list-style-type: none"> vyprávění pohádky nebo krátké povídky podle obrázkové osnovy spojování krátkých a jednoduchých textů s ilustracemi 	<p>ČJL-3-1-11 seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh</p>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> analýza a syntéza slabik počet a pořadí slabik ve slově, hlásek ve slabice skládání všech druhů slabik 	ČJL-3-2-01 <i>rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky</i>	<i>ČJL-3-2-01p rozlišuje všechna písmena malé a velké abecedy</i> <i>ČJL-3-2-01p rozeznává samohlásky (odlišuje jejich délku) a souhlásky</i> <i>ČJL-3-2-01p tvoří slabiky</i> <i>ČJL-3-2-01p rozlišuje věty, slova, slabiky, hlásky</i>
<ul style="list-style-type: none"> reprodukce textu přednes básně 	ČJL-3-3-01 <i>čte a přednáší v vhodném a tempu literární přiměřené věku zpaměti ve frázování texty</i>	<i>ČJL-3-3-01p pamatuje si a reprodukuje jednoduché říkanky a dětské básně</i>
<ul style="list-style-type: none"> volná reprodukce textu, dramatizace pohádky, povídky nebo básně 	ČJL-3-3-04 <i>pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností</i>	

2. ročník 10 hodin

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená
<ul style="list-style-type: none"> komunikační situace: žádost, vzkaz, zpráva, omluva dialog, mluvčí a posluchač 	ČJL-3-1-02 <i>porozumí písemným nebo mluveným přiměřené složitosti pokynům</i>	<i>ČJL-3-1-02p rozumí pokynům přiměřené složitosti</i>
<ul style="list-style-type: none"> výběr vhodných komunikačních prostředků a výrazů zdvořilostní obraty 	ČJL-3-1-03 <i>respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru</i>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená
<ul style="list-style-type: none"> rozvíjení znělého hlasu nácvik přiměřeného tempa řeči a správného dýchání 	ČJL-3-1-05 <i>v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči</i>	ČJL-3-1-05p dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání
<ul style="list-style-type: none"> členění jazykového projevu 	ČJL-3-1-06 <i>volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích</i>	ČJL-3-1-06p dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání
<ul style="list-style-type: none"> dodržování hygienických návyků správného psaní 	ČJL-3-1-08 <i>zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním</i>	ČJL-3-1-08 zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
<ul style="list-style-type: none"> plynulý a úhledný písemný projev 	ČJL-3-1-10 <i>píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení</i>	ČJL-3-1-10p opisuje a přepisuje krátké věty
<ul style="list-style-type: none"> vyprávění pohádky, spojování obsahu textu s ilustrací 	ČJL-3-1-11 <i>seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh</i>	
<ul style="list-style-type: none"> hláskosloví, stavba slov, nauka o slově 	ČJL-3-2-01 <i>rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slov a, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky</i>	ČJL-3-2-01p rozlišuje všechna písmena malá a velká abecedy ČJL-3-2-01p rozeznává samohlásky (odlišuje jejich délku) a souhlásky ČJL-3-2-01p tvorí slabiky ČJL-3-2-01p rozlišuje věty, slova, slabiky, hlásky
<ul style="list-style-type: none"> slova nadřazená, podřazená, souřadná a slova opačného významu 	ČJL-3-2-02 <i>porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova v významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná</i>	

<i>Učivo</i>	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená
<ul style="list-style-type: none"> třídění slov seznamování se s některými slovními druhy (podstatná jména, slovesa, předložky a spojky) 	ČJL-3-2-03 <i>porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost</i>	
<ul style="list-style-type: none"> souvislý mluvený projev význam slov 	ČJL-3-2-05 <i>užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves</i>	
rozlišování vět podle obsahu (oznamovací, rozkazovací, práci) tazací,	ČJL-3-2-07 <i>rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky</i>	
<ul style="list-style-type: none"> znalost správného pravopisu dle očekávaného výstupu znělé a neznělé souhlásky na konci i uprostřed slova 	ČJL-3-2-08 <i>odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování</i>	ČJL-3-2-08p <i>píše velká písmena na začátku u věty a ve vlastních jménech</i>
<ul style="list-style-type: none"> reprodukce textu přednes básně nebo úryvku prózy volná reprodukce textu 	ČJL-3-3-01 <i>čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku</i>	ČJL-3-3-01p <i>pamatuje si a reprodukuje jednoduché říkanky a dětské básně</i>
<ul style="list-style-type: none"> dramatizace pohádky 	ČJL-3-3-04 <i>pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností</i>	

3. ročník 8 hodin

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> četba uměleckých, populárních a naučných textů s důrazem na upevňování čtenářských dovedností a návyků orientace v textu intonace vět 	ČJL-3-1-01 <i>plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti</i>	ČJL-3-1-01p <i>čte s porozuměním jednoduché texty</i>
<ul style="list-style-type: none"> nácvik komunikačních stereotypů: omluva, žádost, vzkaz, zpráva, telefonování, podání stručné informace, sdělení, pozdrav a blahopřání 	ČJL-3-1-02 <i>porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti</i>	ČJL-3-1-02p <i>rozumí pokynům přiměřené složitosti</i>
<ul style="list-style-type: none"> nácvik dialogu, role mluvčího a posluchače, pravidla dialogu formy společenského styku výběr vhodných komunikačních prostředků a obrátů 	ČJL-3-1-03 <i>respektuje komunikační pravidla v rozhovoru</i>	<i>základní pravidla v</i>
<ul style="list-style-type: none"> intonace délka samohlásek 	ČJL-3-1-04 <i>pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost</i>	ČJL-3-1-04p <i>dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání</i>
<ul style="list-style-type: none"> rozvíjení znělého hlasu nácvik přiměřeného tempa řeči 	ČJL-3-1-05 <i>v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči</i>	ČJL-3-1-05p <i>dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání</i>
<ul style="list-style-type: none"> členění jazykového projevu slovosled otázky a odpovědi 	ČJL-3-1-06 <i>volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích</i>	ČJL-3-1-06p <i>dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání</i>
<ul style="list-style-type: none"> vyprávění podle obrázkové a heslovité osnovy popis jednoduchého předmětu, děje, osoby 	ČJL-3-1-07 <i>na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev</i>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • správný sed a držení těla při psaní • úprava v sešitě • hygienické návyky při psaní 	<p>ČJL-3-1-08 zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním</p>	<p>ČJL-3-1-08 zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním</p>
<ul style="list-style-type: none"> • upevňování správných tvarů písmen • vlastní kontrola každého psaného projevu 	<p>ČJL-3-1-09 píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev</p>	<p>ČJL-3-1-09p píše písmena a číslice – dodržuje správný poměr výšky písmen ve slově, velikost, sklon a správné tvary písmen ČJL-3-1-09p spojuje písmena a slabiky ČJL-3-1-09p převádí slova z mluvené do psané podoby ČJL-3-1-09p dodržuje správné pořadí písmen ve slově a jejich úplnost</p>
<ul style="list-style-type: none"> • úprava psaných projevů • psaní pozdravu, dopisu blahopřání, adresy 	<p>ČJL-3-1-10 píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení</p>	<p>ČJL-3-1-10p opisuje a přepisuje krátké věty</p>
<ul style="list-style-type: none"> • obrázková osnova • vyprávění 	<p>ČJL-3-1-11 seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • hláskosloví • stavba slova – kořen, předpona, přípona • slova příbuzná a tvary téhož slova • znělé a neznělé souhlásky 	<p>ČJL-3-2-01 rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky</p>	<p>ČJL-3-2-01p rozlišuje všechna písmena malá a velké abecedy ČJL-3-2-01p rozeznává samohlásky (odlišuje jejich délku) a souhlásky ČJL-3-2-01p tvorí slabiky ČJL-3-2-01p rozlišuje věty, slova, slabiky, hlásky</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> slova citově zbarvená slova nespisovná opozita, synonyma příbuzná slova ke slovům vyjmenovaným 	<p>ČJL-3-2-02 porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná</p>	
<ul style="list-style-type: none"> slovní druhy 	<p>ČJL-3-2-03 porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost</p>	
<ul style="list-style-type: none"> slovní druhy ohebné a neohebné 	<p>ČJL-3-2-04 rozlišuje slovní druhy v základním tvaru</p>	
<ul style="list-style-type: none"> jmenné kategorie – pád, číslo, rod u podstatných jmen, skloňování podstatných jmen slovesné kategorie – osoba, číslo, čas, časování sloves 	<p>ČJL-3-2-05 užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves</p>	
<ul style="list-style-type: none"> věta jednoduchá a souvětí spojky a jejich funkce 	<p>ČJL-3-2-06 spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy</p>	
<ul style="list-style-type: none"> druhy vět podle postoje mluvčího 	<p>ČJL-3-2-07 rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky</p>	
<ul style="list-style-type: none"> vyjmenovaná slova po b, l, m, p, s, v, z vlastní jména 	<p>ČJL-3-2-08 odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování</p>	<p>ČJL-3-2-08p píše velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech</p>
<ul style="list-style-type: none"> práce s literárním textem reprodukce textu přednes básně 	<p>ČJL-3-3-01 čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování</p>	<p>ČJL-3-3-01p pamatuje si a reprodukuje</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
	<i>a tempu literární texty přiměřené věku</i>	<i>jednoduché říkanky a dětské básně</i>
<ul style="list-style-type: none"> • porozumění textu • četba jako zdroj poznatků 	ČJL-3-3-02 <i>vyjadřuje své pocity z přečteného textu</i>	ČJL-3-3-02p <i>reprodukuje krátký text podle otázek a ilustrací</i> - <i>při poslechu pohádek a krátkých příběhů udržuje pozornost</i>
<ul style="list-style-type: none"> • poezie: pojmy – báseň, rým, sloka, přednes • próza: pojmy – pohádka, povídka, postava, děj, prostředí 	ČJL-3-3-03 <i>rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • práce s literárním textem • volná reprodukce textu • dramatizace 	ČJL-3-3-04 <i>pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností</i>	

4. ročník 8 hodin

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • hlasité plynulé čtení s porozuměním (přiměřeně náročné texty) • tiché čtení (s možností vysvětlení neznámých slov) • pozorné čtení 	ČJL-5-1-01 <i>čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • klíčová slova v textu • orientace v textu podle záchytných bodů • rychlá orientace v textu • vystižení jádra sdělení • podstata, podrobnost 	ČJL-5-1-02 <i>rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává</i>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální úroveň	doporučená
<ul style="list-style-type: none"> • orientace v textu, vyhledání informace, dohledání chybějících faktů • dějová a časová posloupnost • tvorba vět, obměny slov, vět, doplnění konce věty 	<p>ČJL-5-1-03 <i>posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> • reprodukce volná, zkrácená, s obměnou, věrná a doslovná 	<p>ČJL-5-1-04 <i>reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> • monolog, pravidla dialogu, telefonický rozhovor • nácvik souvislého mluvního projevu na určené téma • rozhovor, vzkaz, SMS, e-mail • reportáž • praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem) • věcné naslouchání (zaznamenat slyšené, reagovat otázkami) • základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilost, nonverbální prostředky řeči) 	<p>ČJL-5-1-05 <i>vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku</i></p>	<p>ČJL-5-1-05p <i>vypráví vlastní zážitky, jednoduchý příběh podle přečtené předlohy nebo ilustrací a domluví se v běžných situacích</i> ČJL-5-1-05p <i>má odpovídající slovní zásobu k souvislému vyjadřování</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • řeč těla (posuňky, mimika, gesta) • cvičení pohotovosti a představitivosti • cvičení postřehu, přirovnávání • inzerát, reklama 	<p>ČJL-5-1-06 <i>rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě</i></p>		

Učivo	Očekávané výstupy <i>Žák:</i>	Minimální úroveň	doporučená
<ul style="list-style-type: none"> • dramatizace, reakce v nezvyklé životní (modelové) situaci • zdvořilé jednání, vyslovení nesouhlasu • rozvoj slovní zásoby, slova s citovým zabarvením • základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost) • frázování, síla a barva hlasu • základní komunikační pravidla 	<p>ČJL-5-1-07 <i>volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru</i></p>	<p>ČJL-5-1-07p <i>v mluveném projevu volí správnou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo řeči</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišování spisovných jazykových prostředků • rozšiřování slovní zásoby, bohatost vyjadřování • pozdrav, oslovení, poděkování, prosba, omluva, odmítnutí 	<p>ČJL-5-1-08 <i>rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> • žánry písemného projevu a formy společenského styku (adresa, blahopřání, pozdrav, omluvenka, zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis, postup činnosti, vypravování) • jednoduché tiskopisy (příhláška, dotazník) • písemný projev (hygienické návyky, zacházení s grafickým materiálem, technika psaní, formální úprava textu) 	<p>ČJL-5-1-09 <i>píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry</i></p>	<p>ČJL-5-1-09p <i>popíše jednoduché předměty, činnosti a děje</i> ČJL-5-1-09p <i>opisuje a přepisuje jednoduché texty</i> ČJL-5-1-09p <i>píše správně a přehledně jednoduchá sdělení</i> ČJL-5-1-09p <i>píše čitelně a úpravně, dodržuje mezery mezi slovy</i> ČJL-5-1-09p <i>ovládá hůlkové písmo</i></p>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální úroveň	doporučená
<ul style="list-style-type: none"> • práce s osnovou, výběr vhodných výrazových prostředků • stylizační cvičení • přímá řeč • dramtizace příběhu, členění příběhu 	<p>ČJL-5-1-10 <i>sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržením časové posloupnosti</i></p>	<p>ČJL-5-1-10p <i>vypráví vlastní zážitky, jednoduchý příběh podle přečtené předlohy nebo ilustrací a domluví se v běžných situacích</i> <i>- tvoří otázky a odpovídá na ně</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • slova jednoznačná, mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma • zdobněliny, slova citově zabarvená 	<p>ČJL-5-2-01 <i>porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> • slovo tvorný základ, stavba slova • slova příbuzná, předpony • rozdíl předložka, předpona • slova se skupinami bě/bje, pě, vě/vje, vy-vý / vi-ví • znělé a neznělé souhlásky uprostřed a na konci slova • zdvojené souhlásky na hranici předpony a kořene slova 	<p>ČJL-5-2-02 <i>rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> • abeceda • vlastní jména- obcí, zeměpisné názvy, státy • slovní druhy • pád, číslo a rod u podstatných jmen • skloňování podstatných jmen • podle vzorů- pravopis • časování sloves • infinitiv, jednoduchý a složený tvar sloves, zvrtná slovesa 	<p>ČJL-5-2-03 <i>určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu</i></p>	<p>ČJL-5-2-03p <i>pozná podstatná jména a slovesa</i></p>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální úroveň	doporučená
<ul style="list-style-type: none"> • různé tvary pomocného slovesa být • slovesný způsob • přídavná jména • pravopis tvrdých a měkkých přídavných jmen 			
<ul style="list-style-type: none"> • spisovná, hovorová a nespisovná mluva, nářečí • spisovné tvary slov v psaném i mluveném projevu 	ČJL-5-2-04 <i>rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • věta jednoduchá, práce s větou • souvětí, grafické znázornění • smysluplné uspořádání několika vět v souvětí a naopak 	ČJL-5-2-06 <i>odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí</i>	ČJL-5-2-06p <i>dodržuje pořádek slov ve větě, pozná a určí druhy vět podle postoje mluvčího</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • rozmanité spojovací výrazy a práce s nimi 	ČJL-5-2-07 <i>užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • slova příbuzná a slova v různém tvaru • vyjmenovaná slova, práce se skupinami slov s i/y,í/ý uvnitř slova 	ČJL-5-2-08 <i>píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách</i>	ČJL-5-2-08p <i>rozlišuje tvrdé, měkké a obojetné souhlásky a ovládá pravopis měkkých a tvrdých slabik</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • zážitkové čtení a naslouchání • nalézání příčin a důsledků, nalézat poučení se ze situací v příběhu • četba na pokračování, individuální četba • čtenářské zápisky 	ČJL-5-3-01 <i>vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je</i>	ČJL-5-3-01p <i>dramatizuje jednoduchý příběh</i> ČJL-5-3-01p <i>vypráví děj zhlédnutého filmového nebo divadelního představení podle daných otázek</i>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální úroveň	doporučená
<ul style="list-style-type: none"> tvořivá činnost s literárním textem, dramaturgie, ilustrace vlastní tvorba podle daných pravidel vlastní tvorba na volné téma 	ČJL-5-3-02 <i>volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma</i>	ČJL-5-3-02p <i>dramatizuje jednoduchý příběh</i> ČJL-5-3-02p <i>vypráví děj zhlédnutého filmového nebo divadelního představení podle daných otázek</i> ČJL-5-3-02p <i>čte krátké texty s porozuměním a reprodukuje je podle jednoduché osnovy</i> ČJL-5-3-02p <i>určí v přečteném textu hlavní postavy a jejich vlastnosti</i>	
<ul style="list-style-type: none"> druhy a žánry dětské literatury lidová slovesnost poezie 	ČJL-5-3-03 <i>rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů</i>		
<ul style="list-style-type: none"> literární pojmy přenesený význam, archaismy, přirovnání, metafora verš, rým, sloka 	ČJL-5-3-04 <i>při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy</i>	ČJL-5-3-04p <i>rozlišuje prózu a verše</i> - <i>rozlišuje pohádkové prostředí od reálného</i> - <i>ovládá tiché čtení a orientuje se ve čteném textu</i>	

5. ročník 7 hodin

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální úroveň	doporučená
<ul style="list-style-type: none"> hlasité plynulé čtení s porozuměním (přiměřeně náročné texty) tiché čtení (s možností vysvětlení neznámých slov) pozorné čtení 	ČJL-5-1-01 <i>čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas</i>		
<ul style="list-style-type: none"> klíčová slova v textu orientace v textu podle záchytných bodů rychlá orientace v textu vystižení jádra sdělení podstata, podrobnost 	ČJL-5-1-02 <i>rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává</i>		

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální úroveň	doporučená
<ul style="list-style-type: none"> • orientace v textu, vyhledání informace, dohledání chybějících faktů • dějová a časová posloupnost • tvorba vět, obměny slov, vět, doplnění konce věty 	<p>ČJL-5-1-03 <i>posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> • reprodukce volná, zkrácená, s obměnou, věrná a doslovná 	<p>ČJL-5-1-04 <i>reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> • monolog, pravidla dialogu • nácvik souvislého mluvního projevu na určené téma • telegram, rozhovor, vzkaz • reportáž • praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem) • věcné naslouchání (zaznamenat slyšené, reagovat otázkami) • základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilost, nonverbální prostředky řeči) 	<p>ČJL-5-1-05 <i>vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku</i></p>	<p>ČJL-5-1-05p <i>vypráví vlastní zážitky, jednoduchý příběh podle přečtené předlohy nebo ilustrací a domluví se v běžných situacích</i></p> <p>ČJL-5-1-05p <i>má odpovídající slovní zásobu k souvislému vyjadřování</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • řeč těla (posuňky, mimika, gesta) • cvičení pohotovosti a představitivosti • cvičení postřehu, přirovnávání • inzerát, reklama 	<p>ČJL-5-1-06 <i>rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě</i></p>		

Učivo	Očekávané výstupy <i>Žák:</i>	Minimální úroveň	doporučená
<ul style="list-style-type: none"> • dramatizace, reakce v nezvyklé životní (modelové) situaci • zdvořilé jednání, vyslovení nesouhlasu • rozvoj slovní zásoby, slova s citovým zabarvením • základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost) • frázování, síla a barva hlasu • základní komunikační pravidla 	<p>ČJL-5-1-07 <i>volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru</i></p>	<p>ČJL-5-1-07p <i>v mluveném projevu volí správnou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo řeči</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišování spisovných jazykových prostředků • rozšiřování slovní zásoby, bohatost vyjadřování • pozdrav, oslovení, poděkování, prosba, omluva, odmítnutí 	<p>ČJL-5-1-08 <i>rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> • žánry písemného projevu a formy společenského styku (adresa, blahopřání, pozdrav, omluvenka, zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis, postup činnosti, vypravování) • jednoduché tiskopisy (příhláška, dotazník) • písemný projev (hygienické návyky, zacházení s grafickým materiálem, technika psaní, formální úprava textu) 	<p>ČJL-5-1-09 <i>píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry</i></p>	<p>ČJL-5-1-09p <i>popíše jednoduché předměty, činnosti a děje</i> ČJL-5-1-09p <i>opisuje a přepisuje jednoduché texty</i> ČJL-5-1-09p <i>píše správně a přehledně jednoduchá sdělení</i> ČJL-5-1-09p <i>píše čitelně a úpravně, dodržuje mezery mezi slovy</i> ČJL-5-1-09p <i>ovládá hůlkové písmo</i></p>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální úroveň	doporučená
<ul style="list-style-type: none"> • práce s osnovou, výběr vhodných výrazových prostředků • stylizační cvičení • přímá řeč • dramaturgie příběhu, členění příběhu 	<p>ČJL-5-1-10 <i>sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržením časové posloupnosti</i></p>	<p>ČJL-5-1-10p <i>vypráví vlastní zážitky, jednoduchý příběh podle přečtené předlohy nebo ilustrací a domluví se v běžných situacích</i> <i>- tvoří otázky a odpovídá na ně</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • slova jednoznačná, mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma • zdvojnásobení, slova citově zabarvená 	<p>ČJL-5-2-01 <i>porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> • slovo tvorný základ, stavba slova • slova příbuzná, předpony • rozdíl předložka, předpona • slova se skupinami bě/bje, pě, vě/vje, vy-vý / vi-ví • znělé a neznělé souhlásky uprostřed a na konci slova 	<p>ČJL-5-2-02 <i>rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku</i></p>	<p><i>- správně vyslovuje a píše slova se skupinami hlásek dě-tě-ně-bě-pě-vě-mě</i> <i>- správně vyslovuje a píše znělé a neznělé souhlásky</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • abeceda • vlastní jména- obcí, zeměpisné názvy, státy • slovní druhy • pád, číslo a rod u podstatných jmen • skloňování podstatných jmen • podle vzorů- pravopis • časování sloves • infinitiv, jednoduchý a složený tvar sloves, zvrátaná slovesa • skloňování přídavných jmen 	<p>ČJL-5-2-03 <i>určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu</i></p>	<p>ČJL-5-2-03p <i>pozná podstatná jména a slovesa</i> <i>- seřadí slova podle abecedy</i></p>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální úroveň	doporučená
<ul style="list-style-type: none"> • spisovná, hovorová a nespisovná mluva, nářečí • spisovné tvary slov v psaném i mluveném projevu 	ČJL-5-2-04 <i>rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • stavba věty • základní skladební dvojice podmět a přísudek • závislost větných členů 	ČJL-5-2-05 <i>vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • věta jednoduchá, práce s větou • souvětí, grafické znázornění • smysluplné uspořádání několika vět v souvětí a naopak 	ČJL-5-2-06 <i>odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí</i>	ČJL-5-2-06p <i>dodržuje pořádek slov ve větě, pozná a určí druhy vět podle postoje mluvčího</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • rozmanité spojovací výrazy a práce s nimi 	ČJL-5-2-07 <i>užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • slova příbuzná a slova v různém tvaru • vyjmenovaná slova, práce se skupinami slov s i/y,í/ý uvnitř slova 	ČJL-5-2-08 <i>píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách</i>	ČJL-5-2-08p <i>rozlišuje tvrdé, měkké a obojetné souhlásky a ovládá pravopis měkkých a tvrdých slabik</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • shoda přísudku s podmětem • pravopis koncovek přičestí minulého 	ČJL-5-2-09 <i>zvládá základní příklady syntaktického pravopisu</i>	- určuje samohlásky a souhlásky	
<ul style="list-style-type: none"> • zážitkové čtení a naslouchání • nalézání příčin a důsledků, nalézat poučení se ze situací v příběhu • četba na pokračování, individuální četba • čtenářské zápisky 	ČJL-5-3-01 <i>vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je</i>	ČJL-5-3-01p <i>dramatizuje jednoduchý příběh</i> ČJL-5-3-01p <i>vypráví děj zhlédnutého filmového nebo divadelního představení podle daných otázek</i>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> tvořivá činnost s literárním textem, dramaturgie, ilustrace vlastní tvorba podle daných pravidel vlastní tvorba na volné téma 	<p>ČJL-5-3-02 <i>volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma</i></p>	<p>ČJL-5-3-02p <i>dramatizuje jednoduchý příběh</i> ČJL-5-3-02p <i>vypráví děj zhlédnutého filmového nebo divadelního představení podle daných otázek</i> ČJL-5-3-02p <i>čte krátké texty s porozuměním a reprodukuje je podle jednoduché osnovy</i> ČJL-5-3-02p <i>určí v přečteném textu hlavní postavy a jejich vlastnosti</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> druhy a žánry dětské literatury lidová slovesnost poezie 	<p>ČJL-5-3-03 <i>rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> literární pojmy přenesený význam, archaismy, přirovnání, metafora verš, rým, sloka 	<p>ČJL-5-3-04 <i>při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy</i></p>	<p>ČJL-5-3-04p <i>rozlišuje prózu a verše</i> - <i>rozlišuje pohádkové prostředí od reálného</i> - <i>ovládá tiché čtení a orientuje se ve čteném textu</i></p>

6. ročník 4 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> rozvrstvení národního jazyka jazykověda 	<p>ČJL-9-1-05 <i>odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru</i> ČJL-9-2-08 <i>rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití</i></p>	<p>ČJL-9-1-05p <i>komunikuje v běžných situacích, v komunikaci ve škole užívá spisovný jazyk</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> zvuková stránka jazyka 	<p>ČJL-9-1-06 v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči</p> <p>ČJL-9-2-01 spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova</p>	
<ul style="list-style-type: none"> věta jednoduchá a souvětí tvoření vět přímá řeč 	<p>ČJL-9-1-09 uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování</p>	<p>ČJL-9-1-09p píše běžné písemnosti; podle předlohy sestaví vlastní životopis a napíše žádost; popíše děje, jevy, osoby, pracovní postup; vypráví podle předem připravené osnovy; s vhodnou podporou pedagogického pracovníka písemně zpracuje zadané téma</p>
<ul style="list-style-type: none"> jednoduché komunikační žánry (inzerát, objednávka zpráva, dopis) popis vypravování výtah a výpisky 	<p>ČJL-9-1-10 využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů</p>	<p>ČJL-9-1-10p píše běžné písemnosti; podle předlohy sestaví vlastní životopis a napíše žádost; popíše děje, jevy, osoby, pracovní postup; vypráví podle předem připravené osnovy; s vhodnou podporou pedagogického pracovníka písemně zpracuje zadané téma</p>
<ul style="list-style-type: none"> seznámení s jazykovými příručkami a jejich praktické používání (Stručná mluvnice česká, Pravidla českého pravopisu, Slovník spisovné češtiny) vyjmenovaná slova, pádové koncovky, příčestí minulé, přípony, osobní koncovky sloves 	<p>ČJL-9-2-03 samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami</p>	<p>ČJL-9-2-03p orientuje se v Pravidlech českého pravopisu</p>
<ul style="list-style-type: none"> druhy slov (slova ohebná, neohebná) skladební platnost slovního druhu 	<p>ČJL-9-2-04 správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve</p>	<p>ČJL-9-2-04p pozná a určí slovní druhy; skloňuje podstatná jména a přídavná jména; pozná osobní zájmena; časuje slovesa</p> <p>ČJL-9-2-04p</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • podstatná jména, druhy, skloňování • druhy přídavných jmen, jejich skloňování a stupňování • druhy zájmen, jejich skloňování • druhy číslovek, jejich skloňování a užívání • slovesa – mluvnické kategorie, časování 	<p><i>vhodné komunikační situaci</i></p>	<p><i>rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • základní větné členy • rozvíjející větné členy – předmět, příslovecné určení, přívlastek • shoda přísudku s podmětem, shoda přísudku s několikanásobným podmětem 	<p>ČJL-9-2-06 <i>rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí</i></p>	<p>ČJL-9-2-06p <i>rozezná větu jednoduchou od souvětí</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • lidová slovesnost • básnické figury a tropy 	<p>ČJL-9-3-01 <i>uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla</i></p>	<p>ČJL-9-3-01p <i>orientuje se v literárním textu, nachází jeho hlavní myšlenku</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • dobrodružná literatura • literatura humoristická 	<p>ČJL-9-3-04 <i>tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • lyrika, epika, drama • bajky, báje • pověst • pohádka 	<p>ČJL-9-3-06 <i>rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele</i></p>	<p>ČJL-9-3-06p <i>rozezná základní literární druhy a žánry</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • komiks 	<p>ČJL-9-3-08 <i>porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování</i></p>	

7. ročník 4 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> próza a poezie 	<p>ČJL-9-1-02 rozlišuje <i>subjektivní</i> a <i>objektivní sdělení</i> a <i>komunikační záměr</i> partnera v <i>hovoru</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> legenda pověst 	<p>ČJL-9-1-03 rozpoznává <i>manipulativní</i> komunikaci v <i>masmédiích</i> a <i>zaujímá k ní kritický postoj</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> výtah a výpisky, čtení s porozuměním osnova 	<p>ČJL-9-1-08 využívá <i>základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu;</i> <i>samostatně připraví a s oporou o text přednese referát</i></p>	<p>ČJL-9-1-08p <i>čte plynule s porozuměním; reprodukuje text</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> popis osoby charakteristika popis výrobků a pracovních postupů 	<p>ČJL-9-1-09 <i>uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování</i></p>	<p>ČJL-9-1-09p <i>píše běžné písemnosti; podle předlohy sestaví vlastní životopis a napíše žádost; popíše děje, jevy, osoby, pracovní postup; vypráví podle předem připravené osnovy; s vhodnou podporou pedagogického pracovníka písemně zpracuje zadané téma</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> životopis vypravování 	<p>ČJL-9-1-10 <i>využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů</i></p>	<p>ČJL-9-1-10p <i>píše běžné písemnosti; podle předlohy sestaví vlastní životopis a napíše žádost; popíše děje, jevy, osoby, pracovní postup; vypráví podle předem připravené osnovy; s vhodnou podporou pedagogického pracovníka písemně zpracuje zadané téma</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> stavba slova, rozbor stavby slova slovo, význam slova, rčení 	<p>ČJL-9-2-02 rozlišuje <i>a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává</i></p>	

Učivo	Očekávané výstupy <i>Žák:</i>	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • slova jednoznačná a mnohoznačná • synonyma, antonyma, homonyma • slovní zásoba a způsoby jejího obohacování 	<p><i>přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • opakování jednotlivých slovních druhů • příslovce – stupňování • skloňování a užívání vztažných zájmen • slovesný rod • příslovečné spřežky • ostatní neohebné slovní druhy 	<p>ČJL-9-2-04 <i>správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci</i></p>	<p><i>ČJL-9-2-04p</i> <i>pozná a určí slovní druhy; skloňuje podstatná jména a přídavná jména; pozná osobní zájmena; časuje slovesa</i> <i>ČJL-9-2-04p</i> <i>rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • věty jednočlenné a dvočlenné • větné ekvivalenty • větné členy základní a rozvíjející • souvětí podřadné a souřadné • druhy vedlejších vět 	<p>ČJL-9-2-06 <i>rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí</i></p>	<p><i>ČJL-9-2-06p</i> <i>rozezná větu jednoduchou od souvětí</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • shoda přísudku s podmětem • koncovky podstatných a přídavných jmen • vyjmenovaná slova 	<p>ČJL-9-2-07 <i>v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí</i></p>	<p><i>ČJL-9-2-07p</i> <i>správně píše slova s předponami a předložkami</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • pohádka • příběhy s dětským hrdinou • dobrodružná literatura 	<p>ČJL-9-3-02 <i>rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora</i></p>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • báje • bajka 	<p>ČJL-9-3-03 <i>formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo</i></p>	<p>ČJL-9-3-03p <i>ústně formuluje dojmy z četby, divadelního nebo filmového představení</i></p>

8. ročník 5 hodin

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • subjektivně zabarvený popis - líčení 	<p>ČJL-9-1-02 <i>rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • výklad 	<p>ČJL-9-1-06 <i>v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • výtah, výpisky 	<p>ČJL-9-1-08 <i>využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát</i></p>	<p>ČJL-9-1-08p <i>čte plynule s porozuměním; reprodukuje text</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> charakteristika literární postavy 	<p>ČJL-9-1-09 <i>uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování</i></p>	<p>ČJL-9-1-09p <i>píše běžné písemnosti; podle předlohy sestaví vlastní životopis a napíše žádost; popíše děje, jevy, osoby, pracovní postup; vypráví podle předem připravené osnovy; s vhodnou podporou pedagogického pracovníka písemně zpracuje zadané téma</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> úvaha 	<p>ČJL-9-1-10 <i>využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů</i></p>	<p>ČJL-9-1-10p <i>píše běžné písemnosti; podle předlohy sestaví vlastní životopis a napíše žádost; popíše děje, jevy, osoby, pracovní postup; vypráví podle předem připravené osnovy; s vhodnou podporou pedagogického pracovníka písemně zpracuje zadané téma</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> slovní zásoba a tvoření slov slova přejatá a jejich výslovnost a pravopis přejímání slov z jiných jazyků 	<p>ČJL-9-2-02 <i>rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> skloňování obecných jmen přejatých skloňování cizích vlastních jmen slovesný vid 	<p>ČJL-9-2-04 <i>správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci</i></p>	<p>ČJL-9-2-04p <i>pozná a určí slovní druhy; skloňuje podstatná jména a přídavná jména; pozná osobní zájmena; časuje slovesa</i> ČJL-9-2-04p <i>rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> útvary českého jazyka slovanské jazyky 	<p>ČJL-9-2-05 <i>využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace</i></p>	<p>ČJL-9-2-05p <i>rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> věta jednoduchá a souvětí druhy vět významový poměr mezi jednotlivými složkami v několikanásobném větěném členu souvětí souřadné a podřadné 	<p>ČJL-9-2-06 rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí</p>	<p>ČJL-9-2-06p rozezná větu jednoduchou od souvětí</p>
<ul style="list-style-type: none"> střídání hlásek při odvozování (změny samohlásek a souhlásek), skupiny hlásek při odvozování, zdvojené souhlásky, skupiny bě – bje, vě – vje, mě – mně, pě předpony s-/se-, z-/ze-, vz-/vze- předložky s/se, z/ze pravopis koncovek jmen a sloves 	<p>ČJL-9-2-07 v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí</p>	<p>ČJL-9-2-07p správně píše slova s předponami a předložkami ČJL-9-2-07p ovládá pravopis vyjmenovaných slov ČJL-9-2-07p zvládá pravopis podle shody přísudku s podmětem</p>
<ul style="list-style-type: none"> antika, mytologie, mytologické postavy 	<p>ČJL-9-3-01 uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla</p>	<p>ČJL-9-3-01p orientuje se v literárním textu, nachází jeho hlavní myšlenku</p>
<ul style="list-style-type: none"> cestopis 	<p>ČJL-9-3-02 rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora</p>	
<ul style="list-style-type: none"> deník 	<p>ČJL-9-3-04 tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie</p>	
<ul style="list-style-type: none"> totalitní ideologie, texty s rasovou, etnickou či politicky motivovanou nenávisť 	<p>ČJL-9-3-05 rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty</p>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> romantismus realismus ústní lidová slovesnost, balada beletrizovaná biografie historický román 	ČJL-9-3-07 <i>uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře</i>	

9. ročník 4 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> 1. světová válka 	ČJL-9-1-01 <i>odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji</i>	ČJL-9-1-01p <i>čte plynule s porozuměním; reprodukuje text</i>
<ul style="list-style-type: none"> popis výklad charakteristika vypravování úvaha 	ČJL-9-1-02 <i>rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru</i>	
<ul style="list-style-type: none"> funkční styly, postupy, útvary 	ČJL-9-1-04 <i>dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci</i>	ČJL-9-1-04p <i>komunikuje v běžných situacích, v komunikaci ve škole užívá spisovný jazyk</i>
<ul style="list-style-type: none"> řečnické útvary- proslov, projev, diskuse, přednáška 	ČJL-9-1-07 <i>zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu</i>	
<ul style="list-style-type: none"> fejton životopis dopis 	ČJL-9-1-10 <i>využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů</i>	ČJL-9-1-10p <i>píše běžné písemnosti; podle předlohy sestaví vlastní životopis a napíše žádost; popíše děje, jevy, osoby, pracovní postup; vypráví podle předem připravené osnovy; s vhodnou podporou pedagogického pracovníka píše</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
		<i>semně zpracuje zadané téma</i>
<ul style="list-style-type: none"> • hláskosloví • přízvuk a melodie • psaní a výslovnost slov přejatých 	ČJL-9-2-01 <i>spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • stavba slova a tvoření slov • pravopis související se stavbou slova a s tvořením slov • skupiny souhlásek • význam slova • obohacování slovní zásoby 	ČJL-9-2-02 <i>rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • slovní druhy, jména, jejich druhy a tvary 	ČJL-9-2-04 <i>správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci</i>	ČJL-9-2-04p <i>rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk</i>
<ul style="list-style-type: none"> • větné členy 	ČJL-9-2-06 <i>rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí</i>	ČJL-9-2-06p <i>rozezná větu jednoduchou od souvětí</i>
<ul style="list-style-type: none"> • souvětí podřadné a druhy vedlejších vět, čárka v souvětí • souvětí souřadné • významové poměry mezi souřadně spojenými větnými členy a vedlejšími větami 	ČJL-9-2-07 <i>v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí</i>	ČJL-9-2-07p <i>správně píše slova s předponami a předložkami</i> ČJL-9-2-07p <i>ovládá pravopis vyjmenovaných slov</i> ČJL-9-2-07p <i>zvládá pravopis podle shody přísudku s podmíněm</i>
<ul style="list-style-type: none"> • skupiny jazyků, jazyky slovanské • vývoj českého jazyka • útvary českého jazyka • projev mluvený a psaný 	ČJL-9-2-08 <i>rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití</i>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • středověká literatura • renesance • klasicismus • realismus • moderna • avantgarda • 1. světová válka • meziválečné období • 2. světová válka • literatura 1945-1989 	<p>ČJL-9-3-03 <i>formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo</i></p> <p>ČJL-9-3-05 <i>rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty</i></p> <p>ČJL-9-3-07 <i>uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře</i></p> <p>ČJL-9-3-08 <i>porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování</i></p>	<p>ČJL-9-3-03p <i>ústně formuluje dojmy z četby, divadelního nebo filmového představení</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • baroko 	<p>ČJL-9-3-09 <i>vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích</i></p>	<p>ČJL-9-3-09p <i>dokáže vyhledat potřebné informace v oblasti literatury - má pozitivní vztah k literatuře</i></p>

5.1.2 Anglický jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Anglický jazyk je vyučován ve třetím až devátém ročníku. Jeho obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Cizí jazyk a souvisejících tematických okruhů průřezových témat Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Cílem je poskytnout žákům nástroj komunikace při kontaktu s lidmi z různých částí světa, ale i pro práci s počítačem, internetem atd. Proto klademe důraz na rozvoj komunikačních dovedností, kterým podřizujeme i výuku gramatické části vzdělávacího předmětu.

1. stupeň

Cílem předmětu na 1. stupni je poskytnout žákům základ slovní zásoby a běžných konverzačních frází, na jednoduchých textech budovat čtenářské dovednosti a na nich pak schopnost psát. V počátcích výuky neučíme žáky poučky, ale ponecháváme žákům prostor, aby si z textů říkadel, jednoduchých básniček, písniček a podobně sami odvodili, jak vyjádřit jiné věty. Upřednostňujeme tedy induktivní způsob výuky před deduktivní. Gramatiku učíme až tehdy, když jsou příslušné pojmy zvládnuty v předmětu český jazyk a literatura (např. stupňování přídavných jmen)

2. stupeň

Na druhém stupni žáci pracují ve větší míře s autentickými texty, konverzují spolu ve větších celcích. V souvislosti se zeměpisným a dějepisným učivem se žáci seznamují s reáliemi anglicky mluvících zemí. Anglický jazyk používají při práci s internetem i v částech jiných vyučovacích předmětů.

3. ročník 3 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální úroveň	doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • jednoduché pokyny ve škole • pozdravy a rozloučení • představení se, poděkování • vyjádření souhlasu a nesouhlasu 	<p>CJ-3-1-01 <i>rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně</i></p>		<p><i>CJ-3-1-01p</i> <i>je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • tematická slovní zásoba • sloveso „mít rád“ – vyjádření libosti a nelibosti • místní předložky – popis umístění předmětu 	<p>CJ-3-1-02 <i>zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> • čtení krátkých jednoduchých textů se slovní zásobou z tematických celků • abeceda, spelling jména • přídavná jména • předložky 	<p>CJ-3-1-03 <i>rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> • zdvořilostní fráze • osobní údaje • otázka, zápor • sloveso „být“ v kladné větě a v otázce • sloveso „mít“ v kladné větě a v otázce • osobní zájmena • přivlastňovací zájmena „his“, „her“ 	<p>CJ-3-1-04 <i>rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> • čísla 1 – 20 • barvy • školní potřeby, nábytek • zvířata • jídlo, ovoce a zelenina • hračky • svátky- Christmas, Easter, Halloween 	<p>CJ-3-1-05 <i>přihadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení</i></p>		

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální úroveň	doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> psaní tematické slovní zásoby množné číslo podstatných jmen základní gramatické struktury a typy vět 	CJ-3-1-06 <i>píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy</i>		

4. ročník 3 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální úroveň	doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> jednoduché pokyny ve škole pozdravy a rozloučení představení se, poděkování vyjádření souhlasu a nesouhlasu 	CJ-5-1-01 <i>rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností</i>	CJ-5-1-01p <i>rozumí jednoduchým pokynům učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování</i>	
<ul style="list-style-type: none"> zdvořilostní fráze osobní údaje přítomný čas prostý v kladné větě a záporu přítomný čas průběhový vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slova 	CJ-5-1-02 <i>rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu</i>	CJ-5-1-02p <i>rozumí slovům a frázím, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)</i>	
<ul style="list-style-type: none"> slovní zásoba lidské tělo oblečení zvířata dům dny v týdnu volný čas 	CJ-5-1-03 <i>rozumí jednoduchému poslechovému u textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu</i>	CJ-5-3-02p <i>rozumí slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)</i>	
<ul style="list-style-type: none"> základní výslovnostní návyky popis části těla předložky „in, on“, „under“-popis umístění předmětů popis oblečení popis počasí 	CJ-5-2-02 <i>sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat</i>	CJ-5-2-02p <i>sdělí své jméno a věk</i>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> rozhovory o dovednostech (sloveso „can“) otázky a krátké odpovědi (přítomný čas prostý, přítomný čas průběhový) 	CJ-5-2-03 <i>odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojených témat a podobné otázky pokládá</i>	CJ-5-2-03p <i>vyjádří souhlas či nesouhlas, reaguje na jednoduché otázky (zejména pokud má k dispozici vizuální oporu)</i>
<ul style="list-style-type: none"> vazba „there is, there are“ sloveso „mít“ popis 	CJ-5-3-01 <i>vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojeným tématům</i>	
<ul style="list-style-type: none"> čtení krátkých jednoduchých textů se slovní zásobou z tematických celků 	CJ-5-3-02 <i>rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu</i>	CJ-5-3-02p <i>rozumí slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)</i>
<ul style="list-style-type: none"> jednoduchá sdělení psaní tematické slovní zásoby základní gramatické struktury a typy vět 	CJ-5-4-01 <i>napiše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života</i>	<i>je seznámen s grafickou podobou cizího jazyka</i>

5. ročník 3 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> reakce na otázky určování času a časových údajů základní instrukce ve škole 	CJ-5-1-01 <i>rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností</i>	CJ-5-1-01p <i>rozumí jednoduchým pokynům učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • zdvořilostní fráze • osobní údaje • tematické celky: čísla 0-100; škola; dny v týdnu; části těla; rodina; druhy pozdravů; domácí mazlíčci • osobní a přivlastňovací zájmena • sloveso být • sloveso mít 	<p>CJ-5-1-02 <i>rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu</i></p>	<p>CJ-5-1-02p <i>rozumí slovům a frázím, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • základní fráze • osobní údaje • přivlastňovací pád podstatných jmen • aktivity denního režimu • sloveso být • sloveso mít 	<p>CJ-5-2-01 <i>se zapojí do jednoduchých rozhovorů</i></p>	<p>CJ-5-2-01p <i>pozdraví a poděkuje</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • základní výslovnostní návyky • popis bytu/domu • místní předložky- popis umístění předmětů • rozvrh hodin • volný čas • můj den • přítomný čas prostý • popis rodiny • zvyky a zájmy 	<p>CJ-5-2-02 <i>sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat</i></p>	<p>CJ-5-2-02p <i>sdělí své jméno a věk</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • čtení krátkých jednoduchých textů se slovní zásobou z tematických celků • školní rozvrh • tázací zájmena 	<p>CJ-5-3-01 <i>vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • čtení krátkých jednoduchých textů se slovní zásobou z tematických celků • základní gramatické struktury (sloveso být, sloveso mít, přítomný čas prostý, zadávání příkazů) • porozumění příběhu a jeho dramatizace 	<p>CJ-5-3-02 <i>rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu</i></p>	<p>CJ-5-3-02p <i>rozumí slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> vztah mezi zvukovou a grafickou stavbou slov fonetické znaky (pasivně) moje škola moje rodina popis umístění předmětu můj volný čas denní režim 	CJ-5-4-01 <i>napiše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života</i>	- je seznámen s grafickou podobou cizího jazyka
<ul style="list-style-type: none"> základní fráze týkající se osobních údajů (věk, adresa, telefonní číslo) 	CJ-5-4-02 <i>vyplní osobní údaje do formuláře</i>	- je seznámen s grafickou podobou cizího jazyka

6. ročník 3 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> rozvíjení dostatečné srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat prvky fonologického systému jazyka 	CJ-9-1-01 <i>rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně</i>	CJ-9-1-01p <i>rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů</i>
<ul style="list-style-type: none"> rozvíjení dostatečné slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím tematické okruhy- škola, město, bydlení, oblečení, volný čas, domov, zvířata, domácí práce řadové číslovky datum osobní a předmětová zájmena 	CJ-9-1-02 <i>rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojených témat</i>	CJ-9-1-02p <i>rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby</i>
<ul style="list-style-type: none"> zdvořilostní fráze osobní údaje nakupování časové údaje 	CJ-9-2-01 <i>zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných</i>	CJ-9-2-01p <i>odpoví na jednoduché otázky, které se</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • datum • tázací zájmena • přítomný čas prostý • přítomný čas průběhový • frekvenční příslovce 	<i>formálních i neformálních situacích</i>	<i>týkají jeho osoby</i>
<ul style="list-style-type: none"> • mluvnice- rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění) • modální slovesa „can, must“ • přítomný čas prostý, přítomný čas průběhový • vazba „there is, there are“ • popis osoby • členy „some/any“ 	CJ-9-2-03 <i>vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního živ ota</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • čtení krátkých jednoduchých textů se slovní zásobou z tematických celků • práce se slovníkem • měsíce, řadové číslovky, roční období • předmětová zájmena • frekvenční příslovce 	CJ-9-3-01 <i>vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech</i>	CJ-9-3-01p <i>rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má- li k dispozici vizuá lní oporu)</i>
<ul style="list-style-type: none"> • základní fráze týkající se osobních údajů (věk, adresa, telefonní číslo, rodina, volný čas) 	CJ-9-4-01 <i>vyplní základní údaje o sobě ve formuláři</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • ovládnutí pravopisu slov osvojené slovní zásoby • psaní krátkého dopisu, (pohledu), psaní adres • psaní krátkého vyprávění a popisu 	CJ-9-4-03 <i>reaguje na jednoduché písemné sdělení</i>	CJ-9-4-03p <i>reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby</i>

7. ročník 3 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat prvky fonologického systému jazyka nákupní seznam budoucí čas „be going to“ stupňování přídavných jmen 	CJ-9-1-01 <i>rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně</i>	<i>CJ-9-1-01p rozumí základním informacím v</i>
<ul style="list-style-type: none"> rozvíjení dostatečné slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím tematické okruhy (prázdniny, počasí, přídavná jména, dopravní prostředky, televizní pořady, zeměpisné názvy, jídlo) minulý čas prostý počitatelná a nepočitatelná podstatná jména stupňování přídavných jmen otázky s „how“ 	CJ-9-1-02 <i>rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat</i>	<i>CJ-9-1-02p rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby</i>
<ul style="list-style-type: none"> zdvořilostní fráze osobní údaje žádost o pomoc a radu objedná si jídlo nakupování a ceny domluva schůzky 	CJ-9-2-01 <i>zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích</i>	<i>CJ-9-2-01p odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby</i>
<ul style="list-style-type: none"> rozvíjení dostatečné slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím popis nejdůležitějších událostí svého života přídavná jména příslovce minulý čas prostý budoucí čas „be going to“ 	CJ-9-2-02 <i>mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech</i>	
<ul style="list-style-type: none"> mluvnice- rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou to elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění) popis osoby a předmětů přítomný čas průběhový přítomný čas prostý minulý čas prostý budoucí čas „be going to“ přídavná jména a příslovce 	CJ-9-2-03 <i>vypráví jednoduchý příběh či událost; popisuje osoby, místa a věci ze svého každodenního života</i>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> práce se slovníkem pravidelná a nepravidelná slovesa přídavná jména sloveso „have to“ stupňování přídavných jmen 	CJ-9-3-01 <i>vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech</i>	<i>CJ-9-3-01p rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)</i>
<ul style="list-style-type: none"> čtení krátkých jednoduchých textů se slovní zásobou z tematických celků kuchařské recepty 	CJ-9-3-02 <i>rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace</i>	
<ul style="list-style-type: none"> rozvíjení dostatečné slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probraným tematickým okruhům a komunikačním situacím 	CJ-9-4-01 <i>vyplní základní údaje o sobě ve formuláři</i>	
<ul style="list-style-type: none"> ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby napiše krátký příběh z minulosti napiše dopis z dovolené vyjádření plánované budoucnosti („going to“) porovnávání jídla, ročních období, osob a míst 	CJ-9-4-03 <i>reaguje na jednoduché písemné sdělení</i>	<i>CJ-9-4-03p reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby</i>

8. ročník 3 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> zvuková a grafická podpora jazyka- rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka životní události předpovědi do budoucnosti Londýn 	CJ-9-1-01 <i>rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně</i>	<i>CJ-9-1-01p rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
		<i>tematických okruhů</i>
<ul style="list-style-type: none"> • vyjádření libosti a nelibosti • každodenní výrazy • tematické okruhy- vesmír, volný čas, přírodní katastrofy, rodina, činnosti, dům a nábytek, místa a budovy ve městě 	<p>CJ-9-1-02 rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojených témat</p>	<p><i>CJ-9-1-02p rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • zdvořilostní fráze • osobní údaje • požádá o službu, svolení, o pomoc • dotazy na minulá a budoucí události a činnosti • nabídky, návrhy a rozhodnutí • dotaz a popis směru cesty 	<p>CJ-9-2-01 zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích</p>	<p><i>CJ-9-2-01p odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjení dostatečné slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím • popis nejdůležitějších událostí svého života • popis budoucích plánů • popis události v minulosti • volnočasové aktivity 	<p>CJ-9-2-02 mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojených tématech</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • mluvnice- rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění) • modální slovesa „could, would“ • přítomné časy, minulý čas prostý a průběhový, budoucnost „will“ • podrobnější představení sebe a svého okolí • slovní spojení • předložky ve spojení s časovými údaji 	<p>CJ-9-2-03 vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • práce se slovníkem • reálie USA • četba textů týkajících se osvojených témat • četba autentického materiálu, časopisů, novin 	<p>CJ-9-3-01 vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních</p>	<p><i>CJ-9-3-01p rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
	<i>autentických materiálech</i>	<i>tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)</i>
<ul style="list-style-type: none"> • čtení krátkých jednoduchých textů se slovní zásobou z tematických celků • reportáž, dotazník 	CJ-9-3-02 <i>rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • ovládnutí pravopisu slov osvojené slovní zásoby • esej o své rodině • budoucí plány • popis události v minulosti • „but“ a „however“ • odstavce • „so“ a „because“ 	CJ-9-4-03 <i>reaguje na jednoduché písemné sdělení</i>	CJ-9-4-03p <i>reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby</i>

9. ročník 3 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • zvuková a grafická podoba jazyka- rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka • předpřítomný čas prostý • školní pravidla • problémy a rady 	CJ-9-1-01 <i>rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně</i>	CJ-9-1-01p <i>rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • zdvořilé společenské fráze, dát radu, doporučit způsob řešení problému • porozumění konfliktnímu rozhovoru • frázová slovesa • rozhovory u lékaře • osobní rozhodnutí • každodenní výrazy • témata: kuriozity, škola, dopravní značky a informativní cedule, odpadky, nemoci, materiály, oblečení 	<p>CJ-9-1-02 rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslované promluvy či konverzace, který se týká osvojených témat</p>	<p><i>CJ-9-1-02p rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • požádat o informaci, • osobní údaje • požádat o službu, svolení, o pomoc • dotazy na minulé a budoucí události a činnosti • dát kamarádovi přímou a nepřímou radu („should, shouldn't“) • rozhovory v obchodě • rozhovory u lékaře 	<p>CJ-9-2-01 zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích</p>	<p><i>CJ-9-2-01p odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjení dostatečné slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím • popis nejdůležitějších událostí svého života • osobní zážitky z minulosti • přítomný čas prostý a průběhový • budoucí časy • minulý čas prostý a průběhový • předpřítomný čas prostý • minulý čas s „used to“ • tázací dovětky 	<p>CJ-9-2-02 mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojených tématech</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • mluvnice- rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění) • předpřítomný čas, příčestí minulé, podmiňovací způsob • základní vztahy- existenciální, prostorové, časové, kvalitativní a kvantitativní • neurčitá zájmena • „there's someone/something +ing“ • „can see/hear“ • popis oblečení • compound nouns • životní zážitky 	<p>CJ-9-2-03 vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života</p>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> práce se slovníkem reálie anglicky mluvících zemí čtení jednoduchých textů se slovní zásobou z tematických celků četba autentického materiálu, časopisů, novin 	CJ-9-3-01 <i>vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech</i>	<i>CJ-9-3-01p rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)</i>
<ul style="list-style-type: none"> jednoduchá sdělení – oslovení, pozdravy, představování, omluva, poděkování, prosba, žádost o pomoc, přání nabídnout a navrhnout službu začátek a konec příběhu 	CJ-9-4-02 <i>napiše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat</i>	
<ul style="list-style-type: none"> ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby sestavení životopisu formální a neformální dopis žádost o radu poskytnutí rady 	CJ-9-4-03 <i>reaguje na jednoduché písemné sdělení</i>	<i>CJ-9-4-03p reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby</i>

5.1.3 Německý jazyk

Charakteristika vzdělávacího oboru Další cizí jazyk

Cizí jazyk a Další cizí jazyk přispívají k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytují živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa.

Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací hodiny jsou různého typu – frontální vyučování, skupinová práce, partnerská práce, samostatná práce, práce se slovníkem a autentickými materiály. Výuka je zaměřena na zvládnutí komunikativních dovedností, proto je kladen důraz na dialogy, čtení s porozuměním, poslech s

porozuměním, samostatný ústní projev a psaní. Při výuce jsou využívány časopisy, audionahrávky a videonahrávky.

7. ročník

Učivo	Očekávané výstupy u žáka	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • osvojení základní slovní zásoby • zvuková a grafická podoba jazyka • základní výslovnostní návyky • vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov • fonetické znaky (pasivně) • práce se slovníkem 	<p>DCJ-9-1-01 <i>rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně</i></p>	<p><i>DCJ-9-1-01p</i> <i>je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění) 	<p>DCJ-9-1-02 <i>rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu</i></p>	<p><i>DCJ-9-1-02p</i> <i>rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • náslechy dialogů 	<p>DCJ-9-1-03 <i>rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat</i></p>	<p><i>DCJ-9-1-03p</i> <i>rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)</i> <i>- rozumí otázkám, které se týkají základních osobních údajů (zejména jména a věku)</i> <i>- rozumí jednoduchým pokynům učitele</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • tvoření jednoduchých otázek 	<p>DCJ-9-2-01 <i>zapojí se do jednoduchých rozhovorů</i></p>	<p><i>DCJ-9-2-01p</i> <i>pozdraví a poděkuje, vyjádří souhlas a nesouhlas</i></p>

8. ročník

Učivo	Očekávané výstupy u žáka	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> slovní zásoba nácvik použití v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů tematické okruhy: domov, rodina, škola, volný čas základní mluvnické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění) 	<p>DCJ-9-2-02 <i>sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojených témat</i></p> <p>DCJ-9-2-03 <i>odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá</i></p>	<p><i>DCJ-9-2-02p</i> <i>sdělí své jméno a věk</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> tematické okruhy: povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny, hodiny), zvířata, příroda, počasí reálie zemí příslušných jazykových oblastí 	<p>DCJ-9-3-01 <i>rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění) 	<p>DCJ-9-3-02 <i>rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům</i></p>	<p><i>DCJ-9-3-02p</i> <i>rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)</i></p>

9. ročník

Učivo	Očekávané výstupy u žáka	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> slovní zásoba tematické okruhy rodina, domov, škola, volný čas základní mluvnické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění) 	<p>DCJ-9-3-03 <i>rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci</i></p>	

Učivo	Očekávané výstupy u žáka	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • pozvánka na oslavu, dopis, psaní adres 	DCJ-9-4-01 <i>vyplní základní údaje o sobě ve formuláři</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • slovní zásoba • tematické okruhy rodina, domov, škola, volný čas • základní mluvnické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyb, které nenarušují smysl sdělení a porozumění) • pozvánka na oslavu, dopis, psaní adres • tvoření jednoduchých otázek • reálie zemí příslušných jazykových oblastí 	DCJ-9-4-02 <i>napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat</i>	DCJ-9-4-02p <i>reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby</i>
<ul style="list-style-type: none"> • tvoření jednoduchých otázek • slovní zásoba • základní mluvnické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyb, které nenarušují smysl sdělení a porozumění) 	DCJ-9-4-03 <i>stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení</i>	

5.2 Matematika a její aplikace

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je v základním vzdělávání založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Pro tuto svoji nezastupitelnou roli prolíná celým základním vzděláváním a vytváří předpoklady pro další úspěšné studium.

Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace je rozdělen na čtyři tematické okruhy. V tematickém okruhu *Čísla a početní operace* na prvním stupni, na který navazuje a dále ho prohlubuje na druhém stupni tematický okruh *Číslo a proměnná*, si žáci osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmičké porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací).

Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a s její rolí při matematizaci reálných situací.

V dalším tematickém okruhu *Závislosti, vztahy a práce s daty* žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, a seznamují se s jejich reprezentacemi. Uvědomují si změny a závislosti známých jevů, docházejí k pochopení, že změnou může být růst i pokles a že změna může mít také nulovou hodnotu. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů, v jednoduchých případech je konstruují a vyjadřují matematickým předpisem nebo je podle možností modelují s využitím vhodného počítačového software nebo grafických kalkulátorů. Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce.

V tematickém okruhu *Geometrie v rovině a v prostoru* žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině (resp. v prostoru), učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah (resp. povrch a objem), zdokonalovat svůj grafický projev. Zkoumání tvaru a prostoru vede žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací.

Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou *Nestandardní aplikační úlohy a problémy*, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení. Tyto úlohy by měly prolínat všemi tematickými okruhy v průběhu celého základního vzdělávání. Žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy. Řešení logických úloh, jejichž obtížnost je závislá na míře rozumové vyspělosti žáků, posiluje vědomí žáka ve vlastní schopnosti logického uvažování a může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní.

Žáci se učí využívat prostředky výpočetní techniky (především kalkulátory, vhodný počítačový software, určité typy výukových programů) a používat některé další pomůcky, což umožňuje přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v rýsovacích technikách. Zdokonalují se rovněž v samostatné a kritické práci se zdroji informací.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- rozvíjení kombinatorického a logického myšlení, ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů
- rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů
- vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu
- vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění; k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (matematizací reálných situací), k vyhodnocování matematického modelu a hranic jeho použití; k poznání, že realita je složitější než její

matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely

- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi; k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematickosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protipříkladů

Integrace vzdělávacích oborů

Vzdělávací obor *Matematika a její aplikace* je na 1. i na 2. stupni integrován do vyučovacího předmětu *Matematika*.

5.2.1 Matematika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Charakteristika, popis, cílové zaměření i očekávané výstupy vyučovacího předmětu jsou shodné s výše podrobně popsanou vzdělávací oblastí *Matematika a její aplikace*. Pomocí vhodně zvolených strategií pomáhá vyučovací předmět Matematika rozvíjet klíčové kompetence žáků tak, jak je uvedeno dále v této kapitole.

1. ročník 4 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • manipulace s předměty • počítání prvků 	<p>M-3-1-01 <i>používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků</i></p>	<p><i>M-3-1-01p</i> <i>porovnává množství a vytváří soubory prvků podle daných kritérií v oboru do 20</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • čtení a zápis čísel • vztahy menší, větší a rovno • znaménka pro rovnost a nerovnost 	<p>M-3-1-02 <i>čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti</i></p>	<p><i>M-3-1-02p</i> <i>čte, píše a používá číslice v oboru do 20, numerace do 100</i> <i>M-3-1-02p</i> <i>zná matematické operátory + , - , = , < , > a umí je zapsat</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> orientace na číselné ose pojmy: před, za, hned před, hned za, mezi určování desítek a jednotek 	<p>M-3-1-03 užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose</p>	
<ul style="list-style-type: none"> sčítání a odčítání v oboru 0-20 bez přechodu desítky vztahy o několik více, o několik méně rozklady čísel 	<p>M-3-1-04 provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly</p>	<p>M-3-1-04p sčítá a odčítá s užitím názoru v oboru do 20</p>
<ul style="list-style-type: none"> slovní úlohy ze života dětí s užitím osvojených početních operací 	<p>M-3-1-05 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace</p>	<p>M-3-1-05p řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20 umí rozklad čísel v oboru do 20</p>
<ul style="list-style-type: none"> seznámení se symboly, matematickými značkami a zápisy(+, -, =) orientace a čtení matematických zápisů 	<p>M-3-2-02 popisuje jednoduché závislosti z praktického života</p>	<p>M-3-2-02p modeluje jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek</p>
<ul style="list-style-type: none"> provádí početní operace sčítání, odčítání v tabulkách a schématech 	<p>M-3-2-03 doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel</p>	<p>M-3-2-03p doplňuje jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel l v oboru do 20 - zvládá orientaci v prostoru a používá výrazy vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu - uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi</p>
<ul style="list-style-type: none"> orientace v prostoru a rovině vyhledávání určitých tvarů v okolí třídění předmětů podle tvaru rovinné útvary: čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh 	<p>M-3-3-01 rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci</p>	<p>M-3-3-01p pozná a pojmenuje základní geometrické tvary a umí je graficky znázornit M-3-3-01p rozezná přímku a úsečku, narýsuje je a ví, jak se označují</p>

2. ročník 5 hodin

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> čtení a zápis čísel vztahy větší, menší, rovno a znaménka $>$, $<$, $=$ 	<p>M-3-1-02 čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti</p>	<p>M-3-1-02p čte, píše a používá číslice v oboru do 20, numerace do 100 M-3-1-02p zná matematické operátory $+$, $-$, $=$, $<$, $>$ a umí je zapsat</p>
<ul style="list-style-type: none"> orientace na číselné ose pojmy: před, za, hned před, hned za, mezi určování desítek a jednotek do sta 	<p>M-3-1-03 užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose</p>	
<ul style="list-style-type: none"> sčítání a odčítání v oboru 0 -20 s přechodem přes 10 sčítání a odčítání v oboru 0 -100 bez přechodu i s přechodem přes 10 písemné sčítání, odčítání dvouciferných čísel bez přechodu, jednociferných čísel s přechodem počítání se závorkami násobení a dělení v oboru malé násobilky 1 - 5 	<p>M-3-1-04 provádí v paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly</p>	<p>M-3-1-04p sčítá a odčítá s užitím názoru v oboru do 20</p>
<ul style="list-style-type: none"> slovní úlohy ze života dětí s užitím osvojených početních operací o méně, o více vztahy několikrát více, několikrát méně 	<p>M-3-1-05 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace</p>	<p>M-3-1-05p řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20 umí rozklad čísel v oboru do 20</p>
<ul style="list-style-type: none"> seznámení se symboly, matematickými značkami a zápisy orientace a čtení matematických zápisů seznámení a počítání s bankovkami a mincemi do sta 	<p>M-3-2-02 popisuje jednoduché závislosti z praktického života</p>	<p>M-3-2-02p modeluje jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek</p>
<ul style="list-style-type: none"> seznámení: tělesa – krychle, kvádr, koule, válec bod, přímka, polopřímka a úsečka; měření v cm, rýsování 	<p>M-3-3-01 rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci</p>	<p>M-3-3-01p pozná a pojmenuje základní geometrické tvary a umí je graficky znázornit</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> modelování geometrických útvarů podle zadání 	<p>M-3-3-03 rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině</p>	

3. ročník 5 hodin

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> čtení a zápis čísel v oboru do 1000 určení počtu jednotek, desítek, stovek porovnávání čísel a souborů s počtem prvků do 1000 a zapisování jejich vztahů pomocí znamének $<$, $>$, $=$ 	<p>M-3-1-02 čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti</p>	<p>M-3-1-02p čte, píše a používá číslice v oboru do 20, numerace do 100</p> <p>M-3-1-02p zná matematické operátory $+$, $-$, $=$, $<$, $>$ a umí je zapsat</p>
<ul style="list-style-type: none"> orientace na číselné ose, pojmy před, za, hned za, mezi číselné řady vzestupné a sestupné počítání po jednotkách, desítkách a stovkách 	<p>M-3-1-03 užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose</p>	
<ul style="list-style-type: none"> pamětné i písemné sčítání a odčítání dvojciferných čísel s přechodem desítky v oboru do 100 pamětní sčítání a odčítání trojciferných čísel s přechodem stovky v oboru do 1000 vztahy o několik více, o několik méně násobení a dělení v oboru malé násobilky (5 – 10) násobení a dělení mimo obor násobilky (velká násobilka a dělení) dělení se zbytkem násobení a dělení čísla 10, 100 vztahy několikrát více, několikrát méně 	<p>M-3-1-04 provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly</p>	<p>M-3-1-04p sčítá a odčítá s užitím názoru v oboru do 20</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> řešení jednoduchých i složených slovních úloh ze života dětí v oboru do 1000 	<p>M-3-1-05 <i>řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace</i></p>	<p><i>M-3-1-05p</i> <i>řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20</i> <i>umí rozklad čísel v oboru do 20</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> určování času, převody jednotek -sekunda, minuta, hodina převody jednotek délky - milimetr, centimetr, decimetr, metr s koeficientem 10 převody jednotek obsahu - litr, hektolitr s koeficientem 10,100 převody jednotek hmotnosti - gram, kilogram, tuna s koeficientem 1000 	<p>M-3-2-01 <i>orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> provádění početních operací sčítání, odčítání, násobení a dělení v tabulkách a schématech 	<p>M-3-2-03 <i>doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel</i></p>	<p><i>M-3-2-03p</i> <i>doplňuje jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 20</i> <i>- zvládá orientaci v prostoru a používá výrazy vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu</i> <i>- uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> rýsování bodu, přímky, polopřímky, úsečky, trojúhelníku, kruhu, kružnice rýsování čtverce a obdélníku ve čtvercové síti tělesa – krychle, kvádr koule 	<p>M-3-3-01 <i>rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci</i></p>	<p><i>M-3-3-01p</i> <i>pozná a pojmenuje základní geometrické tvary a umí je graficky znázornit</i> <i>M-3-3-01p</i> <i>rozezná přímku a úsečku, narýsuje je a ví, jak se označují</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> měření úsečky v centimetrech a milimetrech rýsování úsečky o dané délce 	<p>M-3-3-02 <i>porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky</i></p>	<p><i>M-3-3-02p</i> <i>používá pravítko</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> porovnávání úseček měření 		
<ul style="list-style-type: none"> osová souměrnost přeložením 	M-3-3-03 <i>rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině</i>	

4. ročník 5 hodin

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> vlastnosti sčítání, odčítání, násobení a dělení pamětné sčítání a odčítání do tisíce s přechodem desítky a stovky numerační řada do 100 000, orientace v číselné řadě, správné čtení a zápis čísel, jejich znázornění na číselné ose a porovnávání pamětné sčítání a odčítání přirozených čísel do 10 000 násobení a dělení mimo obor násobilky (velká násobilka a dělení) 	M-5-1-01 <i>využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení</i>	
<ul style="list-style-type: none"> písemné sčítání a odčítání do 100 000 písemné násobení čísel jednociferným činitelem dělení se zbytkem písemné dělení jednociferným dělitelem 	M-5-1-02 <i>provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel</i>	M-5-1-02p <i>čte, píše a porovnává čísla v oboru do 100 i na číselné ose, numerační řada do 1000</i> M-5-1-02p <i>sčítá a odčítá z paměti i písemně dvouciferná čísla</i> M-5-1-02p <i>zvládne s názorem řady násobků čísel 2 až 10 do 100</i>
<ul style="list-style-type: none"> zaokrouhlování přirozených čísel na 10,100,1000 	M-5-1-03 <i>zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel</i>	M-5-1-03p <i>zaokrouhluje čísla na desítky i na stovky s využitím ve slovních úlohách</i> M-5-1-03p

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
		<i>tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení v oboru do 100</i>
<ul style="list-style-type: none"> • převádění jednotek délky, hmotnosti, objemu a času • řešení slovních úloh s jedním i více výpočty (jednoduché i složené) • řešení úloh s více početními operacemi 	<p>M-5-1-04 <i>řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel</i></p>	<p><i>M-5-1-04p</i> <i>zapiše a řeší jednoduché slovní úlohy</i> <i>M-5-1-04p</i> <i>rozeznává sudá a lichá čísla</i> <i>- používá kalkulátor</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • zlomky- čtení a zápis zlomku • určování zlomku z daného čísla • porovnávání zlomku se společným jmenovatelem 	<p>M-5-1-05 <i>modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • data, možnosti, risk, náhoda • pyramidy, odhad • neúplné číselné řady, řetízky • vzory, číselné kódy 	<p>M-5-2-01 <i>vyhledává, sbírá a třídí data</i></p>	<p><i>M-5-2-01p</i> <i>vyhledá a roztřídí jednoduchá data (údaje, pojmy apod.) podle návodu</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • doplňování tabulek s početními operacemi • sestavování tabulek, grafů a diagramů sloupových, kruhových i obrázkových • jízdní řád 	<p>M-5-2-02 <i>čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy</i></p>	<p><i>M-5-2-02p</i> <i>orientuje se a čte v jednoduché tabulce</i> <i>- určí čas s přesností na čtvrt hodiny, převádí jednotky času v běžných situacích</i> <i>- provádí jednoduché převody jednotek délky, hmotnosti a času</i> <i>- uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s penězi</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • pojmy lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka • délka úsečky (měření, sestavení podle zadání) • práce s kružítkem (kružnice, kruh) • rovinné útvary • konstrukce trojúhelníku • úhel, pravý úhel 	<p>M-5-3-01 <i>narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce</i></p>	<p><i>M-5-3-01p</i> <i>znázorní, narýsuje a označí základní rovinné útvary</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • jednotky délky a převody jednotek 	<p>M-5-3-02 <i>sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran</i></p>	<p><i>M-5-3-02p</i> <i>měří a porovnává délku úsečky</i> <i>M-5-3-02p</i> <i>vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • vzájemná poloha dvou přímek v rovině • rýsování (rovnoběžky, různoběžky, kolmice) 	<p>M-5-3-03 <i>sestrojí rovnoběžky a kolmice</i></p>	<p><i>M-5-3-03</i> <i>sestrojí rovnoběžky a kolmice</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • souřadnice bodů ve čtvercové síti 	<p>M-5-3-04 <i>určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • práce s informacemi (nedostatečné, nadbytečné, dohledání informací...) • matematické hlavolamy • matematické hry • magické čtverce, kruhy, pyramidy • deskové a karetní hry 	<p>M-5-4-01 <i>řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky</i></p>	<p><i>M-5-4-01p</i> <i>řeší jednoduché praktické slovní úlohy, jejichž řešení nemusí být závislé na matematických postupech</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • vlastnosti sčítání, odčítání, násobení a dělení • numerace do milionu, orientace v číselné řadě, správné čtení a zápis čísel, jejich porovnávání • pamětné sčítání a odčítání přirozených čísel do milionu • násobení a dělení mimo obor násobilky (velká násobilka a dělení) • pořadí matematických operací • při užití několika početních operací v příkladu • písemné sčítání (až čtyř přirozených čísel) a odčítání do milionu • násobení desítek, stovek, tisíců • násobení dvojciferných a trojciferných čísel číslem jednociferným 	<p>M-5-1-01 <i>využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení</i></p>	

5. ročník 5 hodin

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • písemné násobení až čtyřciferným činitelem • písemné dělení dvojciferným dělitelem • aritmetický průměr 		
<ul style="list-style-type: none"> • zaokrouhlování přirozených čísel na 10,100,1000 • zaokrouhlování přirozených čísel na 10 000, 100 000, • 1 000 000 	M-5-1-03 <i>zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel</i>	<i>M-5-1-03p</i> <i>zaokrouhluje čísla na desítky i na stovky s využitím ve slovních úlohách</i> <i>M-5-1-03p</i> <i>tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení v oboru do 100</i>
<ul style="list-style-type: none"> • zlomky- čtení, zápis zlomku • určování zlomku z daného čísla 	M-5-1-05 <i>modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • sčítání a odčítání zlomků se společným jmenovatelem 	M-5-1-06 <i>porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • desetinné číslo- práce s číselnou osou • sčítání, odčítání a zaokrouhlování desetinných čísel 	M-5-1-07 <i>přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • záporné číslo, celé číslo a jeho znázornění na číselné ose, teploměru, modelu 	M-5-1-08 <i>porozumí významu znaku „-“ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • data, možnosti, risk, náhoda • pyramidy, odhad • neúplné číselné řady, řetízky • vzory, číselné kódy • římské číslice 	M-5-2-01 <i>vyhledává, sbírá a třídí data</i>	<i>M-5-2-01p</i> <i>vyhledá a roztřídí jednoduchá data (údaje, pojmy apod.) podle návodu</i>
<ul style="list-style-type: none"> • doplňování tabulek s početními operacemi 	M-5-2-02	<i>M-5-2-02p</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • písemné násobení až čtyřciferným činitelem • písemné dělení dvojciferným dělitelem • aritmetický průměr 		
<ul style="list-style-type: none"> • sestavování tabulek, grafů a diagramů sloupcových, kruhových i obrázkových • jízdní řád 	<i>čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy</i>	<i>orientuje se a čte v jednoduché tabulce</i> <i>- určí čas s přesností na čtvrt hodiny, převádí jednotky času v běžných situacích</i> <i>- provádí jednoduché převody jednotek délky, hmotnosti a času</i> <i>- uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s penězi</i>
<ul style="list-style-type: none"> • pojmy lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka • délka úsečky (měření, sestrojení podle zadání) • práce s kružítkem (kružnice, kruh) • rovinné útvary • konstrukce trojúhelníku • úhel, pravý úhel • rýsování a konstrukce čtverce, obdélníku, čtyřúhelníku, mnohoúhelníku • trojúhelník pravoúhlý, rovnoramenný a rovnostranný • druhy úhlů, měření úhlů 	M-5-3-01 <i>narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce</i>	<i>M-5-3-01p</i> <i>znázorní, narýsuje a označí základní rovinné útvary</i>
<ul style="list-style-type: none"> • jednotky délky a převody jednotek • grafické znázornění součtu a rozdílu úseček • obvod čtverce, obdélníku a trojúhelníku 	M-5-3-02 <i>sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran</i>	<i>M-5-3-02p</i> <i>měří a porovnává délku úsečky</i> <i>M-5-3-02p</i> <i>vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran</i>
<ul style="list-style-type: none"> • vzájemná poloha dvou přímek v rovině 	M-5-3-03 <i>sestrojí rovnoběžky a kolmice</i>	<i>M-5-3-03</i> <i>sestrojí rovnoběžky a kolmice</i>

Učivo	Očekávané výstupy <i>Žák:</i>	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • písemné násobení až čtyřciferným činitelem • písemné dělení dvojciferným dělitelem • aritmetický průměr 		
<ul style="list-style-type: none"> • rýsování (rovnoběžky, různoběžky, kolmice) 		
<ul style="list-style-type: none"> • souřadnice bodů ve čtvercové síti • obsah čtverce, obdélníku-jednotky obsahu 	<p>M-5-3-04 <i>určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • osa, osová souměrnost 	<p>M-5-3-05 <i>rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru</i></p>	<p>M-5-3-05p <i>určí osu souměrnosti překládáním papíru - pozná základní tělesa</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • práce s informacemi (nedostatečné, nadbytečné, dohledání informací...) • matematické hlavolamy a hry • magické čtverce, kruhy, pyramidy • deskové a karetní hry • převádění jednotek délky, hmotnosti, objemu a času • řešení slovních úloh s jedním i více výpočty (jednoduché i složené) • řešení úloh s více početními operacemi 	<p>M-5-4-01 <i>řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky</i></p>	<p>M-5-4-01p <i>řeší jednoduché praktické slovní úlohy, jejichž řešení nemusí být závislé na matematických postupech</i></p>

6. ročník 4 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • násobek a dělitel • znaky dělitelnosti • prvočísla a čísla složená • společný násobek • společný dělitel • slovní úlohy 	<p>M-9-1-01 <i>provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel</i></p>	<p><i>M-9-1-01p</i> <i>písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí víceciferná čísla, dělí se zbytkem</i> <i>M-9-1-01p</i> <i>pracuje se zlomky a smíšenými čísly, používá vyjádření vztahu celek–část (zlomek, desetinné číslo, procento)</i> <i>M-9-1-01p</i> <i>čte desetinná čísla, zná jejich zápis a provádí s nimi základní početní operace</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • porovnávání desetinných čísel • zaokrouhlování desetinných čísel • sčítání a odčítání desetinných čísel • násobení a dělení číslem 10, 100, 1000,... • násobení desetinných čísel • dělení desetinných čísel 	<p>M-9-1-02 <i>zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor</i></p>	<p><i>M-9-1-02p</i> <i>provádí odhad výsledku, zaokrouhluje čísla</i> <i>M-9-1-02p</i> <i>píše, čte, porovnává a zaokrouhluje čísla v oboru do 1 000 000</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • násobek a dělitel • znaky dělitelnosti • prvočísla a čísla složená • společný násobek • společný dělitel • slovní úlohy 	<p>M-9-1-03 <i>modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • základní pojmy • rozdělení trojúhelníků • výšky v trojúhelníku • těžnice v trojúhelníku • kružnice trojúhelníku opsaná a vepsaná 	<p>M-9-3-02 <i>charakterizuje a třídí základní rovinné útvary</i></p>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • základní geometrické pojmy • úhly • třídění úhlů podle velikosti • sčítání a odčítání úhlů • násobení a dělení úhlů dvěma • úhly vedlejší a vrcholové 	<p>M-9-3-03 <i>určuje velikost úhlu měřením a výpočtem</i></p>	<p><i>M-9-3-03p</i> <i>vyznačuje, rýsuje a měří úhly, provádí jednoduché konstrukce</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • shodnost rovinných útvarů • shodnost trojúhelníků • středová souměrnost • útvary souměrné podle středu • osová souměrnost a její vlastnosti • osově souměrné obrazce 	<p>M-9-3-07 <i>užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků</i></p> <p>M-9-3-08 <i>načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar</i></p>	<p><i>M-9-3-08p</i> <i>sestrojí základní rovinné útvary ve středové a osově souměrnosti</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • krychle • kvádr • slovní úlohy 	<p>M-9-3-09 <i>určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti</i></p> <p>M-9-3-10 <i>odhaduje a vypočítá objem a povrch těles</i></p> <p>M-9-3-11 <i>načrtne a sestrojí síť základních těles</i></p> <p>M-9-3-12 <i>načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině</i></p>	<p><i>M-9-3-10p</i> <i>vypočítá povrch a objem kvádru, krychle a válce</i></p> <p><i>M-9-3-11p</i> <i>sestrojí síť základních těles</i></p> <p><i>M-9-3-12p</i> <i>načrtne základní tělesa</i></p> <p><i>M-9-3-12p</i> <i>zobrazuje jednoduchá tělesa</i> - <i>odhaduje délku úsečky, určí délku lomené čáry, graficky sčítá a odčítá úsečky</i> - <i>umí zacházet s rýsovacími pomůckami a potřebami</i> - <i>používá technické písmo</i></p>

7. ročník 4 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> početní s racionálními čísly slovní úlohy <p>výkony</p>	<p>M-9-1-01 <i>provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu</i></p>	<p><i>M-9-1-01p</i> <i>písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí</i> <i>víceciferná čísla, dělí se zbytkem</i> <i>M-9-1-01p</i> <i>pracuje se zlomky a smíšenými čísly, používá vyjádření vztahu celek–část (zlomek, desetinné číslo, procento)</i> <i>M-9-1-01p</i> <i>čte desetinná čísla, zná jejich zápis a provádí s nimi základní početní operace</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> početní s racionálními čísly slovní úlohy <p>výkony</p>	<p>M-9-1-03 <i>modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> pojem procenta tři typy základních na procenta jednoduché úrokování promile <p>úloh</p>	<p>M-9-1-04 <i>užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek–část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> poměr, převrácený poměr měřítko plánu a mapy změna v daném poměru přímá a nepřímá úměrnost pravoúhlá soustava souřadnic slovní úlohy na přímou a nepřímou úměrnost úměra trojčlenka slovní úlohy 	<p>M-9-1-05 <i>řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů</i></p>	<p><i>M-9-1-05p</i> <i>používá měřítko mapy a plánu</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> pojem procenta tři typy základních na procenta jednoduché úrokování promile <p>úloh</p>	<p>M-9-1-06 <i>řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)</i></p>	<p><i>M-9-1-06p</i> <i>řeší jednoduché úlohy na procenta</i> <i>- zvládá orientaci na číselné ose</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> přímá a nepřímá úměrnost slovní úlohy na přímou a nepřímou úměrnost úměra trojčlenka slovní úlohy 	M-9-2-03 <i>určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti</i>	
<ul style="list-style-type: none"> základní pojmy rovnoběžníky obvod a obsah trojúhelníku lichoběžníky obvod a obsah lichoběžníku konstrukční úlohy trojúhelníků a čtyřúhelníků 	M-9-3-02 <i>charakterizuje a třídí základní rovinné útvary</i>	

8. ročník 4 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> druhá mocnina dvojčlenu rozdíly druhých mocnin rozklad výrazů na součin 	M-9-1-01 <i>provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu</i>	M-9-1-01p <i>písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí víceciferná čísla, dělí se zbytkem</i> M-9-1-01p <i>pracuje se zlomky a smíšenými čísly, používá vyjádření vztahu celek–část (zlomek, desetinné číslo, procento)</i> M-9-1-01p <i>čte desetinná čísla, zná jejich zápis a provádí s nimi základní početní operace</i>
<ul style="list-style-type: none"> sečítání a odčítání mocnin o stejném základu násobení a dělení mocnin umocňování mocnin 	M-9-1-09 <i>analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel</i>	- <i>zvládá orientaci na číselné ose</i>
<ul style="list-style-type: none"> základy statistiky 	M-9-2-01 <i>vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data</i>	M-9-2-01p <i>vyhledává a třídí data</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> základy statistiky 	M-9-2-02 <i>porovnává soubory dat</i>	<i>M-9-2-02p</i> <i>porovnává data</i>
<ul style="list-style-type: none"> rovnost a její vlastnosti lineární rovnice s jednou neznámou slovní úlohy řešené rovnicemi výpočet neznámé ze vzorce 	M-9-2-04 <i>vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem</i>	<i>M-9-2-04p</i> <i>vypracuje jednoduchou tabulku</i> <i>- užívá a ovládá převody jednotek délky, hmotnosti, času, obsahu, objemu</i> <i>- zvládá početní úkony s penězi</i>
<ul style="list-style-type: none"> rovnost a její vlastnosti lineární rovnice s jednou neznámou slovní úlohy řešené rovnicemi výpočet neznámé ze vzorce 	M-9-2-05 <i>matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů</i>	
<ul style="list-style-type: none"> základní pojmy vzájemná poloha kružnice a přímky vzájemná poloha dvou kružnic Thaletova kružnice délka kružnice, obsah kruhu oblouk kružnice, kruhová výseč, kruhová úseč objem a povrch válce 	M-9-3-04 <i>odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů</i> M-9-3-09 <i>určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti</i> M-9-3-10 <i>odhaduje a vypočítá objem a povrch těles</i>	<i>M-9-3-04p</i> <i>vypočítá obvod a obsah trojúhelníka, čtverce, obdélníka, kruhu</i> <i>M-9-3-10p</i> <i>vypočítá povrch a objem kvádru, krychle a válce</i>
<ul style="list-style-type: none"> základní konstrukční úlohy množiny všech bodů daných vlastností konstrukční úlohy řešené pomocí množin bodů dané vlastností konstrukce trojúhelníků, čtyřúhelníků 	M-9-3-05 <i>využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh</i> M-9-3-06 <i>načrtne a sestrojí rovinné útvary</i>	<i>M-9-3-05p</i> <i>provádí jednoduché konstrukce</i> <i>M-9-3-06p</i> <i>rozeznává a rýsuje základní rovinné útvary</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> výpočet délek stran pravoúhlého trojúhelníku užití Pythagorovy věty k řešení slovních úloh užití Pythagorovy věty ve stereometrii 	<p>M-9-3-13 <i>analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu</i></p>	

9. ročník 4 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> zavedení lomených výrazů početní operace s lomenými výrazy řešení rovnic s neznámou ve jmenovateli 	<p>M-9-1-07 <i>matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> řešení soustavy slovní úlohy řešené pomocí soustav grafické řešení soustav 	<p>M-9-1-08 <i>formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> pojem funkce graf funkce lineární funkce přímá a nepřímá úměrnost kvadratická funkce 	<p>M-9-2-03 <i>určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti</i> M-9-2-04 <i>vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem</i></p>	<p>M-9-2-04p <i>vypracuje jednoduchou tabulku - zvládá početní úkony s penězi</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> podobnost geometrických útvarů v rovině podobnost trojúhelníků dělení úseček v daném poměru konstrukce podobného rovinného útvaru goniometrické funkce ostrého úhlu v pravoúhlém trojúhelníku 	<p>M-9-3-01 <i>zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku</i></p>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • užití goniometrických funkcí • slovní úlohy 		
<ul style="list-style-type: none"> • objem a povrch hranolu • objem a povrch jehlanu • objem a povrch rotačního kužele • objem a povrch koule 	<p>M-9-3-09 <i>určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti</i></p> <p>M-9-3-10 <i>odhaduje a vypočítá objem a povrch těles</i></p> <p>M-9-3-11 <i>načrtne a sestrojí síť základních těles</i></p> <p>M-9-3-12 <i>načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině</i></p>	<p><i>M-9-3-10p vypočítá povrch a objem kvádru, krychle a válce</i></p> <p><i>M-9-3-11p sestrojí síť základních těles</i></p> <p><i>M-9-3-12p načrtne základní tělesa</i></p> <p><i>M-9-3-12p zobrazuje jednoduchá tělesa</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - odhaduje délku úsečky, určí délku lomené čáry, graficky sčítá a odčítá úsečky - umí zacházet s rýsovacími pomůckami a potřebami - používá technické písmo - čte a rozumí jednoduchým technickým výkresům
<ul style="list-style-type: none"> • jednoduché úrokování • složené úrokování 	<p>M-9-4-01 <i>užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací</i></p>	<p><i>M-9-4-01p samostatně řeší praktické úlohy</i></p> <p><i>M-9-4-01p hledá různá řešení předložených situací</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • objem a povrch hranolu • objem a povrch jehlanu • objem a povrch rotačního kužele • objem a povrch koule 	<p>M-9-4-02 <i>řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí</i></p>	<p><i>M-9-4-02p aplikuje poznatky a dovednosti z jiných vzdělávacích oblastí</i></p>

5.2.2 Informační a komunikační technologie

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti - získat elementární dovednosti v ovládnutí výpočetní techniky

a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě. Vzhledem k narůstající potřebě osvojení si základních dovedností práce s výpočetní technikou byla vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie zařazena jako povinná součást základního vzdělávání na 1. a 2. stupni. Získané dovednosti jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní i zájmové činnosti.

Zvládnutí výpočetní techniky, zejména rychlého vyhledávání a zpracování potřebných informací pomocí internetu a jiných digitálních médií, umožňuje realizovat metodu „učení kdekoliv a kdykoliv“, vede k žádoucímu odlehčení paměti při současné možnosti využít mnohonásobně většího počtu dat a informací než dosud, urychluje aktualizaci poznatků a vhodně doplňuje standardní učební texty a pomůcky.

Dovednosti získané ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacího software a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech celého základního vzdělávání. Tato aplikační rovina přesahuje rámec vzdělávacího obsahu vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie, a stává se součástí všech vzdělávacích oblastí základního vzdělávání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií
- porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím
- schopnosti formulovat svůj požadavek a využívat při interakci s počítačem algoritmičké myšlení
- porovnávání informací a poznatků z většího množství alternativních informačních zdrojů, a tím k dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací
- využívání výpočetní techniky, aplikačního i výukového software ke zvýšení efektivnosti své učební činnosti a racionálnější organizaci práce
- tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce
- pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů
- respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání SW
- zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujících se na internetu či jiných médiích
- šetrné práci s výpočetní technikou

Integrace vzdělávacích oborů

Vzdělávací obor *Informační a komunikační technologie* je integrován do vyučovacího předmětu *Výpočetní technika*.

Vyučovací předměty

Vzdělávací obsah této oblasti je realizován prostřednictvím vyučovacího předmětu *Výpočetní technika*. Předmět je vyučován na 1. i 2. stupni a jeho obsah je dále prohlubován a rozšiřován zejména formou zájmových útvarů.

5.2.3 Výpočetní technika (VT)**Charakteristika vyučovacího předmětu**

Charakteristika vyučovacího předmětu Výpočetní technika je shodná s charakteristikou vzdělávací oblasti *Informační a komunikační technologie*. Předmět VT pomocí vhodně zvolených strategií utváří požadované klíčové kompetence žáků.

5. ročník 1 hodina

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> součásti počítače - systémová jednotka, periférie, princip činnosti a použití bezpečné zapnutí a vypnutí počítače ovládání běžných periferních zařízení - myš, klávesnice, tiskárna, utváření správných návyků při práci s nimi manipulace s vyměnitelnými médii objasnění standardních pojmů a nácvik běžných činností (klik, dvojklik, tažení myši, ovládání pravého a levého tlačítka myši) význam jednotlivých kláves v obvyklých situacích, základy editace textu manipulace s okny a objekty na ploše, posuvníky, ikony, nabídky práce s nápovědou a průvodci nápovědou (získání pomoci při činnostech) 	<p>ICT-5-1-01 využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periférie</p>	<p>ICT-5-1-01p ovládá základní obsluhu počítače</p>
<ul style="list-style-type: none"> poučení o bezpečnosti při práci v počítačové učebně a s počítačem obecně zásady hygieny práce na počítači - správné sezení, ochrana očí, únava drobná údržba počítače a odstraňování závad - pouze přiměřené věku a bezpečné 	<p>ICT-5-1-02 respektuje pravidla bezpečné práce s hardwarem i softwarem a postupuje poučeně v případě jejich závady</p>	<p>ICT-5-1-02p dodržuje pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • uchovávání informací ve formě souborů v adresářové struktuře • ukládání souborů na různá média (pevné disky, vyměnitelná média) • nejběžnější formáty souborů a jejich účel (uchování zvuku, videa, grafiky, obrázků nebo textu na počítači) • základní principy pro bezpečné uchovávání a zálohování dat (vytváření kopií) 	<p>ICT-5-1-03 chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • ovládání webového prohlížeče • základní pojmy z oblasti bezpečnosti na internetu - viry, spam, počítačový útok - popis, vysvětlení, ochrana před nimi • nevhodný obsah a ochrana před ním 	<p>ICT-5-2-01 při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • vyhledávače a webové portály - popis, použití, praktické procvičení získávání informací s jejich pomocí • elektronické obchody - principy a praktické ukázky • legislativa a možná nebezpečí - srozumitelnou a přiměřenou formou • práce s didaktickými programy a jejich použití pro efektivnější sebevzdělávání • práce s didaktickými portály (e-learning) 	<p>ICT-5-2-02 vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • práce s elektronickou poštou prostřednictvím webového prohlížeče nebo poštovního klienta • chatování - principy, možná nebezpečí • webové formuláře - principy, možná nebezpečí • telefonování • SMS, MMS, WAP • ostatní elektronické komunikační prostředky - FAX, telegram • tísňová volání - kdy a jak je použít 	<p>ICT-5-2-03 komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení</p>	<p>ICT-5-2-03 komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> dokument, soubor, složka - objasnění srozumitelnou formou základní editace textu, běžné formáty textových souborů základní grafické editory (rastrová grafika), obecně platné principy vytváření počítačové grafiky úprava fotografií s pomocí základních grafických nástrojů 	ICT-5-3-01 <i>pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru</i>	ICT-5-3-01p <i>pracuje s výukovými a zábavními programy podle pokynu</i>

6. ročník 1 hodina, 7. ročník 1 hodina

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> vyhledávání informací na internetu s pomocí pokročilých atributů hledání vyhledávání obrázků posouzení relevance vyhledaných informací a jejich porovnání s informacemi z jiných zdrojů zpravodajské portály správná formulace vyhledávacího dotazu 	ICT-9-1-01 <i>ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost</i>	ICT-9-1-01p <i>vyhledává potřebné informace na internetu; dodržuje pravidla zacházení s výpočetní technikou; osvojí si základy elektronické komunikace</i>
<ul style="list-style-type: none"> editace prostého textu plně formátovaný text rastrová a vektorová grafika zpracování fotografií obvyklé grafické, zvukové a video formáty, rozdíly a správné použití základní funkce tabulkových editorů - tabelace dat a tvorba grafů 	ICT-9-2-01 <i>ovládá práci s textovými a grafickými editory a využívá vhodných aplikací</i>	ICT-9-2-01p <i>ovládá základy psaní na klávesnici, na uživatelské úrovni práci s textovým editorem; využívá vhodné aplikace; zvládá práci s výukovými programy</i>
<ul style="list-style-type: none"> základní typografická pravidla a jejich dodržování tvorba složitějších dokumentů (vkládání obrázků a grafů) záhlaví, zápatí, grafika jako doplněk dokumentu 	ICT-9-2-02 <i>uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem</i>	ICT-9-2-02p <i>ovládá základy psaní na klávesnici, na uživatelské úrovni práci s textovým editorem; využívá vhodné aplikace; zvládá práci s výukovými programy</i>

Učivo	Očekávané výstupy <i>Žák:</i>	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • předtisková úprava dokumentu (barvy, efekty, okraje a celkový estetický dojem) 		
<ul style="list-style-type: none"> • duševní vlastnictví - podstata, právní normy, sankce • co je a co není legální • svolení autora k publikování chráněného obsahu • copyright - způsob vyznačení • praktické ukázky nelegálního chování uživatelů (zejména internet) • informační etika 	<p>ICT-9-2-03 <i>pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví</i></p>	<p><i>ICT-9-2-03p</i> <i>vyhledává potřebné informace na internetu</i> - <i>dodržuje pravidla bezpečného zacházení s výpočetní technikou</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • získávání informací z běžně dostupných zdrojů • posouzení aktuálnosti a relevance získané informace • uchování informace ve vhodném formátu 	<p>ICT-9-2-04 <i>používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji</i></p>	<p><i>ICT-9-2-04p</i> <i>vyhledává potřebné informace na internetu</i> - <i>dodržuje pravidla bezpečného zacházení s výpočetní technikou</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • kancelářské nástroje pro tvorbu prezentací - ovládání, tvorba prezentace s multimediálním obsahem a efekty • praktický nácvik prezentace na žákem zvolené téma 	<p>ICT-9-2-05 <i>zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě</i></p>	<p><i>ICT-9-2-05p</i> <i>vyhledává potřebné informace na internetu</i> - <i>dodržuje pravidla bezpečného zacházení s výpočetní technikou</i></p>

8. ročník 1 hodina, 9. ročník 1 hodina

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • znalostní databáze • využití služeb odborné pomoci na internetu • speciální možnosti vyhledávačů • princip činnosti vyhledávače • vývojové trendy v informatice 	<p>ICT-9-1-01 <i>ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost</i></p>	<p>ICT-9-1-01p <i>vyhledává potřebné informace na internetu; dodržuje pravidla zacházení s výpočetní technikou; osvojí si základy elektronické komunikace</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • pokročilá práce s tabulkovými editory - vkládání funkcí, pokročilé grafy • vkládání objektů • zvuk a video na počítači - formáty, přehrávání 	<p>ICT-9-2-01 <i>ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací</i></p>	<p>ICT-9-2-01p <i>ovládá základy psaní na klávesnici, na uživatelské úrovni práci s textovým editorem; využívá vhodné aplikace; zvládá práci s výukovými programy</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • pokročilejší typografická pravidla - předdefinované styly a jejich správa • tvorba šablon a jejich efektivní používání • správná struktura dokumentu - nadpisy, kapitoly, hierarchie • vkládání automatizovaných objektů (seznamy, obsahy, odkazy, číslování) 	<p>ICT-9-2-02 <i>uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem</i></p>	<p>ICT-9-2-02p <i>ovládá základy psaní na klávesnici, na uživatelské úrovni práci s textovým editorem; využívá vhodné aplikace; zvládá práci s výukovými programy</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • duševní vlastnictví - podstata, právní normy, sankce • co je a co není legální • svolení autora k publikování chráněného obsahu • copyright - způsob vyznačení • praktické ukázky nelegálního chování uživatelů (zejména internet) • informační etika 	<p>ICT-9-2-03 <i>pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví</i></p>	<p>ICT-9-2-03p <i>vyhledává potřebné informace na internetu - dodržuje pravidla bezpečného zacházení s výpočetní technikou</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • databáze - základní popis, tvorba jednoduchých databázových tabulek, tvorba dotazů • výhody uchování informací v databázích • třídění a filtrování dat • tiskové sestavy 	<p>ICT-9-2-04 <i>používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji</i></p>	<p>ICT-9-2-04p <i>vyhledává potřebné informace na internetu</i> - <i>dodržuje pravidla bezpečného zacházení s výpočetní technikou</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • prezentace ve formě webových stránek - princip, popis, použití, ukázky • praktická realizace velmi jednoduché webové prezentace s využitím kancelářských nástrojů • funkce webového serveru - princip komunikace klient server, ochrana dat 	<p>ICT-9-2-05 <i>zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě</i></p>	<p>ICT-9-2-05p <i>vyhledává potřebné informace na internetu</i> - <i>dodržuje pravidla bezpečného zacházení s výpočetní technikou</i></p>

5.3 Člověk a jeho svět

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je koncipována pouze pro 1. stupeň ZŠ. Obsahem této oblasti je člověk, rodina, společnost, vlast, příroda, kultura, technika, zdraví, bezpečí a další témata. Uplatňuje se zde pohled do historie i současnosti, náplň vzdělávací oblasti směřuje k získání dovedností pro praktický život a tvoří základ pro počáteční vzdělávání v 1. – 5. ročníku ZŠ.

Vzdělávání v oblasti Člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti a utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa.

Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat lidi, vztahy mezi nimi, všimnout si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat, přemýšlet o nich a chránit je. Na základě poznání sebe, svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům (včetně situací ohrožení), učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Při osvojování poznatků a dovedností ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.

Podmínkou úspěšného vzdělávání v této oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitelů. Propojení této vzdělávací oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládnutí nových

životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.

Vzdělávací oblast tak připravuje základy pro specializovanější výuku ve vzdělávacích oblastech *Člověk a společnost*, *Člověk a příroda* a ve vzdělávacím oboru *Výchova ke zdraví*.

Vzdělávací obsah je členěn do pěti tematických okruhů.

V tematickém okruhu *Místo, kde žijeme* se žáci učí poznávání nejbližšího okolí, organizace života v rodině, škole, obci. Důraz je kladen na praktické poznávání místních i regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků (např. v dopravní výchově). Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi.

V tematickém okruhu *Lidé kolem nás* si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). Celý tematický okruh tak směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

V tematickém okruhu *Lidé a čas* se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tematickém okruhu se vychází od neznámějších událostí v rodině, obci a regionu a postupuje se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Podstatou tematického okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí, aby mohli společně navštěvovat památky, sbírky regionálních i specializovaných muzeí, veřejnou knihovnu atd.

V tematickém okruhu *Rozmanitost přírody* žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody naší vlasti. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji.

V tematickém okruhu *Člověk a jeho zdraví* žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají zdraví jako stav bio-psycho-sociální rovnováhy života. Žáci se seznamují s tím, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci a poskytování první pomoci. Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je důležitá hodnota v životě člověka.

Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru *Člověk a jeho svět* získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace atd.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- orientaci ve světě informací s k časovému a místnímu propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenování pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní a bezkonfliktní komunikaci v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií, k pozorování a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i k okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemoci a úrazů a jejich předcházení
- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech

Integrace vzdělávacích oborů

Vzdělávací obor *Člověk a jeho svět* je integrován do vyučovacích předmětů *Prvouka*, *Vlastivěda* a *Přírodověda*.

Vyučovací předměty

Vzdělávací obsah této oblasti je realizován prostřednictvím vyučovacích předmětů *Prvouka*, *Vlastivěda* a *Přírodověda*. Časová dotace pro tyto předměty se pohybuje v rozmezí 2 až 3 hodin v závislosti na ročníku (viz. kapitola 4.1).

5.3.1 Prvouka

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět *Prvouka* si klade za cíl seznámit žáky s okolním světem. Principem členění učiva prvouky je roční cyklus, který v každoročním opakování přináší žákům nové

náměty a žák – člověk, který zde prochází přírodou, se ji učí chápat, chránit a žít v ní.

Výuka *Prvouky* začíná s poznatky a činnostmi, které jsou žákům nejznámější a nejbližší (moje rodina, domov, naše obec), pokračuje skutečnostmi, které žáka významně ovlivňují (jsem školák, práce a volný čas, zdraví, nemoc, bezpečnost).

Při výběru učiva hrají důležitou roli skutečnosti jako je umístění školy, realita nejbližšího okolí, ale i úroveň a zájem žáků o předmět.

Osvojování učiva *Prvouky* je založeno na různých činnostech a hrách podporujících tvořivé poznávání, osvojování si potřebných návyků, dovedností a utváření vztahu k okolnímu světu. Důležitá je zde schopnost učitele vytvořit vhodné pracovní klima, které má žákům umožnit ověřit si vlastní poznatky a dovednosti v praxi a sladit základní životní potřeby a fyziologické funkce s realitou výuky a života školy.

1. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> dítě a škola – osoby ve škole, orientace ve škole, režim školy okolí školy, cesta do školy, bezpečnost při cestě do a ze školy, riziková místa a situace 	<p>ČJS-3-1-01 vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí</p>	<p>ČJS-3-1-01p <i>orientuje se v okolí svého bydliště a v okolí školy</i> ČJS-3-1-01p <i>popíše a zvládne cestu do školy</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> rodina, domov, vlast vztahy mezi členy rodiny, pravidla rodinného života: práva a povinnosti jejich členů 	<p>ČJS-3-2-01 rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům</p>	<p>ČJS-3-2-01p <i>rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje blízké příbuzenské vztahy</i> ČJS-3-2-01p <i>dodržuje základní pravidla společenského chování</i> ČJS-3-2-01p <i>při setkání s neznámými lidmi se chová adekvátně</i> ČJS-3-2-01p <i>projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> pracovní činnost lidí, práce tělesná a duševní různá povolání práce a volný čas lidské výrobky, nakupování, peníze, způsoby placení 	<p>ČJS-3-2-02 odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností</p>	<p>ČJS-3-2-02p <i>pojmenuje nejběžnější povolání a pracovní činnosti</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> základní orientace v čase den, týden, měsíc a rok pojmy minulost, současnost, budoucnost denní režim 	<p>ČJS-3-3-01 využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti</p>	<p>ČJS-3-3-01p <i>pozná, kolik je hodin; orientuje se v čase</i> ČJS-3-3-01p <i>zná rozvržení svých denních činností</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • domov, rodina • svátky a slavnosti • jak se žilo kdysi 	<p>ČJS-3-3-03 <i>uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost</i></p>	<p>ČJS-3-3-03p <i>rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti</i> ČJS-3-3-03p <i>poznává různé lidské činnosti</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • charakteristika ročních období, pozorování změn počasí • reakce rostlin a živočichů na roční období 	<p>ČJS-3-4-01 <i>pozoruje, popisuje a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</i></p>	<p>ČJS-3-4-01p <i>pozoruje a na základě toho popisuje některé viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • živá a neživá příroda • ochrana přírody 	<p>ČJS-3-4-02 <i>roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě</i></p>	<p>ČJS-3-4-02p <i>pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat</i> ČJS-3-4-02p <i>pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • lidské tělo • zdraví a nemoc, péče o zdraví, správná životospráva, zdravý životní styl, vhodná skladba stravy, pitný režim, režim dne 	<p>ČJS-3-5-01 <i>uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví</i></p>	<p>ČJS-3-5-01p <i>uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsluhu; popisuje své zdravotní potíže a pocity; zvládá ošetření drobných poranění</i> ČJS-3-5-01 <i>p pojmenuje hlavní části lidského těla</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • pravidla chování ve školním řádu 	<p>ČJS-3-5-02</p>	<p>ČJS-3-5-02p</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • pravidla silničního provozu a bezpečné chování v silničním provozu • dopravní prostředky a doprava v obci • dopravní značky • vhodná a nevhodná místa pro hru 	<p>rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných</p>	<p><i>rozezná nebezpečí; dodržuje zásady bezpečného chování; neohrožuje své zdraví a zdraví jiných</i> ČJS-3-5-02p <i>uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • osobní bezpečí • řešení krizových situací, situace hromadného ohrožení • šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání • bezpečnost při komunikaci prostřednictvím elektronických médií • čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku 	<p>ČJS-3-5-03 <i>chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek</i></p>	<p>ČJS-3-5-03p <i>chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • správné a bezpečné chování při mimořádných událostech • mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená- postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén) 	<p>ČJS-3-5-04 <i>reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</i></p>	<p>ČJS-3-5-04 <i>reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</i></p>

2. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • okolí školy, cesta do školy, bezpečnost při cestě do a ze školy, riziková místa a situace • krajina v okolí domova • orientace v krajině, světové strany • mapa, mapové značky, krajina znázorněná na mapě 	<p>ČJS-3-1-01 <i>vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí</i></p>	<p>ČJS-3-1-01p <i>orientuje se v okolí svého bydliště a v okolí školy</i> ČJS-3-1-01p <i>popíše a zvládne cestu do školy</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> krajiny v okolí obce, typy krajiny rozdíly mezi městským a venkovským prostředím 	<p>ČJS-3-1-03 rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost</p>	<p>ČJS-3-1-03p uvede nejvýznamnější místa v okolí svého bydliště a školy</p>
<ul style="list-style-type: none"> rodina, domov, vlast vztahy mezi členy rodiny, pravidla rodinného života: práva a povinnosti jejich členů 	<p>ČJS-3-2-01 rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům</p>	<p>ČJS-3-2-01p rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje blízké příbuzenské vztahy ČJS-3-2-01p dodržuje základní pravidla společenského chování ČJS-3-2-01p při setkání s neznámými lidmi se chová adekvátně ČJS-3-2-01p projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům</p>
<ul style="list-style-type: none"> pracovní činnost lidí, práce tělesná a duševní různá povolání práce a volný čas lidské výrobky, nakupování, peníze, způsoby placení 	<p>ČJS-3-2-02 odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností</p>	<p>ČJS-3-2-02p pojmenuje nejběžnější povolání a pracovní činnosti</p>
<ul style="list-style-type: none"> základní orientace v čase den, týden, měsíc a rok pojmy minulost, současnost, budoucnost denní režim 	<p>ČJS-3-3-01 využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti</p>	<p>ČJS-3-3-01p pozná, kolik je hodin; orientuje se v čase ČJS-3-3-01p zná rozvržení svých denních činností</p>
<ul style="list-style-type: none"> domov, rodina svátky a slavnosti jak se žilo kdysi 	<p>ČJS-3-3-03 uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí;</p>	<p>ČJS-3-3-03p rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti ČJS-3-3-03p poznává různé lidské činnosti</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
	<i>na příkladech porovnává minulost a současnost</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • charakteristika ročních období, pozorování změn počasí • reakce rostlin a živočichů na roční období 	ČJS-3-4-01 <i>pozoruje, popisuje a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</i>	ČJS-3-4-01p <i>pozoruje a na základě toho popisuje některé viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</i>
<ul style="list-style-type: none"> • živá a neživá příroda • ochrana přírody • rostliny a znaky jejich života • živočichové a znaky jejich života 	ČJS-3-4-02 <i>rozřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě</i>	ČJS-3-4-02p <i>pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat</i> ČJS-3-4-02p <i>pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami</i>
<ul style="list-style-type: none"> • lidské tělo • zdraví a nemoc, péče o zdraví, správná životospráva, zdravý životní styl, vhodná skladba stravy, pitný režim, režim dne 	ČJS-3-5-01 <i>uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví</i>	ČJS-3-5-01p <i>uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsluhu; popisuje své zdravotní potíže a pocity; zvládá ošetření drobných poranění</i> ČJS-3-5-01 <i>p pojmenuje hlavní části lidského těla</i>
<ul style="list-style-type: none"> • pravidla chování ve školním řádu • pravidla silničního provozu a bezpečné chování v silničním provozu • dopravní prostředky a doprava v obci • dopravní značky • vhodná a nevhodná místa pro hru 	ČJS-3-5-02 <i>rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby</i>	ČJS-3-5-02p <i>rozezná nebezpečí; dodržuje zásady bezpečného chování; neohrožuje své zdraví a zdraví jiných</i> ČJS-3-5-02p <i>uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
	<i>neohrožoval zdraví své a zdraví jiných</i>	
<ul style="list-style-type: none"> osobní bezpečí řešení krizových situací, situace hromadného ohrožení šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání bezpečnost při komunikaci prostřednictvím elektronických médií čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku 	ČJS-3-5-03 <i>chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek</i>	ČJS-3-5-03p <i>chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek</i>
<ul style="list-style-type: none"> správné a bezpečné chování při mimořádných událostech mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená- postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén) 	ČJS-3-5-04 <i>reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</i>	ČJS-3-5-04 <i>reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</i>

3. ročník 3 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> okolí školy, cesta do školy, bezpečnost při cestě do a ze školy, riziková místa a situace krajina v okolí domova orientace v krajině, světové strany mapa, mapové značky, krajina znázorněná na mapě 	ČJS-3-1-01 <i>vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí</i>	ČJS-3-1-01p <i>orientuje se v okolí svého bydliště a v okolí školy</i> ČJS-3-1-01p <i>popíše a zvládne cestu do školy</i>
<ul style="list-style-type: none"> naše obec naše vlast, státní symboly, hlavní město státní správa a samospráva armáda ČR 	ČJS-3-1-02 <i>začlení svou obec (město) do příslušného kraje a oblužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)</i>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> krajiny v okolí obce, typy krajiny rozdíly mezi městským a venkovským prostředím 	<p>ČJS-3-1-03 rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost</p>	<p>ČJS-3-1-03p uvede nejvýznamnější místa v okolí svého bydliště a školy</p>
<ul style="list-style-type: none"> rodina, domov, vlast vztahy mezi členy rodiny, pravidla rodinného života: práva a povinnosti jejich členů 	<p>ČJS-3-2-01 rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům</p>	<p>ČJS-3-2-01p rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje blízké příbuzenské vztahy ČJS-3-2-01p dodržuje základní pravidla společenského chování ČJS-3-2-01p při setkání s neznámými lidmi se chová adekvátně ČJS-3-2-01p projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům</p>
<ul style="list-style-type: none"> pracovní činnost lidí, práce tělesná a duševní různá povolání práce a volný čas lidské výrobky, nakupování, peníze, způsoby placení výrobní podniky v obci 	<p>ČJS-3-2-02 odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností</p>	<p>ČJS-3-2-02p pojmenuje nejběžnější povolání a pracovní činnosti</p>
<ul style="list-style-type: none"> základní orientace v čase den, týden, měsíc a rok pojmy minulost, současnost, budoucnost denní režim 	<p>ČJS-3-3-01 využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti</p>	<p>ČJS-3-3-01p pozná, kolik je hodin; orientuje se v čase ČJS-3-3-01p zná rozvržení svých denních činností</p>
<ul style="list-style-type: none"> minulost obce báje a pověsti o naší vlasti, obci kultura a historie naší obce 	<p>ČJS-3-3-02 pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu,</p>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
	<i>interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • domov, rodina • svátky a slavnosti • jak se žilo kdysi 	<p>ČJS-3-3-03 <i>uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost</i></p>	<p>ČJS-3-3-03p <i>rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti</i> ČJS-3-3-03p <i>poznává různé lidské činnosti</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • charakteristika ročních období, pozorování změn počasí • reakce rostlin a živočichů na roční období • živá a neživá příroda • Slunce a Země 	<p>ČJS-3-4-01 <i>pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</i></p>	<p>ČJS-3-4-01p <i>pozoruje a na základě toho popíše některé viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • živá a neživá příroda • ochrana přírody • rostliny a znaky jejich života • živočichové a znaky jejich života 	<p>ČJS-3-4-02 <i>roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě</i></p>	<p>ČJS-3-4-02p <i>pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat</i> ČJS-3-4-02p <i>pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • látky a jejich vlastnosti • voda a koloběh vody v přírodě • vzduch a jeho složení • půda, horniny a nerosty 	<p>ČJS-3-4-03 <i>provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů</i></p>	<p>ČJS-3-4-03p <i>provede jednoduchý pokus podle návodu</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • lidské tělo • zdraví a nemoc, péče o zdraví, správná životospráva, zdravý životní styl, vhodná skladba stravy, pitný režim, režim dne • nemoc a úraz • průběh lidského života 	<p>ČJS-3-5-01 uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví</p>	<p>ČJS-3-5-01p uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsluhu; popíše své zdravotní potíže a pocity; zvládá ošetření drobných poranění ČJS-3-5-01 p pojmenuje hlavní části lidského těla</p>
<ul style="list-style-type: none"> • pravidla chování ve školním řádu • pravidla silničního provozu a bezpečné chování v silničním provozu • dopravní prostředky a doprava v obci • dopravní značky • vhodná a nevhodná místa pro hru • první pomoc při drobných poraněních 	<p>ČJS-3-5-02 rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných</p>	<p>ČJS-3-5-02p rozezná nebezpečí; dodržuje zásady bezpečného chování; neohrožuje své zdraví a zdraví jiných ČJS-3-5-02p uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu</p>
<ul style="list-style-type: none"> • osobní bezpečí • řešení krizových situací, situace hromadného ohrožení • šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání • bezpečnost při komunikaci prostřednictvím elektronických médií • čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku 	<p>ČJS-3-5-03 chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek</p>	<p>ČJS-3-5-03p chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek</p>
<ul style="list-style-type: none"> • správné a bezpečné chování při mimořádných událostech • mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená- postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén) 	<p>ČJS-3-5-04 reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</p>	<p>ČJS-3-5-04 reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</p>

5.3.2 Vlastivěda

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Vlastivěda* navazuje ve 4. ročníku na vyučovací předmět Prvouka. Vlastivěda rozšiřuje základní poznatky z Prvouky o významné přírodní, společenské, hospodářské, kulturní a historické jevy. Prohlubuje u žáků znalosti z oblasti produktů lidského konání v návaznosti na významné události regionálních a národních dějin. V potřebné míře zobecňuje podněty jak z osobního života žáků, tak z oblasti médií. Formuje u žáků vědomí příslušnosti k vlastnímu národu, ale také podněcuje zájem o různé přírodní a kulturní odlišnosti jiných národů, které respektuje.

Předmět *Vlastivěda* učí žáky vnímat svět v globálních souvislostech a přijímat zodpovědnost za důsledky lidského jednání. Zároveň vede žáky k tomu, aby se dokázali orientovat v praktických situacích, jako je například práce s mapou a orientace v krajině.

4. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> region (místní krajina), poloha, povrch, osídlení 	<p>ČJS-5-1-01 <i>určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu</i></p>	<p>ČJS-5-1-01p <i>popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec (město) do příslušného kraje</i> ČJS-5-1-01p <i>orientuje se na mapě České republiky, určí světové strany</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> světové strany na mapě a ve skutečnosti 	<p>ČJS-5-1-02 <i>určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</i></p>	<p>ČJS-5-1-02p <i>orientuje se na mapě České republiky, určí světové strany</i> ČJS-5-1-02p <i>řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> mapa, globus, plán, náčrtek, typy map a práce s nimi barvy, značky, hranice, členění regionální mapa regiony ČR, sousední státy lidská sídla, doprava typy krajin, bohatství a dary země mapa ČR, povrch ČR 	<p>ČJS-5-1-03 <i>rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli</i></p>	<p>ČJS-5-1-03p <i>má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> přírodní charakter regionu přírodní, historické, zemědělské a průmyslové zvláštnosti regionu 	<p>ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického</p>	<p>ČJS-5-1-04p uvede paměťihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí</p>
<ul style="list-style-type: none"> cestujeme po vlasti 	<p>ČJS-5-1-05 zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích</p>	<p>ČJS-5-1-05p sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest</p>
<ul style="list-style-type: none"> symboly ČR, státní instituce památná místa, kulturní památky, osobnosti kulturního a politického života armáda ČR 	<p>ČJS-5-1-06 rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam</p>	<p>ČJS-5-1-06p pozná státní symboly České republiky</p>
<ul style="list-style-type: none"> mezilidské vztahy, pravidla slušného chování práva a povinnosti žáka školy principy demokracie 	<p>ČJS-5-2-01 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)</p>	<p>ČJS-5-2-01p dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (městě)</p>
<ul style="list-style-type: none"> pravidla dialogu a komunikace soužití lidí ohleduplnost, etické zásady, zvládnutí vlastní emocionality rizikové situace rizikové chování, předcházení konfliktům 	<p>ČJS-5-2-02 rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení</p>	<p>ČJS-5-2-02p dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (městě)</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • práva dítěte, lidská práva • protiprávní jednání a korupce, ochrana osob, majetku, duševních hodnot • nárok na reklamaci 	<p>ČJS-5-2-03 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy</p>	<p>ČJS-5-2-03p rozpozná nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých ČJS-5-2-03p uveče základní práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy</p>
<ul style="list-style-type: none"> • rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti • formy vlastnictví • hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení • efektivní hospodaření • hmotný a nehmotný majetek • banka jako správce peněz, úspory, půjčky 	<p>ČJS-5-2-04 orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vrátet dluhy</p>	<p>ČJS-5-2-04p používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu jednoduchého nákupu a vrácené peníze ČJS-5-2-04p porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, uvede příklady rizik půjčování peněz ČJS-5-2-04p sestaví jednoduchý osobní/rodinný rozpočet, uvede příklady základních příjmů a výdajů</p>
<ul style="list-style-type: none"> • globální problémy v přírodě i společnosti • životní prostředí v obci 	<p>ČJS-5-2-05 poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • čas, časová osa • časový sled událostí • kalendář, generace, denní režim, roční období 	<p>ČJS-5-3-01 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • počátky našich dějin (pravěk, nejstarší osídlení, doba legend, Velká Morava) 	<p>ČJS-5-3-02 využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní</p>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
	<i>základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Přemyslovci, Lucemburkové, Jagellonci 	ČJS-5-3-03 <i>rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik</i>	ČJS-5-3-03p <i>rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách</i> ČJS-5-3-03p <i>uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji</i> ČJS-5-3-03p <i>vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště</i>
<ul style="list-style-type: none"> • státní svátky, významné dny, • tradice (jejich historický kontext) 	ČJS-5-3-05 <i>objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů</i>	

5. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • světové strany na mapě a ve skutečnosti 	ČJS-5-1-02 <i>určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</i>	ČJS-5-1-02p <i>orientuje se na mapě České republiky, určí světové strany</i> ČJS-5-1-02p <i>řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</i>
<ul style="list-style-type: none"> • mapa ČR, povrch ČR • zeměpisné pojmy • mapa Evropy • mapa polokoulí a světa • povrch Evropy, EU • světadíly, oceány 	ČJS-5-1-03 <i>rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokoulí</i>	ČJS-5-1-03p <i>má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> cestujeme po Evropě zajímavosti z celého světa a život u nás a ve světě 	<p>ČJS-5-1-05 zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích</p>	<p>ČJS-5-1-05p sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest</p>
<ul style="list-style-type: none"> pravidla dialogu a komunikace soužití lidí ohleduplnost etické zásady 	<p>ČJS-5-2-02 rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení</p>	<p>ČJS-5-2-02p dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (městě)</p>
<ul style="list-style-type: none"> práva dítěte, lidská práva protiprávní jednání a korupce, ochrana osob, majetku, duševních hodnot 	<p>ČJS-5-2-03 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy</p>	<p>ČJS-5-2-03p rozpozná nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých ČJS-5-2-03p uvede základní práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy</p>
<ul style="list-style-type: none"> kultura (podoby a projevy) sociální problémy, problémy konzumní společnosti 	<p>ČJS-5-2-05 poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)</p>	
<ul style="list-style-type: none"> čas, časová osa (pojmy století, letopočet) 	<p>ČJS-5-3-01 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy</p>	
<ul style="list-style-type: none"> Habsburkové 	<p>ČJS-5-3-02 využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam</p>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
	<i>chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Národní obrození První světová válka vznik ČSR Druhá světová válka 	ČJS-5-3-03 <i>rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik</i>	ČJS-5-3-03p <i>rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách</i> ČJS-5-3-03p <i>uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji</i> ČJS-5-3-03p <i>vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště</i>
<ul style="list-style-type: none"> poválečný vývoj, vznik ČR územní proměny českého státu v jeho historii) 	ČJS-5-3-04 <i>srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik</i>	ČJS-5-3-04p <i>rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách</i> ČJS-5-3-04p <i>uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji</i> ČJS-5-3-04p <i>vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště</i>

5.3.3 Přírodověda

Charakteristika vyučovacího předmětu

Významným cílem předmětu je podchytit a rozvíjet u žáků zájem o přírodu a přírodniny a poskytovat jim prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům. Žáci získávají základní poznatky o lidském těle a jeho základních funkcích. Značný důraz je kladen na vnímání člověka jako součásti ekosystému. Žáci jsou vedeni k pochopení souvislostí mezi jednotlivými prvky přírodního společenství.

Značný prostor je při výuce vymezen vysvětlení stavby lidského organismu a objasnění principu jeho fungování, samozřejmě formou přijatelnou pro žáky této věkové skupiny.

Výuka předmětu je obohacena o pestrou paletu experimentů souvisejících se zkoumáním rostlin a organismů.

4. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • živá a neživá příroda • voda (výskyt, skupenství, vlastnosti), vzduch (složení, proudění) • nerosty a horniny • podmínky života • rovnováha v přírodě, potravní řetězec, koloběh vody • životní cyklus v přírodě 	<p>ČJS-5-4-01 <i>objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka</i></p>	<p>ČJS-5-4-01p <i>na jednotlivých příkladech poznává propojenost živé a neživé přírody</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • fauna a flora v jednotlivých biotopech ČR (les, louka, pole, u vody, ve vodě, u lidských sídel) 	<p>ČJS-5-4-03 <i>zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí</i></p>	<p>ČJS-5-4-03p <i>zkoumá základní společenstva vyskytující se v nejbližším okolí a pozoruje přizpůsobení organismů prostředí</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • třídění organismů (houby, rostliny, živočichové) • práce s obrázky, klíči, atlasy 	<p>ČJS-5-4-04 <i>porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • pokusy a pozorování (postup práce, výstupy) • látky a jejich vlastnosti (třídění, měření veličin, porovnávání) 	<p>ČJS-5-4-07 <i>založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu</i></p>	<p>ČJS-5-4-07p <i>provádí jednoduché pokusy se známými látkami</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • uspořádání času (denní režim, sezónní činnosti) 	<p>ČJS-5-5-03 <i>účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • základy první pomoci, zdravotní osvěta • prevence úrazů • osobní bezpečí • situace hromadného ohrožení • osobní, intimní a duševní hygiena 	<p>ČJS-5-5-06 <i>uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou</i></p>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> poskytnutí první pomoci v modelových situacích simulujících mimořádné události chování v krizových situacích dopravní značky předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích 	<p>ČJS-5-5-07 rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc</p>	<p>ČJS-5-5-07p ošetří drobná poranění a v případě nutnosti zajistí lékařskou pomoc</p>

5. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> živá a neživá příroda voda, vzduch nerosty a horniny podmínky života rovnováha v přírodě, potravní řetězec, koloběh vody životní cyklus v přírodě počasí a podnebí energie 	<p>ČJS-5-4-01 objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka</p>	<p>ČJS-5-4-01p na jednotlivých příkladech poznává propojenost živé a neživé přírody</p>
<ul style="list-style-type: none"> vesmír, Slunce a sluneční soustava, Země a Měsíc rok na jižní a severní polokouli 	<p>ČJS-5-4-02 vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období</p>	<p>ČJS-5-4-02p popíše střídání ročních období</p>
<ul style="list-style-type: none"> fauna a flora v jednotlivých podnebných pásích, přizpůsobivost organismů migrace živočichů 	<p>ČJS-5-4-03 zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí</p>	<p>ČJS-5-4-03p zkoumá základní společenstva vyskytující se v nejbližším okolí a pozoruje přizpůsobení organismů prostředí</p>
<ul style="list-style-type: none"> třídění organismů (houby, rostliny, živočichové) práce s obrázky, klíči, atlasy 	<p>ČJS-5-4-04 porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k</p>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
	<i>tomu i jednoduché klíče a atlasy</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • význam přírodních celků pro člověka, jeho vliv na přírodní společenstva • vztah člověka a prostředí (ekologie) 	<p>ČJS-5-4-05 <i>zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat</i></p>	<p>ČJS-5-4-05p <i>zvládá péči o pokojové rostliny a zná způsob péče o drobná domácí zvířata</i> ČJS-5-4-05p <i>chová se podle zásad ochrany přírody a životního prostředí</i> ČJS-5-4-05p <i>popisuje vliv činnosti lidí na přírodu a jmenuje některé činnosti, které přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • rizika v přírodě- rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi • mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi 	<p>ČJS-5-4-06 <i>stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit</i></p>	<p>ČJS-5-4-06p <i>reaguje vhodným způsobem na pokyny dospělých při mimořádných událostech</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • pokusy a pozorování (postup práce, výstupy) • látky a jejich vlastnosti (třídění, měření veličin, porovnávání) 	<p>ČJS-5-4-07 <i>založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu</i></p>	<p>ČJS-5-4-07p <i>provádí jednoduché pokusy se známými látkami</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • lidské tělo, orgánové soustavy a jejich orgány • péče o zdraví • nemoci přenosné a nepřenosné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS) 	<p>ČJS-5-5-01 <i>využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a k podpoře vlastního zdravého způsobu života</i></p>	<p>ČJS-5-5-01p <i>uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> vývojové fáze člověka 	<p>ČJS-5-5-02 <i>rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození</i></p>	<p>ČJS-5-5-02p <i>rozlišuje jednotlivé etapy lidského života</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> nácvik jednání při nezvyklých životních událostech v navozených modelových situacích 	<p>ČJS-5-5-04 <i>uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista</i></p>	<p>ČJS-5-5-04p <i>uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události</i> ČJS-5-5-04p <i>uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro cyklisty; správně vyhodnotí jednoduchou dopravní situaci na hřišti</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> návykové látky, léky a jejich zneužívání, drogy a prevence, hrací automaty, počítače, závislost umění říci „ne“ nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií 	<p>ČJS-5-5-05 <i>předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek</i></p>	<p>ČJS-5-5-05p <i>odmítá návykové látky</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> osobní bezpečí situace hromadného ohrožení osobní, intimní a duševní hygiena chování v krizových situacích 	<p>ČJS-5-5-06 <i>uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> poskytnutí první pomoci v modelových situacích simulujících mimořádné události 	<p>ČJS-5-5-07 <i>rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc</i></p>	<p>ČJS-5-5-07p <i>ošetří drobná poranění a v případě nutnosti zajistí lékařskou pomoc</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> základy sexuální výchovy partnerství, manželství, rodičovství- rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality 	<p>ČJS-5-5-08 <i>uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování</i></p>	<p>ČJS-5-5-08 <i>uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
	<i>mezi chlapci a děvčaty v daném věku</i>	<i>mezi chlapci a děvčaty v daném věku</i>

5.4 Člověk a společnost

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a společnost v základním vzdělávání vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. Tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost se u žáků formují dovednosti a postoje důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích.

Vzdělávací oblast Člověk a společnost zahrnuje vzdělávací obory *Dějepis* a *Výchova k občanství*. Ve svém vzdělávacím obsahu navazuje přímo na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Přesahy dané vzdělávací oblasti se promítají i do jiných vzdělávacích oblastí a do celého života školy a mají přímou vazbu zejména na společenskovední část vzdělávacího oboru *Zeměpis*, který je v zájmu zachování jeho celistvosti umístěn ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, utváření a upevňování vědomí přináležitosti k evropské kultuře
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku

- utváření pozitivního hodnotového systému opřeného o historickou zkušenost
- rozlišování mýtů a skutečnosti, rozpoznávání projevů a příčin subjektivního výběru a hodnocení faktů i ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti i minulosti
- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovědního charakteru
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv

Integrace vzdělávacích oborů

Vzdělávací obor *Dějepis* je integrován do vyučovacího předmětu Dějepis. Vzdělávací obor *Výchova k občanství* je integrován do vyučovacího předmětu Výchova k občanství.

Vyučovací předměty

Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti Člověk a společnost je na naší škole realizován prostřednictvím těchto vyučovacích předmětů:

- *Dějepis* - vyučovací předmět je zařazen na 2. stupni s časovou dotací 2 hodiny ve všech ročnících
- *Výchova k občanství* - vyučovací předmět je zařazen v 6. až 9. ročníku s časovou dotací 1 hodina

Tabulace vzdělávacího obsahu těchto vyučovacích předmětů a jejich charakteristiky jsou uvedena dále v této kapitole.

5.4.1 Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací obor *Dějepis* přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

6. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> historie, archeologie, pomocné vědy historické muzea, galerie, knihovny, archívy, kroniky, pověsti, legendy, mýty 	<p>D-9-1-01 <i>uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby děje pisných poznatků</i></p> <p>D-9-1-02 <i>uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány</i></p>	<p><i>D-9-1-01p</i> <i>chápe význam dějin jako možnost poučit se z minulosti</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> časová přímka, přiřazování událostí k přímce 	<p>D-9-1-03 <i>orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> lovci, rybáři, sběrači mýty, náboženství 	<p>D-9-2-01 <i>charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu</i></p>	<p><i>D-9-2-01p</i> <i>rozliší základní rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí</i></p> <p><i>D-9-2-01p</i> <i>podle obrázků popíše pravěká zvířata, způsob jejich lovu, zbraně, předměty denní potřeby a kultovní předměty</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> změny krajiny a přizpůsobení člověka, první zemědělci, oradlo, měď, vůz, bronz, řemeslníci a obcho 	<p>D-9-2-02 <i>objasní význam zemědělství, dobytčářství a zpracování kovů pro lidskou společnost</i></p>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<p>dníci, železo, hutnictví, kovářství, chov koně</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • doba kamenná, bronzová a železná 	<p>D-9-2-03 <i>uvede příklady archeologických kultur na našem území</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Mezopotámie, Egypt, Indie, Čína 	<p>D-9-3-01 <i>rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací</i></p>	<p>D-9-3-01p <i>uvědomuje si souvislosti mezi přírodními podmínk ami a vývojem starověkých států</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • kultura starověkéh o Řecka, antického Říma, její vývoj • sport a hry v Řecku, počátek historie olympijských her 	<p>D-9-3-02 <i>uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictv í</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • kultura a vzdělano st ve starověkém Řecku - Athény • kultura, umění a věda v antickém Římě – Řím • Alexandr Veliký • židovské náboženství – judaismus, počátek křesťanstv í, pronásledování křesťanů, zrovnoprávnění křesťanství 	<p>D-9-3-03 <i>demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem</i></p>	<p>D-9-3-03p <i>popíše život v době nejstarších civilizací</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • království, republika, císařství 	<p>D-9-3-04 <i>porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie</i></p>	<p>D-9-3-04p <i>popíše život v době nejstarších civilizací</i></p>

7. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> románské a gotické umění a vzdělanost 	<p>D-9-1-01 <i>uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků, uvede příklady románské a gotické kultury</i></p>	<p><i>D-9-1-01p</i> <i>chápe význam dějin jako možnost poučit se z minulosti</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> stěhování národů, zánik západní části římské říše zrod nové Evropy, vznik a vývoj raně středověkých státních útvarů 	<p>D-9-4-01 <i>popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> další významná náboženství středověku islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci) 	<p>D-9-4-02 <i>porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> vznik a vývoj Velkomoravské říše počátky českého státu a jeho postavení v Evropě 	<p>D-9-4-03 <i>objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech</i></p>	<p><i>D-9-4-03p</i> <i>uvede první státní útvary na našem území</i> <i>D-9-4-03p</i> <i>uvede základní informace z období počátků českého státu</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> vznik křesťanství, jeho základy a jeho šíření křesťanství v raně středověké Evropě, organizace křesťanské církve, rozdělení jednotné církve, boj o investituru, křížové výpravy, reformní hnutí 	<p>D-9-4-04 <i>vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám</i></p>	<p><i>D-9-4-04p</i> <i>popíše úlohu a postavení církve ve středověké společnosti</i> <i>D-9-4-04p</i> <i>charakterizuje příčiny, průběh a důsledky husitského hnutí</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • struktura středověké společnosti • funkce jednotlivých vrstev 	<p>D-9-4-05 <i>ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti</i></p>	<p><i>D-9-4-05p</i> rozeznává období rozkvětu českého státu v době přemyslovské a lucemburské <i>D-9-4-05p</i> uveďte nejvýraznější osobnosti přemyslovského a lucemburského státu</p>
<ul style="list-style-type: none"> • italská renesance a humanismus • renesance a humanismus mimo Itálii • stav a vývoj středověké společnosti • reformace a jejich šíření Evropou, protireformace 	<p>D-9-5-01 <i>vysvětlí znovuzrození antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • reformní hnutí v Čechách • mistr Jan Hus • husitské války 	<p>D-9-5-02 <i>vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • objevné cesty a jejich důsledky pro Evropu • počátky dobývání světa a důsledky objevů 	<p>D-9-5-03 <i>popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky</i></p>	<p><i>D-9-5-03p</i> popíše důsledky objevných cest a poznávání nových civilizací pro Evropu</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Přemyslovci, Lucemburkové, Jagellovci a Habsburkové na českém trůně 	<p>D-9-5-04 <i>objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie</i></p>	<p><i>D-9-5-04p</i> uveďte zásadní historické události v naší zemi v daném období <i>D-9-5-04p</i> pojmenuje nejvýraznější osobnosti českých dějin v novověku</p>
<ul style="list-style-type: none"> • příčiny, průběh, charakter, výsledky a důsledky třicetileté války v českých zemích a v celé Evropě 	<p>D-9-5-05 <i>objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky</i></p>	<p><i>D-9-5-05p</i> uveďte zásadní historické události v naší zemi v daném období <i>D-9-5-05p</i> pojmenuje nejvýraznější osobnosti českých dějin v novověku</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> historie a státní zřízení v Rusku, Anglii, Francii a habsburské říši 	D-9-5-06 <i>na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus</i>	
<ul style="list-style-type: none"> barokní kultura (Itálie), barokní kultura v českých zemích nejvýznamnější představitelé, evropské i naše památky osvícenství 	D-9-5-07 <i>rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek</i>	

8. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> kolébka průmyslové revoluce – Anglie, hospodářský liberalismus, sociální důsledky průmyslové revoluce zrod kapitalistické společnosti industrializace českých zemí 	D-9-6-01 <i>vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Velká francouzská revoluce napoleonské období 	D-9-6-02 <i>objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé</i>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • počátky českého Národního obrození • neklid ve východní a jihovýchodní Evropě • revoluční rok 1848 • české národní probuzení 	<p>D-9-6-03 <i>porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů</i></p>	<p><i>D-9-6-03p</i> <i>uvede základní historické události v naší zemi v 19. století</i> <i>D-9-6-03p</i> <i>vyjmenuje nejvýznamnější osobnosti českých dějin 19. století</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • revoluce ve Francii a její další vývoj • sjednocení Německa a Itálie • vznik USA 	<p>D-9-6-04 <i>charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích</i></p>	<p><i>D-9-6-04p</i> <i>rozlišuje rozdíly ve způsobu života společnosti jednotlivých historických etap</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Rakousko-uherské vyrovnání, boj za všeobecné volební právo, český politický život, vznik nových politických stran • konzervatismus, liberalismus, demokratismus a socialismus • ústava • občanská práva 	<p>D-9-6-05 <i>na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • imperialismus a kolonialismus • konflikty mezi velmocemi • průmyslová revoluce, monopoly 	<p>D-9-6-06 <i>vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • příčiny a vznik 1. a 2. světové války • důsledky válek: politické, sociální a kulturní 	<p>D-9-7-01 <i>na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky</i></p>	<p><i>D-9-7-01p</i> <i>uvede příčiny a politické, sociální a kulturní důsledky 1. světové války</i> <i>D-9-7-01p</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
		<i>uvede základní informace o vzniku samostatné Československé republiky</i>

9. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> nové politické uspořádání Evropy, úloha USA ve světě vznik Československa, hospodářský a politický vývoj, problémy v oblasti sociální a národnostní 	D-9-7-02 <i>rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů</i>	
<ul style="list-style-type: none"> mezinárodní situace ve 20. a 30. letech komunismus, fašismus, nacionalismus, rasismus, holocaust, jejich důsledky pro Československo a svět 	D-9-7-03 <i>charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu</i> D-9-7-04 <i>na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv</i>	D-9-7-03p <i>uvede příčiny a politické, sociální a kulturní důsledky 1. světové války</i> D-9-7-04p <i>uvede příčiny a politické, sociální a kulturní důsledky 1. světové války</i>
<ul style="list-style-type: none"> vznik Československa a jeho vývoj do r. 1948 . světová válka, český domácí a zahraniční odboj politické, mocenské a ekonomické důsledky 2. sv. války 	D-9-7-05 <i>zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí</i>	D-9-7-05p <i>uvede základní informace o vzniku samostatné Československé republiky</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • období studené války • rozdělení světa do vojenských bloků – NATO, Varšavská smlouva • soupeření mezi velmocemi na poli politikém, sociálním, kulturním, hospodářském 	<p>D-9-8-01 vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků</p>	<p><i>D-9-8-01p</i> <i>popíše průběh a důsledky 2. světové války a politický a hospodářský vývoj v poválečné Evropě</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • vnitřní situace v zemích východního bloku ve srovnání se západními zeměmi • vývoj Československa od roku 1945 do roku 1989 • vznik České republiky 	<p>D-9-8-02 vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce</p>	<p><i>D-9-8-02p</i> <i>popíše průběh a důsledky 2. světové války a politický a hospodářský vývoj v poválečné Evropě</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • rozpad koloniálního systému 	<p>D-9-8-03 posoudí postavení rozvojových zemí</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • problémy současnosti 	<p>D-9-8-04 prokáže základní orientaci v problémech současného světa</p>	<p><i>D-9-8-04p</i> <i>chápe význam událostí v roce 1989 a vítězství demokracie v naší vlasti</i></p>

5.4.2 Výchova k občanství

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací obor *Výchova k občanství* se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů, včetně činností armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

6. ročník 1 hodina

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • státní symboly a jejich používání • zákon o státních symbolech • historie vzniku státního znaku 	<p>VO-9-1-01 <i>objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • naše vlast a vlastenectví • památná místa naší vlasti a naší obce, ochrana kulturních památek • Pověst o Bruncvíkovi • co nás proslavilo • naši slavní předkové • státní svátky • významné dny 	<p>VO-9-1-02 <i>rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • lidská setkání • lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti • humanitární organizace 	<p>VO-9-1-06 <i>zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu</i></p>	<p>VO-9-1-06p <i>v modelové situaci uplatní dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • mezilidská komunikace, konflikty v mezilidských vztazích • snášenlivost, nesnášenlivost • řešení konfliktních situací 	<p>VO-9-1-07 <i>uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem</i></p>	<p>VO-9-1-07p <i>respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití</i> VO-9-1-07p <i>uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích a rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • o právní ochraně člověka, egoismu, toleranci, intoleranci 	<p>VO-9-1-08 <i>objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám</i></p>	<p>VO-9-1-08p <i>rozpoznává hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a je ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům</i> VO-9-1-08p</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
		<i>respektuje kulturní zvláštnosti, názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti</i>
<ul style="list-style-type: none"> funkce rodiny dělba práce a činností výhody spolupráce lidí 	VO-9-1-10 <i>posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci</i>	
<ul style="list-style-type: none"> škola – práva a povinnosti žáků i učitelů, žákovská samospráva školní řád 	<i>chápe důležitost vzdělání pro život, důležitost respektování společenských pravidel a norem, význam vzájemné spolupráce</i>	

7. ročník 1 hodina

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> kulturní hodnoty, tradice a jejich respektování rozmanitost kulturních projevů 	VO-9-1-03 <i>zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje</i>	<i>VO-9-1-03p</i> <i>přístupuje kriticky k projevům vandalismu</i>
<ul style="list-style-type: none"> kultura a její rozvíjení kultura masová, kulturní vzorce významy pojmu kultura muzea, divadla, galerie, kina, knihovny 	VO-9-1-04 <i>zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají</i>	
<ul style="list-style-type: none"> hromadné sdělovací prostředky a jejich funkce ve společnosti práce s informacemi nezávislý tisk a veřejné mínění 	VO-9-1-05 <i>kriticky přístupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí</i>	
<ul style="list-style-type: none"> mezilidská komunikace, konflikty v mezilidských vztazích snášelnost, nesnášelnost řešení konfliktních situací 	VO-9-1-07 <i>uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případně neshody či konflikty s</i>	<i>VO-9-1-07p</i> <i>respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití</i> <i>VO-9-1-07p</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
	<i>druhými lidmi řeší nenásilným způsobem</i>	<i>uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích a rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem</i>
<ul style="list-style-type: none"> • rasismus, xenofobie, antisemitismus, terorismus, krajní individualismus 	VO-9-1-09 <i>rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti</i>	VO-9-1-09p <i>je seznámen s nebezpečím rasismu a xenofobie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • sebehodnocení, realistické posuzování skutečnosti • náhražky smyslu života, životní ztroskotanci 	VO-9-2-03 <i>rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • vznik vlastnictví, jeho formy, vlastnické právo • fyzická osoba, právnická osoba • spoluvlastnictví • majetek soukromý a veřejný 	VO-9-3-01 <i>rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • výdaje na chod státu, na veřejnou spotřebu obyvatel, sociální dávky, dotace, investiční výdaje • sociální politika státu • lidská práva 	VO-9-3-07 <i>rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané</i>	VO-9-3-07p <i>uvědomuje si význam sociální péče o potřebné občany</i>
<ul style="list-style-type: none"> • EU – její podstata, instituce a význam • 1. 5. 2004 – přijetí ČR do EU, význam a výhody tohoto členství 	VO-9-5-01 <i>popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR</i>	VO-9-5-01p <i>uvede příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
	<i>v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování</i>	VO-9-5-01p uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má ČR vztah, a ví o výhodách spolupráce mezi státy
<ul style="list-style-type: none"> mezinárodní spolupráce (Rada Evropy, NATO, OSN,...) a mezinárodní společenství organizace na vládní úrovni a na úrovni nevládních organizací a mezinárodních nadací globalizace – války, terorismus obrana státu 	VO-9-5-02 uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích	VO-9-5-02p uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má ČR vztah, a ví o výhodách spolupráce mezi státy

8. ročník 1 hodina

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> projevy chování myšlení a jednání rozdíly v prožívání sociologie 	VO-9-2-01 objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života	VO-9-2-01p chápe význam vzdělávání v kontextu s profesním uplatněním
<ul style="list-style-type: none"> stanovování osobních cílů a plánů, vliv osobních vlastností, vrozených předpokladů, schopností při jejich dosahování žebříček osobních hodnot 	VO-9-2-02 posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • osobní vlastnosti, dovednosti, schopnosti • vrozené předpoklady • osobní potenciál • zdravá sebedůvěra 	<p>VO-9-2-04 <i>popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru</i></p>	<p><i>VO-9-2-04p</i> <i>formuluje své nejbližší plány</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • funkce peněz, bankovky, mince • možné způsoby placení • typy rozpočtu a jejich odlišnosti • rozpočet domácnosti, kapesné • význam daní • majetek získaný pasivně, aktivně, nečestné obohacování • šetrný vztah k majetku 	<p>VO-9-3-02 <i>sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zvaží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu u domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi</i></p>	<p><i>VO-9-3-02p</i> <i>stručně popíše sociální, právní a ekonomické otázky rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků</i> <i>VO-9-3-02p</i> <i>sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zvaží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • hotovostní a bezhotovostní platba • debetní a platební karty 	<p>VO-9-3-03 <i>na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení</i></p>	<p><i>VO-9-3-03p</i> <i>ukáže na příkladech vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • ekonomické systémy – zvykový, plánovaný, tržní, smíšený • ekonomické sektory (prvovýroba, zpracovatelský průmysl, služby) a odvětví (výroba hmotných statků, služby) národního hospodářství • ekonomické sektory 	<p>VO-9-3-08 <i>rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti</i></p>	

Učivo	Očekávané výstupy <i>Žák:</i>	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • vznik státu a právních norem • historické druhy států – podle formy, způsobu vlády, struktury území • charakteristiky jednotlivých typů státního zřízení • státní občanství 	<p>VO-9-4-01 <i>rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Ústava • moc zákonodárná, výkonná, soudní – jejich orgány a instituce • obecní zřízení, krajské zřízení, exekutiva a jejich úkoly 	<p>VO-9-4-02 <i>rozlišuje a porovná úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu</i></p>	<p><i>VO-9-4-02p</i> <i>uvede základní prvky fungování demokratické společnosti</i> <i>VO-9-4-02p</i> <i>chápe státoprávní uspořádání České republiky, zákonodárných orgánů a institucí státní správy</i> <i>VO-9-4-02p</i> <i>uvede symboly našeho státu a zná způsoby jejich užívání</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • demokratický způsob rozhodování a řízení státu • politické strany, politický pluralismus • volby – komunální, krajské a jejich význam 	<p>VO-9-4-03 <i>objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • volby komunální, krajské, sněmovní, senátní a do Evropského parlamentu • sociální dialog 	<p>VO-9-4-04 <i>vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů</i></p>	<p><i>VO-9-4-04p</i> <i>vyjmenuje základní práva a povinnosti občanů</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • život v právním státě – zákony, právní vztah, právo, právní norma, právní řád • druhy a typy smluv 	<p>VO-9-4-07 <i>provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci</i></p>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • policie, státní zastupitelství, soudnictví, advokacie, notářství 	VO-9-4-09 <i>rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů</i>	VO-9-4-09p <i>uvede základní informace o sociálních, právních a ekonomických otázkách rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků</i> VO-9-4-09p <i>vyřizuje své osobní záležitosti včetně běžné komunikace s úřady; požádá v případě potřeby vhodným způsobem o radu</i>
<ul style="list-style-type: none"> • zákon o přestupcích • trestné činy 	VO-9-4-10 <i>rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady</i>	VO-9-4-10p <i>rozeznává nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy</i> VO-9-4-10p <i>v krizových situacích využívá služby pomáhajících organizací</i>
<ul style="list-style-type: none"> • protiprávní jednání • korupce 	VO-9-4-11 <i>diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání</i>	

9. ročník 1 hodina

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • bankovní soustava v naší zemi - centrální banka, komerční banky, jejich služby a význam • úročení • pojištění 	VO-9-3-04 <i>vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít</i>	VO-9-3-04p <i>uvede příklady služeb, které banky nabízejí občanům</i>
<ul style="list-style-type: none"> • tvorba státního rozpočtu – část příjmová, výdajová • rozpočet vyrovnaný, deficitní, přebytkový • rozpočtová politika • investice, úvěry, leasing • produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků 	VO-9-3-05 <i>uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu</i>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • princip tržního hospodářství • tvorba ceny, inflace 	<p>VO-9-3-06 <i>na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • právní postavení občana • lidská a občanská práva • práva dítěte • významné dokumenty • porušování lidských práv – šikana, diskriminace • základní práva spotřebitele • obrana státu 	<p>VO-9-4-05 <i>přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinností občana při zajišťování obrany státu</i></p>	<p>VO-9-4-05p <i>na příkladu vysvětlí, jak reklamovat výrobek nebo službu</i> VO-9-4-05p <i>uvede příklady, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • občanský zákoník • zákoník práce • rodinné právo 	<p>VO-9-4-06 <i>objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • orgány právní ochrany • druhy trestů 	<p>VO-9-4-08 <i>dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování</i></p>	<p>VO-9-4-08p <i>uvědomuje si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • EU – její podstata, instituce a význam • 1. 5. 2004 – přijetí ČR do EU, význam a výhody tohoto členství 	<p>VO-9-5-01 <i>popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování</i></p>	<p>VO-9-5-01p <i>uvede příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování</i> VO-9-5-01p <i>uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má ČR vztah, a ví o výhodách spolupráce mezi státy</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> projevy, klady a zápory globalizace globální problémy: ekologie, přelidnění, hladomor, nebezpečí jaderné katastrofy, nedostatek surovin a energie, civilizační choroby 	<p>VO-9-5-03 <i>uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory</i></p> <p>VO-9-5-04 <i>uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> obnovitelné energetické zdroje (nevyčerpatelné, ekologicky čisté) masovější využívání biomasy, větrné elektrárny, třídění a recyklace odpadků prodlužování životnosti výrobků nové technologie (recyklace,...) 	<p>VO-9-5-05 <i>objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> války a terorismus- možnosti jejich řešení role ozbrojených sil ČR obrana státu 	<p>VO-9-5-06 <i>uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru</i></p>	<p>VO-9-5-06p <i>uvede příklady mezinárodního terorismu</i></p>

5.5 Člověk a příroda

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a příroda zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim tím i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě.

V této vzdělávací oblasti dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav i člověka, včetně možných ohrožení plynoucích z přírodních procesů, z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody. Vzdělávací oblast také významně podporuje vytváření otevřeného myšlení (přístupného alternativním názorům), kritického myšlení a logického uvažování.

Vzdělávací obory vzdělávací oblasti Člověk a příroda, jimiž jsou Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis, svým činnostním a badatelským charakterem výuky umožňují žákům hlouběji porozumět

zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Zvláště významné je, že při studiu přírody specifickými poznávacími metodami si žáci osvojují i důležité dovednosti. Jedná se především o rozvíjení dovednosti soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry. Žáci se tak učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane, jestliže?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.

Ve výše zmíněných vzdělávacích oborech žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje. Komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou, jehož významnou součástí je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka, utváří - spolu s fyzikálním, chemickým a přírodopisným vzděláváním - také vzdělávání zeměpisné, které navíc umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Zeměpis, který má přírodovědný i společenskovední charakter, je, v zájmu zachování celistvosti oboru, umístěn celý v této vzdělávací oblasti.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, která na elementární úrovni přibližuje přírodovědné poznávání žákům 1. stupně základního vzdělávání, a kooperuje především se vzdělávacími oblastmi Matematika a její aplikace, Člověk a společnost, Člověk a zdraví a Člověk a svět práce a přirozeně i s dalšími vzdělávacími oblastmi.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, které mají vliv i na ochranu zdraví, životů, životního prostředí a majetku, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi
- způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, ke svému zdraví i zdraví ostatních lidí
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí
- uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy
- utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí

Vyučovací předměty

Vzdělávací obsah této oblasti je realizován na 2. stupni, a to prostřednictvím vzdělávacího obsahu těchto vyučovacích předmětů:

- *Fyzika* - časová dotace 2 hodiny
- *Chemie* - časová dotace 2 hodiny v 8. a 9. ročníku
- *Přírodopis* - časová dotace 2 hodiny
- *Zeměpis* - časová dotace 2 hodiny

Vzdělávací obsah výše uvedených předmětů je rozepsán podrobně níže v této kapitole.

5.5.1 Fyzika**6. ročník 2 hodin**

Učivo	Očekávané výstupy <i>Ž.1.</i>	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • fyzikální veličiny a jejich jednotky • správný formální zápis konkrétní hodnoty fyzikální veličiny • předpony mili, centi, deci, deka, hekto, kilo - jejich význam a použití • běžná měřidla času, délky, teploty, hmotnosti a jejich správné a bezpečné používání • měření objemu pevného a kapalného tělesa experimentálním způsobem • měření délky, hmotnosti, času a teploty • zápis naměřených údajů, jejich tabulace a vyvození závěru z naměřených hodnot, použití aritmetického průměru v praxi • jednoduché grafy jako výstup měření základních fyzikálních veličin 	<p>F-9-1-01 <i>změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látku a tělesa</i></p>	<p><i>F-9-1-01p</i> <i>změří v jednoduchých konkrétních případech vhodně zvolenými měřidly důležité fyzikální veličiny charakterizující látku a tělesa – délku, hmotnost, čas</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • látka a těleso • souvislost skupenství s částicovou stavbou látky, krystaly, difúze • Brownův pohyb • pokusy na demonstraci Brownova pohybu • příklady skupenské přeměny látek z běžného života • struktura látky, krystaly, • stlačitelnost kapalin a plynů 	<p>F-9-1-02 <i>uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • tepelná roztažnost látek, její důsledky pro každodenní život • zařízení využívající tepelné roztažnosti (teploměry, termostaty, spínače) 	<p>F-9-1-03 <i>předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané</i></p>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
	<i>změně jeho teploty</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • hustota látky - definice, vztah k objemu a hmotnosti tělesa • výpočet hustoty látky z objemu a hmotnosti • výpočet objemu z hustoty a hmotnosti • výpočet hmotnosti z objemu a hustoty • experimentální ověření hustoty látky • běžně pozorovatelné jevy související s hustotou látky • jednotky hustoty a jejich vzájemné převody 	<i>F-9-1-04 využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • elektrické vlastnosti látek • stavba atomu, ionty • elektrování těles při vzájemném dotyku • jednoduchý elektrický obvod s jedním spotřebičem a spínačem - schéma obvodu a jeho zapojení • vedení elektrického proudu v kapalinách, v plynech 	<i>F-9-6-03 rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností</i>	<i>F-9-6-03p rozliší vodiče od izolantů na základě jejich vlastností; zná zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji a zařízeními; zná druhy magnetů a jejich praktické využití; rozpozná, zda těleso je, či není zdrojem světla</i>

7. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • předpony nano, piko, mikro, mega, giga, tera - jejich význam, použití a vzájemné převody • správný formální zápis konkrétní hodnoty fyzikální veličiny 	<i>F-9-1-01 změní vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látku a tělesa</i>	<i>F-9-1-01p změní v jednoduchých konkrétních případech vhodně zvolenými měřidly důležité fyzikální veličiny charakterizující látku a tělesa – délku, hmotnost, čas</i>
<ul style="list-style-type: none"> • klid a pohyb tělesa • trajektorie a dráha • druhy pohybů • rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb • dráha při rovnoměrném pohybu tělesa 	<i>F-9-2-01 rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu</i>	<i>F-9-2-01p rozeznává, že je těleso v klidu, či pohybu vůči jinému tělesu</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • rychlost rovnoměrného pohybu • jednotky rychlosti a jejich převody • průměrná rychlost nerovnoměrného pohybu • výpočty průměrné rychlosti nerovnoměrného pohybu 	<p>F-9-2-02 <i>využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles</i></p>	<p><i>F-9-2-02p</i> <i>zná vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného přímočarého pohybu těles při řešení jednoduchých problémů</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • opakování stávajících poznatků o síle a silových polích • jednotka síly a její obvyklé násobky • gravitační síla ve vztahu k hmotnosti tělesa • měření síly siloměrem • slovní úlohy se zaměřením na výpočet gravitační síly (pevnost lana a závěsu) • gravitační síla na Měsíci • gravitační pole tělesa, jeho souvislost s hmotností tělesa • třecí síla, smykové tření, ovlivňování velikosti třecí síly v praxi (ložiska, závity) 	<p>F-9-2-03 <i>změří velikost působící síly</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • síla a její znázornění, orientovaná úsečka, pojem vektor • skládání dvou sil stejného směru • skládání dvou sil opačného směru • grafické řešení skládání různoběžných sil • výslednice sil, jejichž vektory svírají pravý úhel (Pythagorova věta), srovnání s grafickým řešením stejné situace • výslednice sil v každodenním životě 	<p>F-9-2-04 <i>určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici</i></p>	<p><i>F-9-2-04p</i> <i>rozezná, zda na těleso v konkrétní situaci působí síla</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • těžiště tělesa • urychlující a brzdící účinky síly na těleso, příklady z praktického života • zákon setrvačnosti • zákon vzájemného silového působení dvou těles • pokusy k experimentálnímu ověření druhého a třetího Newtonova zákona 	<p>F-9-2-05 využívá Newtonovy zákony pro objasnění či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích</p>	<p><i>F-9-2-05p</i> <i>předvídá změnu pohybu těles při působení síly</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • účinek síly na těleso otáčivé kolem pevné osy • páka • rovnovážná poloha páky • užití páky, praktické příklady z okolního života • rovnoramenné váhy, jejich praktické použití • pevná kladka – teoretický princip, výpočty, příklady z praxe 	<p>F-9-2-06 aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů</p>	<p><i>F-9-2-06p</i> <i>aplikuje poznatky o jednoduchých strojích při řešení jednoduchých praktických problémů</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • tlaková síla a tlak, příklady praktického využití tlaku v technické praxi, výpočty souvisejících slovních úloh • demonstrace účinků tlakové síly, praktické ověření • Pascalův zákon • hydraulická zařízení – praktické příklady a slovní úlohy • účinky gravitační síly Země na kapalinu • hydrostatický tlak, příklady z běžného života, slovní úlohy • atmosféra Země • Atmosférický tlak – jednotky a jejich převody, zařízení na měření atmosférického tlaku (barometr, barograf) • Změny atmosférického tlaku a jejich 	<p>F-9-3-01 využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů</p>	<p><i>F-9-3-01p</i> <i>využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení jednoduchých praktických problémů</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • h vliv na člověka, atmosférický tlak a počasí • tlak plynu v uzavřené nádobě, měření, příklady 		
<ul style="list-style-type: none"> • vztlková síla působící na těleso v kapalině • Archimédův zákon, příklady ze života, výpočet vztlkové síly • potápění, plování a vznášení se stejnorodého tělesa v kapalině • nestejnorodá tělesa, plování nestejnorodých těles v kapalině • řešení praktických úloh o výslednici sil působících na těleso v kapalině v klidu 	<p>F-9-3-02 <i>předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • světlo a stín, světelné zdroje • rychlost světla a její význam ve fyzice, slovní úlohy • optická prostředí a jejich rozhraní • přímočaré šíření světla • zákon odrazu světla • zobrazení předmětu rovinným zrcadlem • typy zrcadel a jejich využití v technické praxi a každodenním životě 	<p>F-9-6-07 <i>využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh</i></p>	<p>F-9-6-07p <i>zná způsob šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí; rozliší spojnou čočku od rozptylky a zná jejich využití rozpozná, zda těleso je, či není zdrojem světla</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • lom světla na rovinném rozhraní dvou optických prostředí • čočky, jejich typy a zobrazení předmětu čočkami • optické vlastnosti oka, korekce očních vad čočkami • technické využití čoček a jejich typy 	<p>F-9-6-08 <i>rozhodne ze znalosti rychlosti světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici, či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami</i></p>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň

8. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> práce při přemístění tělesa výpočet práce při přemístění tělesa, procvičování na příkladech práce vykonaná při zvedání tělesa - souvislost s gravitační silou pevná kladka, práce vykonaná při zvedání tělesa pomocí pevné kladky, slovní úlohy s praktickou tematikou polohová energie tělesa - souvislost mezi prací při zvedání tělesa a změnou polohové energie tělesa jednotky práce a polohové energie pohybová energie tělesa - faktory ovlivňující velikost pohybové energie (rychlost a hmotnost), výpočet pohybové energie vzájemná přeměna pohybové a polohové energie, ilustrační příklady 	<p>F-9-4-01 <i>určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> výkon – definice, jednotkový výkon, jednotky výkonu, jejich násobky a vzájemné převody (k a kW) výpočet výkonu z práce a času výpočet výkonu ze síly a rychlosti (přímočarý rovnoměrný pohyb) výpočet práce z výkonu a času 	<p>F-9-4-02 <i>využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem</i></p>	<p>F-9-4-02p <i>uvede vzájemný vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem (bez vzorců)</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> zvětšení vnitřní energie tělesa při pohlčení tepelného záření 	<p>F-9-4-03 <i>využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie</i></p>	<p>F-9-4-03p <i>rozpozná vzájemné přeměny různých forem</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • pokusné určení tepla přijatého nebo odevzdaného tělesem při tepelné výměně • skupenské teplo tání a tuhnutí, vypařování a var, hlavní faktory, které je ovlivňují • kapalnění • Kelvin jako jednotka termodynamické teploty a jeho souvislost s ostatními jednotkami teploty, trojný bod vody • zákon zachování energie a jeho důkazy v přírodě kolem nás • slovní úlohy praktické povahy se zaměřením na přeměnu polohové, pohybové a vnitřní energie tělesa • motory - definice, rozdělení • spalovací motory - rozdělení, princip činnosti dvoudobého a čtyřdobého motoru • vznětový a zážehový motor 	<p><i>a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh</i></p>	<p><i>energie, jejich přenosu a využití</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • vnitřní energie tělesa • tepelná výměna jako proces její podstata • změna vnitřní energie tělesa při konání práce a při tepelné výměně • měrná tepelná kapacita látky • vztah pro výpočet tepla • rozdíl mezi teplem a teplotou, teplo jako druh energie 	<p><i>F-9-4-04 určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem</i></p>	<p><i>F-9-4-04p rozezná v jednoduchých příkladech teplo přijaté či odevzdané tělesem</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • kmitavé děje, periodické děje • perioda a kmitočet, jejich jednotky a vzájemný vztah • matematický popis harmonických průběhů - sinusový průběh • zvuk - mechanické vlnění prostředí • rychlost zvuku v různých prostředích, příklady • ozvěna • pohlcování zvuku • harmonické tóny, akordy • vnímání zvuku - kmitočtové pásmo lidského sluchu a lidské řeči 	<p><i>F-9-5-01 rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku</i></p>	<p><i>F-9-5-01p rozpozná zdroje zvuku, jeho šíření a odraz</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • infrazvuk a ultrazvuk • moderní metody zpracování a přenosu akustického signálu s ohledem na lidské vnímání • elektroakustické měniče 		
<ul style="list-style-type: none"> • vliv nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka • měření intenzity zvuku • zvukové bariéry • ochrana sluchu při práci i zábavě 	<p>F-9-5-02 posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí</p>	<p><i>F-9-5-02p</i> <i>posoudí vliv nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • elektrický náboj • podstata elektrického proudu, směr elektrického proudu v obvodu, rozvětvený obvod • jednotka elektrického proudu a její nejčastěji používané násobky, definice Ampéru • elektrické napětí jako rozdíl elektrických potenciálů • Volt jako jednotka elektrického napětí • akumulátor jako zdroj stejnosměrného napětí (proudu), nejpoužívanější konstrukce a jejich vlastnosti • kapacita akumulátoru a její výpočet, praktické příklady • elektrotechnické značky 	<p>F-9-6-01 sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu</p>	<p><i>F-9-6-01p</i> <i>sestaví podle schématu jednoduchý elektrický obvod</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • stejnosměrný a střídavý elektrický proud • měření elektrického proudu, ampérmetr • měření napětí • správné zapojené ampérmetru a voltmetru do obvodu • tepelné účinky elektrického proudu 	<p>F-9-6-02 rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí</p>	<p><i>F-9-6-02p</i> <i>vyjmenuje zdroje elektrického proudu</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • elektrický odpor, Ohmův pokus, jednotka odporu, rezistor coby lineární prvek v obvodu 	<p>F-9-6-04 využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů</p>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • Ohmův zákon - výpočet neznámých, praktické příklady na Ohmův zákon • ověření Ohmova zákona měřením napětí a proudu a výpočtem odporu • vodivost a její souvislost s odporem • paralelní a sériové řazení spotřebičů, výpočet výsledného odporu • potenciometry a reostaty, jejich použití 		

9. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • využití energie slunečního záření, praktické příklady ekologických zdrojů energie, sluneční kolektory, sluneční, vodní a větrné elektrárny • dosavadní zdroje používané pro výrobu energie • jaderná energie, štěpná reakce, jaderný reaktor a elektrárna, ochrana člověka a životního prostředí před radioaktivitou, jaderný odpad, výhody a nevýhody jaderné energie • rozvod elektrické energie, možnosti úspor elektrické energie 	<p>F-9-4-05 <i>zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí</i></p>	<p><i>F-9-4-05p</i> <i>pojmenuje výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • vedení elektrického proudu v látkách: rozdělení látek na vodiče, nevodiče a polovodiče • vedení proudu v kovech, měrný elektrický odpor • vedení elektrického proudu v polovodičích - chemické složení polovodičů, jejich význam pro současnou praxi (integrované obvody, elektronika, počítače) • polovodičová dioda, VA charakteristika, použití dioda jako usměrňovač, Graetzův můstek 	<p>F-9-6-03 <i>rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností</i></p>	<p><i>F-9-6-03p</i> <i>rozliší vodiče od izolantů na základě jejich vlastností; zná zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji a zařízeními; zná druhy magnetů a jejich praktické využití</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • tranzistor jako spínač a tranzistor jako zesilovač • využití polovodičových prvků v pamětech 		
<ul style="list-style-type: none"> • magnetické pole cívky s proudem, elektromagnet a jeho použití v technice • elektromagnetická indukce • transformátor • točivé stroje pro výrobu elektrického proudu - dynamo a alternátor, jejich použití pro výrobu elektrické energie • stejnosměrný a střídavý elektromotor, jednofázový a trojfázový • elektrická práce, příkon 	<p>F-9-6-05 <i>využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • měření (ověření) VA charakteristiky polovodičové diody • měření na Graetzově můstku 	<p>F-9-6-06 <i>zapojí správně polovodičovou diodu</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • planeta Země - její fyzikální parametry, tvar, obvod rovníku • pohyb Země po oběžné dráze a rotace kolem vlastní osy - den, noc, rok, Coriolisova síla • pohyb Měsíce kolem Země a jeho vliv na přírodu na Zemi • Slunce - srovnání rozměrů a hmotností s planetami sluneční soustavy • oběh planet kolem Slunce • oběh měsíců kolem planet • sluneční soustava, planety 	<p>F-9-7-01 <i>objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet</i></p>	<p><i>F-9-7-01p objasní pohyb planety Země kolem Slunce a pohyb Měsíce kolem Země</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • hvězdy - fyzikální povaha, rozdíly mezi planetou a hvězdou 	<p>F-9-7-02 <i>odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností</i></p>	<p><i>F-9-7-02 odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností</i> - zná planety sluneční soustavy a jejich postavení vzhledem ke Slunci - osvojí si základní vědomosti o Zemi jako vesmírn</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
		<i>ém tělese a jejím postavení ve vesmíru</i>

5.5.2 Chemie

8. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> co je chemie látky, bez nichž nelze žít směsi 	<p>CH-9-1-01 <i>určí společné a rozdílné vlastnosti látek</i></p> <p>CH-9-1-02 <i>pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí</i></p> <p>CH-9-1-03 <i>objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek</i></p> <p>CH-9-2-01 <i>rozlišuje směsi a chemické látky</i></p>	<p>CH-9-1-01p <i>rozliší společné a rozdílné vlastnosti látek</i></p> <p>CH-9-1-02p <i>pracuje bezpečně s vybranými běžně používanými nebezpečnými látkami</i></p> <p>CH-9-1-03p <i>reaguje na případy úniku nebezpečných látek - rozpozná přeměny skupenství látek</i></p> <p>CH-9-2-01p <i>pozná směsi a chemické látky</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> laboratorní práce dělení směsí 	<p>CH-9-2-02 <i>vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení</i></p> <p>CH-9-2-03 <i>vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek</i></p>	<p>CH-9-2-02p <i>rozezná druhy roztoků a jejich využití v běžném životě</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • voda • vzduch • hoření a hašení 	<p>CH-9-2-04 <i>navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi</i></p> <p>CH-9-2-05 <i>rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití</i></p> <p>CH-9-2-06 <i>uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění</i></p> <p>CH-9-7-02 <i>aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe</i></p>	<p>CH-9-2-05p <i>rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich použití</i></p> <p>CH-9-2-06p <i>uvede zdroje znečišťování vody a vzduchu ve svém nejbližším okolí</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • složení látek • prvky, periodická soustava 	<p>CH-9-3-01 <i>používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech</i></p> <p>CH-9-3-02 <i>rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech</i></p>	<p>CH-9-3-02p <i>uvede nejobyklejší chemické prvky a jednoduché chemické sloučeniny a jejich značky</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • chemické reakce 	<p>CH-9-3-03 <i>orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti</i></p> <p>CH-9-4-01 <i>rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání</i></p>	<p>CH-9-3-03p <i>rozpozná vybrané kovy a nekovy a jejich možné vlastnosti</i></p> <p>CH-9-4-01p <i>pojmenuje výchozí látky a produkty nejjednodušších chemických reakcí</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • chemické zákony 	<p>CH-9-4-02</p>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> sloučeniny: oxidy, halogenidy, sulfidy, kyseliny, hydroxidy, soli, roztoky 	<p><i>přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu</i> CH-9-4-03</p> <p><i>aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu</i> CH-9-5-01</p> <p><i>porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí</i> CH-9-5-02</p> <p><i>vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet</i> CH-9-5-03</p> <p><i>orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi</i></p>	<p><i>CH-9-5-01p</i> <i>popíše vlastnosti a použití vybraných prakticky využitelných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a zná vliv těchto látek na životní prostředí</i></p> <p><i>CH-9-5-03p</i> <i>orientuje se na stupnici pH, změří pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem</i> <i>- poskytne první pomoc při zasažení pokožky kyselinou nebo hydroxidem</i></p>

9. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> opakování základních pojmů z anorganické chemie redoxní reakce reakce kovů s vodou, koroze elektrolýza galvanické články chemické rovnice a výpočty rychlost chemických reakcí 	<p>CH-9-2-03 <i>vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek</i></p> <p>CH-9-4-01 <i>rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání</i></p>	<p><i>CH-9-4-01p</i> <i>pojmenuje výchozí látky a produkty nejjednodušších chemických reakcí</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • organická chemie • uhlovodíky: alkany, alkeny, alkiny, areny, uhlí, ropa, zemní plyn • laboratorní práce: sestavení modelů uhlovodíků, vlastnosti naftalenu, důkazy některých pro život důležitých látek v přírodním materiálu 	<p>CH-9-6-01 <i>rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití</i></p> <p>CH-9-6-02 <i>zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy</i></p> <p>CH-9-7-01 <i>zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi</i></p>	<p>CH-9-6-02p <i>zhodnotí užívání paliv jako zdrojů energie</i></p> <p>CH-9-6-02p <i>vyjmenuje některé produkty průmyslového zpracování ropy</i></p> <p>CH-9-7-01p <i>uvede příklady využívání prvotních a druhotných surovin</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • deriváty: halogenderiváty (freony, insekticidy, DDT, bichenyly, PCB), hydroxyderiváty (alkoholy, fonoly, aldehydy, ketony), organické kyseliny, aminokyseliny, DNA, RNA, estery, plasty 	<p>CH-9-6-03 <i>rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • přírodní látky • fotosyntéza • sacharidy • tuky • mýdla a prací prostředky • vosky • bílkoviny • vitamíny 	<p>CH-9-6-04 <i>orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktech biochemického zpracování, především bílkovinách, tucích, sacharidech</i></p> <p>CH-9-6-05 <i>určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu</i></p> <p>CH-9-6-06 <i>uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů</i></p>	<p>CH-9-6-06p <i>uvede příklady bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů v potravě z hlediska obecně uznávaných zásad správné výživy</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • užité organické látky: léčiva, vitamíny, hormony, výbušniny, barviva, alkaloidy, drogy • energie organismů 	<p>CH-9-7-03 <i>orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka</i></p>	<p>CH-9-7-03p <i>zhodnotí využívání různých látek v praxi vzhledem k životnímu prostředí a zdraví člověka</i></p>

5.5.3 Přírodopis

6. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> základní podmínky života 	<p>P-9-1-01 rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů</p>	<p>P-9-1-01p orientuje se v přehledu vývoje organismů a rozliší základní projevy a podmínky života</p>
<ul style="list-style-type: none"> buňka rostlinná a živočišná. nebuněčnost, jednobuněčnost, mnohobuněčnou funkce základních organel, orgánové soustavy rostlinné a živočišné buňky 	<p>P-9-1-02 popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel</p> <p>P-9-1-03 rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů</p>	<p>P-9-1-03p zná základní funkce hlavních orgánů a orgánových soustav rostlin i živočichů</p>
<ul style="list-style-type: none"> práce s mikroskopem rostlinná buňka 	<p>P-9-8-01 aplikuje praktické metody poznávání přírody</p>	<p>P-9-8-01p využívá metody poznávání přírody osvojované v přírodopisu</p>
<ul style="list-style-type: none"> třídění organismů 	<p>P-9-1-04 třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek</p>	<p>P-9-1-04p rozpozná rozdíl mezi jednobuněčnými a mnohobuněčnými organismy</p>
<ul style="list-style-type: none"> viry bakterie jednobuněčné rostliny prvoci 	<p>P-9-1-07 uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka</p>	<p>P-9-1-07p uvede na příkladech vliv virů a bakterií v přírodě a na člověka - má základní vědomosti o přírodě a přírodních dějích - pozná význam rostlin a živočichů v přírodě i pro člověka</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • houby 	<p>P-9-2-01 rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků</p> <p>P-9-2-02 vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích</p>	<p>P-9-2-01p rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby podle charakteristických znaků</p>
<ul style="list-style-type: none"> • lišejníky 	<p>P-9-2-03 objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků</p>	<p>P-9-2-03p pozná lišejníky</p>
<ul style="list-style-type: none"> • fyziologie rostlin • fotosyntéza a dýchání 	<p>P-9-3-03 vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin</p>	<p>P-9-3-03p rozlišuje základní rostlinné fyziologické procesy a jejich využití</p> <p>P-9-3-03p uvede význam hospodářsky důležitých rostlin a způsob jejich pěstování</p>
<ul style="list-style-type: none"> • mnohobuněční živočichové • žahavci • ploštěnci • hlísti • měkkýši • kroužkovci • členovci • třída pavoukovců, koryšů a hmyzu • ostnokožci 	<p>P-9-4-02 rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin</p>	<p>P-9-4-02p rozliší jednotlivé skupiny živočichů a zná jejich hlavní zástupce</p>
<ul style="list-style-type: none"> • život na Zemi • atmosféra, hydrosféra, ozonoféra a biosféra • potravní řetězec 	<p>P-9-7-03 vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech</p>	<p>P-9-7-03p vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
	<i>a zhodnotí jejich význam</i>	

7. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> vyšší rostliny – cévnaté rostliny výtrusné rostliny – oddělení mechorostů, kapradin, přesliček a plavuní nahosemenné rostliny cykasy a jehličnany 	<p>P-9-3-01 <i>odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům</i></p> <p>P-9-3-02 <i>porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku</i></p> <p>P-9-3-03 <i>vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin</i></p> <p>P-9-3-04 <i>rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů</i></p> <p>P-9-3-05 <i>odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí</i></p>	<p>P-9-3-02p <i>porovná vnější a vnitřní stavbu rostlinného těla a zná funkce jednotlivých částí těla rostlin</i></p> <p>P-9-3-03p <i>rozlišuje základní rostlinné fyziologické procesy a jejich využití</i></p> <p><i>uvede význam hospodářsky důležitých rostlin a způsob jejich pěstování</i></p> <p>P-9-3-04p <i>rozliší základní systematické skupiny rostlin a zná jejich zástupce</i></p> <p>P-9-3-05p <i>popíše přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> stavba těla krytosemenných rostlin anatomie a morfologie rostlinného těla 	<p>P-9-3-01 <i>odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům</i></p> <p>P-9-3-02 <i>porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů</i></p>	<p>P-9-3-02p <i>porovná vnější a vnitřní stavbu rostlinného těla a zná</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
	<i>a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku</i>	<i>funkce jednotlivých částí těla rostlin</i>
<ul style="list-style-type: none"> • růst, vývin, rozmnožování a pohyby rostlin 	<p>P-9-3-02 <i>porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku</i></p> <p>P-9-3-03 <i>vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin</i></p> <p>P-9-3-05 <i>odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí</i></p>	<p><i>P-9-3-02p</i> <i>porovná vnější a vnitřní stavbu rostlinného těla a zná funkce jednotlivých částí těla rostlin</i></p> <p><i>P-9-3-03p</i> <i>rozlišuje základní rostlinné fyziologické procesy a jejich využití</i></p> <p><i>P-9-3-03p</i> <i>uvede význam hospodářsky důležitých rostlin a způsob jejich pěstování</i></p> <p><i>P-9-3-05p</i> <i>popíše přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • krytosemenné rostliny – dvouděložné, jednoděložné 	<p>P-9-3-03 <i>vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin</i></p> <p>P-9-3-04 <i>rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů</i></p>	<p><i>P-9-3-03p</i> <i>rozlišuje základní rostlinné fyziologické procesy a jejich využití</i></p> <p><i>P-9-3-03p</i> <i>uvede význam hospodářsky důležitých rostlin a způsob jejich pěstování</i></p> <p><i>P-9-3-04p</i> <i>rozliší základní systematické skupiny rostlin a zná jejich zástupce</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • strunatci • podkmen obratlovci • třída kruhoústí, paryby, ryby • plazi • želvy • krokodýli 	<p>P-9-4-01 <i>porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů</i></p> <p>P-9-4-02</p>	<p><i>P-9-4-01p</i> <i>porovná vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů</i></p> <p><i>P-9-4-02p</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • hadi • ještěři 	<p><i>rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin</i></p> <p>P-9-4-04</p> <p><i>zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka; uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy</i></p>	<p><i>rozliší jednotlivé skupiny živočichů a zná jejich hlavní zástupce</i></p> <p><i>P-9-4-04p</i></p> <p><i>ví o významu živočichů v přírodě i pro člověka a uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy</i></p> <p><i>- využívá zkušenosti s chovem vybraných domácích živočichů k zajišťování jejich životních potřeb</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • obojživelníci • bezocasí a ocasatí • ptáci • savci 	<p>P-9-4-01</p> <p><i>porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů</i></p> <p>P-9-4-02</p> <p><i>rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin</i></p> <p>P-9-4-03</p> <p><i>odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí</i></p>	<p><i>P-9-4-01p</i></p> <p><i>porovná vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů</i></p> <p><i>P-9-4-02p</i></p> <p><i>rozliší jednotlivé skupiny živočichů a zná jejich hlavní zástupce</i></p> <p><i>P-9-4-03</i> <i>odvodí na základě vlastního pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • savci 	<p>P-9-4-04</p> <p><i>zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka; uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy</i></p>	

8. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> dědičnost a proměnlivost organismů- podstata dědičnosti a přenos dědičných informací gen, křížení 	<p>P-9-1-05 vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti</p>	
<ul style="list-style-type: none"> dědičnost a proměnlivost organismů 	<p>P-9-1-06 uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů</p>	
<ul style="list-style-type: none"> anatomie a fyziologie- stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy (opěrná, pohybová, dýchací, trávicí, vylučovací a rozmnožovací, řídicí) vyšší nervová činnost hygiena duševní činnosti 	<p>P-9-5-01 určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy</p>	<p>P-9-5-01p popíše stavbu orgánů a orgánových soustav lidského těla a jejich funkce</p>
<ul style="list-style-type: none"> fylogeneze 	<p>P-9-5-02 orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka</p>	<p>P-9-5-02p charakterizuje hlavní etapy vývoje člověka</p>
<ul style="list-style-type: none"> ontogeneze a genetika 	<p>P-9-5-03 objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří</p>	<p>P-9-5-03p popíše vznik a vývin jedince</p>
<ul style="list-style-type: none"> životní styl- pozitivní a negativní dopad prostředí a životního stylu na zdraví člověka 	<p>P-9-5-04 rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života</p>	<p>P-9-5-04p rozliší příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> nemoci, úrazy a prevence- příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení nemocí závažná poranění a život ohrožující stavy, epidemie 	<p>P-9-5-04 <i>rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života</i></p> <p>P-9-5-05 <i>aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla</i></p>	<p>P-9-5-04p <i>rozliší příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby</i></p> <p>P-9-5-05p <i>zná zásady poskytování první pomoci při poranění</i></p>

9. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> Země vznik a stavba Země 	<p>P-9-6-01 <i>objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života</i></p>	<p>P-9-6-01p <i>popíše jednotlivé vrstvy Země</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> nerosty a horniny vznik, vlastnosti, kvalitativní třídění, praktický význam a využití zástupců, určování jejich vzorků principy krystalografie 	<p>P-9-6-02 <i>rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek</i></p>	<p>P-9-6-02p <i>pozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> vnější a vnitřní geologické procesy- příčiny a důsledky 	<p>P-9-6-03 <i>rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody</i></p>	<p>P-9-6-03p <i>rozliší důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> půdy- složení, vlastnosti a význam pro výživu rostlin, její hospodářský význam pro společnost, nebezpečí a příklady její devastace, možnosti a příklady rekultivace 	<p>P-9-6-04 <i>porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě</i></p>	<p>P-9-6-04p <i>rozezná některé druhy půd a objasní jejich vznik</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> vývoj zemské kůry organismů na Zemi-geologické změny, vznik života, výskyt typických organismů a jejich přizpůsobování prostředí geologický vývoj a stavba území ČR- Český masiv, Karpaty 	<p>P-9-6-05 <i>rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> podnebí a počasí ve vztahu k životu- význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka mimořádné události způsobené přírodními vlivy- příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi 	<p>P-9-6-06 <i>uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi</i></p>	<p>P-9-6-06p <i>na příkladech uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> základy ekologie 	<p>P-9-7-01 <i>uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi</i></p>	<p>P-9-7-01 <i>uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> organismy a prostředí vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy 	<p>P-9-7-02 <i>rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy; na příkladu objasní základní princip existence živých a neživých složek ekosystému</i></p>	<p>P-9-7-02p <i>rozliší populace, společenstva, ekosystémy a objasní základní princip některého ekosystému</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> potravní řetězce rovnováha v ekosystému 	<p>P-9-7-03 <i>vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých</i></p>	<p>P-9-7-03p <i>vysvětlí podstatu jednoduchých</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
	<i>ekosystémech a zhodnotí jejich význam</i>	<i>potravních řetězců v různých ekosystémech</i>
<ul style="list-style-type: none"> ochrana přírody a životního prostředí globální problémy a jejich řešení chráněná území 	P-9-7-04 <i>uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému</i>	P-9-7-04p <i>pozná kladný a záporný vliv člověka na životní prostředí</i>
<ul style="list-style-type: none"> praktické metody poznávání přírody významní biologové a jejich objevy 	P-9-8-01 <i>aplikuje praktické metody poznávání přírody</i> P-9-8-02 <i>dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody</i>	P-9-8-01p <i>využívá metody poznávání přírody osvojované v přírodopisu</i> P-9-8-02p <i>dodržuje základní pravidla bezpečného chování při poznávání přírody</i>

5.5.4 Zeměpis

6. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> úvod do zeměpisu; Země jako vesmírné těleso, Sluneční soustava, vesmír 	Z-9-1-01 <i>organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů</i>	
<ul style="list-style-type: none"> topografické, geografické mapy 	Z-9-1-02 <i>používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii</i>	Z-9-1-02p <i>rozumí základní geografické, topografické a kartografické terminologii</i>
<ul style="list-style-type: none"> planeta Země- její tvar a rozměry, pohyby, Měsíc, sluneční soustava, Slunce, vesmír, vývoj poznání o vesmír, trvání dne 	Z-9-2-01 <i>zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy</i>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<p>a noci na Zemi, délka dne a noci v závislosti na zeměpisné šířce</p>		
<ul style="list-style-type: none"> glóbus a mapa, poledníky, rovnoběžky, zeměpisná poloha, časová pásma, polohopis, výškopis, práce s turistickou mapou, místní krajina 	<p>Z-9-2-02 <i>prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů</i></p>	<p>Z-9-2-02p <i>objasní důsledky pohybů Země</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> krajinná sféra jako výsledek lidské činnosti a působení přírody příroda – litosféra, atmosféra, pedosféra, hydrosféra, biosféra 	<p>Z-9-2-03 <i>rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> krajinná sféra jako výsledek lidské činnosti 	<p>Z-9-2-04 <i>porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost</i></p>	<p>Z-9-2-04p <i>uvede příklady působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vlivu na přírodu a na lidskou společnost</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech 	<p>Z-9-7-03 <i>uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech</i></p>	<p>Z-9-7-03p <i>uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě</i></p>

7. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> různá náboženství a ideologie ve vybraných zemích světa, křesťanství, islám atd. 	<p>Z-9-1-03 <i>přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> zeměpis světa a oceánů ; Afrika, Austrálie, Antarktida, Amerika, Asie, poloha a rozloha Afrika, Austrálie, Antarktida, Amerika, Asie Afrika, Austrálie, Antarktida, Amerika, Asie – zřízení, politika, náboženství ve vybraných regionech a zemích 	<p>Z-9-1-04 <i>vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu</i></p> <p>Z-9-3-01 <i>rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa</i></p> <p>Z-9-3-02 <i>lokalizuje na mapách světadílů, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny</i></p> <p>Z-9-3-03 <i>porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států</i></p> <p>Z-9-3-04 <i>zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich</i></p>	<p>Z-9-1-04p <i>získá osobní představu o prostředí, které nás obklopuje, umí ho popsat a určit jednoduché vazby, vyjádří, co mu prospívá a škodí</i></p> <p>Z-9-3-02p <i>vyhledá na mapách jednotlivé světadílů a oceány</i></p> <p>Z-9-3-03p <i>rozliší zásadní přírodní a společenské znaky světových regionů</i></p> <p>Z-9-3-03p <i>charakterizuje polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry vybraných světadílů, oceánů a vybraných států</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> světová populace, rozloha lokalit, jednoduché grafy 	Z-9-4-02 <i>posoudí, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel</i>	Z-9-4-02p <i>uvede příklady, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí a rozmístěním lidských sídel</i> <i>- vyhledá na mapách nejznámější oblasti cestovního ruchu a rekreace</i>

8. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> vybrané modelové přírodní, společenské, politické hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení 	Z-9-3-01 <i>rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa</i>	
<ul style="list-style-type: none"> přírodní oblasti podnebné oblasti sídelní oblasti jazykové oblasti náboženské oblasti kulturní oblasti 	Z-9-3-02 <i>lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny</i> Z-9-3-04 <i>zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich</i>	Z-9-3-02p <i>vyhledá na mapách jednotlivé světadíly a oceány</i>
<ul style="list-style-type: none"> modelové regiony světa-určující a porovnávací kritéria přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti oblasti Evropy, politické a hospodářské rozdělení Evropy, oblasti Evropy 	Z-9-3-03 <i>porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států</i>	Z-9-3-03p <i>rozliší zásadní přírodní a společenské znaky světových regionů</i> Z-9-3-03p <i>charakterizuje polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry vybraných světadílů, oceánů a vybraných států</i>
<ul style="list-style-type: none"> kraje České republiky, oblasti České republiky, zaměření na Moravskoslezský kraj, 	Z-9-6-01 <i>vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy</i>	Z-9-6-01p <i>vymezí a lokalizuje území místní krajiny a oblasti (regionu)</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
Osoblažsko, okolí Jindřichova, Jindřichov • zeměpisná poloha, kritéria pro vymezení regionu		<i>podle bydliště nebo školy</i>
• EU, NATO, NUTS, OSN • hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě, zapojení do mezinárodní dělby práce a obchodu	Z-9-6-05 <i>uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států</i>	
• ochrana člověka při ohrožen í zdraví a života- živelné pohromy, opatření, chování a jednání při nebezpečí živelných pohrom v modelových situacích	Z-9-7-03 <i>uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajíně, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech</i>	Z-9-7-03p <i>uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a p obytu ve volné přírodě</i>

9. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
• obyvatelstvo světa- základní kvantitativní a kvalitativní geografické, demografické, hospodářské a kulturní charakteristiky	Z-9-4-01 <i>posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci s větové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa</i>	
• globalizační společenské, politické a hospodářské procesy- aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa, sídelní systémy, urbanizace, suburbanizace	Z-9-4-03 <i>zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje</i>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> světové hospodářství- sektorová a odvětvová struktura, územní dělba práce, ukazatelé hospodářského rozvoje a životní úrovně 	<p>Z-9-4-04 <i>porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> regionální společenské, politické a hospodářské útvary- porovnávací kritéria národní a mnohonárodnostní státy, části států, správní oblasti, kraje, města, aglomerace hlavní a periferní hospodářské oblasti světa 	<p>Z-9-4-05 <i>porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení (integrace) států geopolitické procesy, hlavní světová konfliktní ohniska 	<p>Z-9-4-06 <i>lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> krajina- přírodní a společenské prostředí, typy krajín krajinná sféra, přírodní, společenská a hospodářská sféra složky a prvky přírodní sféry system přírodní sféry na regionální úrovni- přírodní oblasti 	<p>Z-9-5-01 <i>porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajín</i></p>	<p>Z-9-5-01p <i>umí pojmenovat různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozliší na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajín</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> vztah příroda a společnost- trvale udržitelný život a rozvoj 	<p>Z-9-5-02 <i>uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)</i></p>	<p>Z-9-5-02p <i>uvede příklady přírodních a kulturních krajinných složek</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, chráněná území přírody, globální ekologické a environmentální problémy lidstva 	Z-9-5-03 <i>uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí</i>	Z-9-5-03 <i>uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí</i>
<ul style="list-style-type: none"> • kraje České republiky, oblasti České republiky, zaměření na Moravskoslezský kraj, Osoblažsko • přeshraniční spolupráce • vztahy k okolním regionům, základní, přírodní a socioekonomické charakteristiky s důrazem na specifika regionu důležité pro jeho další rozvoj (potenciál x bariéry) • regiony České republiky 	Z-9-6-02 <i>hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům</i>	Z-9-6-02p <i>charakterizuje přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Česká republika- zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry, zdroje • obyvatelstvo: základní geografické, demografické a hospodářské charakteristiky, sídelní poměry 	Z-9-6-03 <i>hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu</i>	Z-9-6-03p <i>určí zeměpisnou polohu a rozlohu České republiky a její sousední státy</i> Z-9-6-03p <i>rozlišuje přírodní podmínky ČR, popíše povrch a jeho členitost</i> Z-9-6-03p <i>uvede hlavní údaje o rozmístění obyvatelstva</i>
<ul style="list-style-type: none"> • regiony České republiky • kraje České republiky, obyvatelstvo, hospodářství • příhraniční spolupráce v euroregionech 	Z-9-6-04 <i>lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit</i>	Z-9-6-04p <i>vyhledá na mapách jednotlivé kraje České republiky a charakterizuje hospodářské poměry, přírodní zvláštnosti a kulturní zajímavosti</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze-orientační body, jevy, pomůcky, přístroje, stanoviště, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu, jednoduché panoramatické náčrtky krajiny, situační plány, schematické náčrtky, pochodové osy, hodnocení přírodních jevů a ukazatelů 	<p>Z-9-7-01 <i>ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu</i></p> <p>Z-9-7-02 <i>aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny</i></p>	<p>Z-9-7-01 <i>ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu</i></p>

5.6 Umění a kultura

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Umění a kultura umožňuje žákům jiné než pouze racionální poznávání světa a odráží nezastupitelnou součást lidské existence – umění a kulturu. Kulturu, jako procesy i výsledky duchovní činnosti, umožňující chápat kontinuitu proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence, i jako neoddelitelnou součást každodenního života (kultura chování, oblékání, cestování, práce). Umění, jako proces specifického poznání a dorozumívání, v němž vznikají informace o vnějším a vnitřním světě a jeho vzájemné provázanosti, které nelze formulovat a sdělovat jinými než uměleckými prostředky.

Vzdělávání v této oblasti přináší umělecké osvojování světa, tj. osvojování s estetickým účinkem. V procesu uměleckého osvojování světa dochází k rozvíjení specifického citění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu. Součástí tohoto procesu je hledání a nalézání vazeb mezi druhy umění na základě společných témat, schopnosti vcítit se do kulturních potřeb ostatních lidí a jimi vytvořených hodnot a přistupovat k nim s vědomím osobní účasti. V tvořivých činnostech jsou rozvíjeny schopnosti nonverbálního vyjadřování prostřednictvím tónu a zvuku, linie, bodu, tvaru, barvy, gesta, mimiky atp.

V etapě základního vzdělávání je oblast Umění a kultura zastoupena vzdělávacími obory *Hudební výchova* a *Výtvarná výchova*.

Na 1. stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem hudebního a výtvarného umění, ale také umění dramatického a literárního. S nimi se učí tvořivě pracovat, užívat je jako prostředků pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je vzhledem ke svým zkušenostem chápat a výpovědi sdělované uměleckým dílem rozpoznávat a interpretovat.

S přechodem na 2. stupeň základního vzdělávání se otevírá cesta širšímu nazírání na kulturu a umění. Připomínají se historické souvislosti a společenské kontexty ovlivňující umění a kulturu. Inspirací k činnostem se stávají také díla literární a dramatická (divadlo, film),

tvorba multimediální i samotné znakové systémy. Nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a uplatňování různorodosti výrazových prostředků při hledání variant řešení společně zvolených témat umožňují projekty. Ty otevírají společný prostor pro získání dovedností a poznatků překračujících rámec jednotlivých oborů a přispívají tak k osobitějšímu a originálnějšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

Integrace vzdělávacích oborů

Vzdělávací obor *Hudební výchova* je integrován do vyučovacího předmětu Hudební výchova. Vzdělávací obor *Výtvarná výchova* je integrován do vyučovacího předmětu Výtvarná výchova.

Vyučovací předměty

Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti Umění a kultura je na naší škole realizován prostřednictvím těchto vyučovacích předmětů:

- Hudební výchova - vyučovací předmět je zařazen na 1. i na 2. stupni s časovou dotací 1 hodina
- Výtvarná výchova - vyučovací předmět je zařazen na 1. i na 2. stupni s časovou dotací 1 až 2 hodiny

Tabulace vzdělávacího obsahu těchto vyučovacích předmětů a jejich charakteristiky jsou uvedena dále v této kapitole.

5.6.1 Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace. V etapě základního vzdělávání se tyto hudební činnosti stávají v rovině produkce, recepce a reflexe obsahovými doménami hudební výchovy.

Hudební činnosti jako činnosti vzájemně se propojující, ovlivňující a doplňující rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka, především však vedou k rozvoji jeho hudebnosti –

jeho hudebních schopností, jež se následně projevují individuálními hudebními dovednostmi – sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými.

Prostřednictvím těchto činností žák může uplatnit svůj individuální hlasový potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, své individuální instrumentální dovednosti při souborové hře a doprovodu zpěvního projevu, své pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby a v neposlední řadě je mu dána příležitost „interpretovat“ hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření.

Obsahem *Vokálních činností* je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.

Obsahem *Instrumentálních činností* je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.

Obsahem *Hudebně pohybových činností* je ztvárnění hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.

Obsahem *Poslechových činností* je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat.

1. ročník 1 hodina, 2. ročník 1 hodina, 3. ročník 1 hodina

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> kánon, jednoduchý lidový dvojhlas 	HV-3-1-01 <i>zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase</i>	<i>HV-3-1-01p</i> <i>zpívá jednoduché písně v rozsahu kvinty</i>
<ul style="list-style-type: none"> rytmizace a deklamace říkadel rytmická a hudební improvizace hudební hry (ozvěna, otázky a odpovědi) hra na tělo (tleskání, luskání a pleskání) 	HV-3-1-02 <i>rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem</i>	<i>HV-3-1-02p</i> <i>správně a hospodárně dýchá a zřetelně vyslovuje při rytmizaci říkadel i při zpěvu</i>
<ul style="list-style-type: none"> hra nejjednodušších doprovodů na Orffovy nástroje hudební nástroje 	HV-3-1-03 <i>využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře</i>	
<ul style="list-style-type: none"> pohybová improvizace hra na tělo taneční hry se zpěvy mazurka, polkový krok, pochod 	HV-3-1-04 <i>reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie</i>	<i>HV-3-1-04p</i> <i>reaguje pohybem na tempové a rytmické změny</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> výrazové prostředky v hudbě – melodie, tempo, rytmus, nálada výška, délka, síla tónů 	HV-3-1-05 <i>rozdlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby</i>	<i>HV-3-1-05p</i> <i>rozliší sílu zvuku - pozorně vnímá jednoduché skladby</i>
<ul style="list-style-type: none"> hudební nástroje hudební styly – hudba vážná, lidová, umělá hudebně výrazové prostředky – melodie, tempo, rytmus nálada výška, délka, síla tónů 	HV-3-1-06 <i>rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální</i>	

4. ročník 1 hodina, 5. ročník 1 hodina

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> hlasová, intonační a rytmická výchova (prodlužování výdechu, výslovnost, tvorba tónu a jejich vázání, dynamika) hlasová hygiena upevňování již osvojených pěveckých dovedností a další jejich rozšiřování sjednocování hlasového rozsahu hudební rytmus - realizace písní ve 2/4, 3/4, 4/4 a 3/8 taktu počátky dvojhlasého a tříhlasého zpěvu - kánon, lidový dvojhlas, hudební hry 	HV-5-1-01 <i>zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlasě v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti</i>	<i>HV-5-1-01p</i> <i>zpívá písně v přiměřeném rozsahu k individuálním schopnostem</i>
<ul style="list-style-type: none"> orientace v notovém (grafickém) záznamu jednoduché melodie, její reprodukce 	HV-5-1-02 <i>realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not</i>	<i>HV-5-1-02p</i> <i>propojí vlastní pohyb s hudbou</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> hra na hudební nástroje - postupné ovládnání hry snadných lidových písní (melodie i doprovody) pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře 	<p>HV-5-1-03 <i>využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché, popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní</i></p>	<p><i>HV-5-1-03p</i> <i>doprovodí spolužáky na rytmické hudební nástroje</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj hudební styly a žánry - hudba taneční, pochodová, populární, ukolébavka 	<p>HV-5-1-04 <i>rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace předvětí k danému závěti na podkladě grafického zápisu písně, hudební doprovod (zdůraznění těžké doby, ostinato, prodleva) hudební hry (ozvěna, otázka - odpověď), jednoduchá písňová forma a- b 	<p>HV-5-1-05 <i>vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> kvalita tónů - délka, síla, barva, výška. vztahy mezi tóny - souzvuk, akord hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem - rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, metrické, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu) 	<p>HV-5-1-06 <i>rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny</i></p>	<p><i>HV-5-1-06p</i> <i>odliší tóny podle výšky, síly a barvy</i> <i>- pozorně vnímá znějící hudbu různých skladeb</i> <i>- správně hospodáří s dechem</i> <i>při interpretaci písní - frázování</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> taktování, hudebně pohybové činnosti ve dvoudobém, třídobém a čtyřdobém taktu, taneční hry se zpěvem, krajové tance pohybové vyjádření výrazu a nálady, reakce na změny v proudu znějící hudby - improvizace s využitím 	<p>HV-5-1-07 <i>ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace</i></p>	<p><i>HV-5-1-07p</i> <i>propojí vlastní pohyb s hudbou</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<p>tanečních kroků, kultivované pohybové projevy odvozené ze současné populární hudby</p> <ul style="list-style-type: none"> orientace v prostoru - reprodukce pohybů při tanci či hudebně pohybových hrách - jejich paměťové uchování 		

6. ročník 1 hodina, 7. ročník 1 hodina, 8. ročník 1 hodina, 9. ročník 1 hodina

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> melodický a rytmický doprovod vokální a instrumentální aktivity individuální i společný zpěv hlasová hygiena 	<p>HV-9-1-01 <i>využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách</i></p>	<p><i>HV-9-1-01p doprovází písně pomocí ostinata</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> tóniny a jejich využití stupnice a jejich proměny dynamika 	<p>HV-9-1-02 <i>uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého</i></p>	<p><i>HV-9-1-02p interpretuje vybrané lidové a umělé písně</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> polyfonie kánon rytmické a melodické zákonitosti sonáta a fuga 	<p>HV-9-1-03 <i>reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace</i></p>	<p><i>HV-9-1-03p interpretuje vybrané lidové a umělé písně</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> notový zápis a jeho proměna podle druhu hudby hudba klasická a populární a její proměna v čase vývoj hudby 	<p>HV-9-1-04 <i>realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů</i></p>	<p><i>HV-9-1-04p rozeznává různé hudební žánry</i> - pozorně vnímá znějící hudbu skladeb většího rozsahu - rozpozná vybrané hudební nástroje symfonického orchestru - uvede některá jména hudebních</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
		<i>skladatelů a název některého z jejich děl</i>
<ul style="list-style-type: none"> • tance a jejich proměna ve stoletích • taneční hudba a její vývoj, nejružnější žánry • taneční kroky, pantomima, výrazový tanec 	<p>HV-9-1-05 <i>rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • rozbor skladeb, analýza jednotlivých prvků skladby, schéma písní, opera, opereta, muzikál, balet • hudba a její kladný i záporný vliv na život člověka 	<p>HV-9-1-06 <i>orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • rozdíl mezi lidovou a umělou písní, zařazení lidových i umělých písní • hudební dílo, autor a jeho životopis • vliv doby na hudební dílo • významná role české hudby 	<p>HV-9-1-07 <i>zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • nové hudební žánry • hudba kolem nás a její vliv na život člověka (kladný i negativní) • módnost a modernost 	<p>HV-9-1-08 <i>vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění</i></p>	

5.6.2 Výtvarná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup k práci s nimi při tvorbě, vnímání a interpretaci vychází zejména z porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky.

Výtvarná výchova přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření (a to jak samostatně vytvořenému, tak přejatému) nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace.

V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky (dále jen prostředky) nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (rozvíjením smyslové citlivosti, uplatňováním subjektivity a ověřováním komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Obsahem *Rozvíjení smyslové citlivosti* jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření.

Obsahem *Uplatňování subjektivity* jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření.

Obsahem *Ověřování komunikačních účinků* jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

1. ročník 1 hodina

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> různé výtvarné techniky a postupy výtvarného vyjadřování: kresba, malba, modelování hra s barvou experimentování s různými výrazovými prostředky a materiály 	<p>VV-3-1-02 <i>v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace</i></p>	<p>VV-3-1-02p <i>zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu</i> VV-3-1-02p <i>uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, je schopen výsledky své činnosti sdělit svým spolužákům</i></p>

2. ročník 1 hodina

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> různé výtvarné techniky a postupy výtvarného vyjadřování: kresba, malba, modelování hra s barvou 	<p>VV-3-1-02 <i>v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty</i></p>	<p>VV-3-1-01 až VV-5-1-05p <i>zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu</i> VV-3-1-02p</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> experimentování s různými výrazovými prostředky a materiály 	<i>a další prvky a jejich kombinace</i>	<i>uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, je schopen výsledky své činnosti sdělit svým spolužákům</i> VV-3-1-02p <i>zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu</i>
<ul style="list-style-type: none"> vyjádření svého názoru a schopnost diskuse nad výtvarným dílem svým či jiných 	<i>VV-3-1-05 na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil</i>	<i>VV-3-1-01 až VV-5-1-05p zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu</i>

3. ročník 1 hodina

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> různé výtvarné techniky a postupy výtvarného vyjadřování: kresba, malba, modelování hra s barvou experimentování s různými výrazovými prostředky a materiály 	<p><i>VV-3-1-01 rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ</i></p> <p><i>VV-3-1-02 v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace</i></p> <p><i>VV-3-1-03</i></p>	<p><i>VV-3-1-01 až VV-5-1-05p zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu</i></p> <p><i>VV-3-1-01p rozpoznává, pojmenovává a porovnává linie, barvy, tvary, objekty ve výsledcích tvorby vlastní, tvorby ostatních i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)</i></p> <p><i>VV-3-1-02p uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, je schopen výsledky své</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
	<i>vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky</i>	<i>činnosti sdělit svým spolužákům</i> VV-3-1-02p <i>zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu</i> VV-5-1-03p <i>zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu</i>
<ul style="list-style-type: none"> • vnímání, pozorování a poznávání vlastností objektů a různých tvarů • manipulace s objekty • kompoziční zákonitosti 	VV-3-1-04 <i>interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svou dosavadní zkušeností</i>	VV-3-1-01 až VV-5-1-05p <i>zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu</i> VV-3-1-04p <i>uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, je schopen výsledky své činnosti sdělit svým spolužákům</i>
<ul style="list-style-type: none"> • vyjádření svého názoru a schopnost diskuse nad výtvarným dílem svým či jiných 	VV-3-1-05 <i>na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil</i>	VV-3-1-01 až VV-5-1-05p <i>zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu</i>

4. ročník 2 hodiny, 5. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality) • textury – jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus) • kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru 	VV-5-1-01 <i>při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)</i>	VV-5-1-01p až VV-5-1-07p <i>uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr</i> VV-5-1-01p <i>rozlišuje, porovnává, třídí a pojmenovává linie, barvy, tvary, objekty, rozpoznává</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
		<p>jejich základní vlastnosti a vztahy (kontrasty – velikost, barevný kontrast), uplatňuje je podle svých schopností při vlastní tvorbě, při vnímání tvorby ostatních i umělecké produkce i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • uspořádání objektů do celků na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření • manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby 	<p>VV-5-1-02 <i>užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a sopečurální postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model</i></p>	<p>VV-5-1-01p až VV-5-1-07p uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr VV-5-1-02p rozlišuje, porovnává, třídí a pojmenovává linie, barvy, tvary, objekty, rozpoznává jejich základní vlastnosti a vztahy (kontrasty – velikost, barevný kontrast), uplatňuje je podle svých schopností při vlastní tvorbě, při vnímání tvorby ostatních i umělecké produkce i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • osobní postoj v komunikaci, jeho utváření a zdůvodňování • odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se dítě pohybuje • porovnávání s vlastní interpretací 	<p>VV-5-1-03 <i>při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy</i></p>	<p>VV-5-1-01p až VV-5-1-07p uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr VV-5-1-03p při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
		<i>i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových • vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly • umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskovina, televize, reklama, elektronická média 	VV-5-1-04 <i>nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě</i>	VV-5-1-01p až VV-5-1-07p <i>uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr</i> VV-5-1-04p <i>při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • uplatňování subjektivity ve vizuálně obrazném vyjádření (představy, prožitky, zkušenosti, poznatky, momentální citové rozpoložení, smyslové vnímání) 	VV-5-1-05 <i>osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)</i>	VV-5-1-01p až VV-5-1-07p <i>uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr</i>
<ul style="list-style-type: none"> • odlišné interpretace vyjádření společensky uznávaných autorů, jejich různě pojaté pohledy na tentýž obsah • různě volené výtvarné prostředky, postupy, metody a formy 	VV-5-1-06 <i>porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace</i>	VV-5-1-01p až VV-5-1-07p <i>uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr</i> VV-5-1-06p <i>vyjádří (slovně, mimoslovně, graficky) pocit z vnímání tvůrčí činnosti vlastní, ostatních i uměleckého díla</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu) vysvětlování výsledků tvorby podle svých schopností a zaměření 	VV-5-1-07 <i>nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil</i>	<i>VV-5-1-01p až VV-5-1-07p</i> <i>uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr</i>

6. ročník 2 hodiny, 7. ročník 2 hodiny, 8. ročník 1 hodina, 9. ročník 1 hodina

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> vizuálně obrazné vyjadřování pomocí linie, tvaru, objemu, barevné kvality, různé textury rozvržení výtvarných elementů v obrazové ploše, objemu nebo prostoru vizuálně obrazné vyjádření v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny, struktura) při vlastní tvůrčí činnosti 	VV-9-1-01 <i>vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků</i>	<i>VV-9-1-01 až VV-9-1-08p</i> <i>uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru</i> <i>VV-9-1-01p, uplatňuje linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívá jejich vlastnosti a vztahy; pojmenovává je ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních; vnímá a porovnává jejich uplatnění v běžné i umělecké produkci</i>
<ul style="list-style-type: none"> reflexe zrakového vnímání v souvislosti s vnímáním ostatními smysly (pohybem, hmatem, sluchem) kategorizace představ, prožitků, zkušeností a poznatků (fantazijní, magická, mytická, symbolická, senzuálně deskriptivní, analytická a další) jejich uplatnění při vlastní tvorbě a interpretaci 	VV-9-1-02 <i>užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie</i>	<i>VV-9-1-01 až VV-9-1-08p</i> <i>uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • metody uplatňované v aktuálním pojetí výtvarného umění (manipulace s různými objekty, pohyb těla, fáze pohybu, jejich umístění v prostoru) • akční malba a kresba (využití náhody v procesu proměn) 	<p>VV-9-1-03 <i>užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace</i></p>	<p>VV-9-1-01 až VV-9-1-08p <i>uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru</i> VV-9-1-03p <i>uplatňuje linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívá jejich vlastnosti a vztahy; pojmenovává je ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních; vnímá a porovnává jejich uplatnění v běžné i umělecké produkci</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • typy vizuálně obrazných vyjádření (klasické umělecké dílo, reklama, obrazové zpravodajství, film, interaktivní grafické aplikace), jejich použití vzhledem k rozmanitosti a šíři jejich účinku na společenské konvence 	<p>VV-9-1-04 <i>vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření</i></p>	<p>VV-9-1-01 až VV-9-1-08p <i>uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • proces stavby vizuálně obrazového vyjádření jako struktury vztahů, analýza celistvě vnímaného tvaru na skladebné prvky • vyjadřování proměn jak procesuálních, tak kvalitativních, odhalování vědomých a nevědomých účinků vizuálně obrazných elementů a vyjádření v procesu umělecké tvorby 	<p>VV-9-1-05 <i>rozlíší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu</i></p>	<p>VV-9-1-01 až VV-9-1-08p <i>uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • zprostředkované setkávání s různými autory a jejich díly • záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění • historické, sociální a kulturní souvislosti • navozování kontaktů s umění prostřednictvím vlastních výtvarných činností 	<p>VV-9-1-06 <i>interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků</i></p>	<p>VV-9-1-01 až VV-9-1-08p <i>uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru</i> VV-9-1-06p <i>vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a pocity</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) • kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování • srovnávání různých autorů, námětů, technik 	<p>VV-9-1-07 <i>porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů</i></p>	<p>VV-9-1-01 až VV-9-1-08p <i>uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • utváření a uplatnění komunikačního obsahu • vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora • prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace 	<p>VV-9-1-08 <i>ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci</i></p>	<p>VV-9-1-01 až VV-9-1-08p <i>uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru</i></p>

5.7 Člověk a zdraví

Charakteristika vzdělávací oblasti

Zdraví člověka je chápáno jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Je utvářeno a ovlivňováno mnoha aspekty, jako je styl života, chování podporující zdraví, kvalita mezilidských vztahů, kvalita životního prostředí, bezpečí člověka atd. Protože je zdraví

důležitým předpokladem pro aktivní a spokojený život a pro optimální pracovní výkonnost, stává se poznávání a praktické ovlivňování podpory a ochrany zdraví jednou z priorit základního vzdělávání.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví přináší základní podněty pro pozitivní ovlivňování zdraví (poznatky, činnosti, způsoby chování), s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě. Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu zdraví, způsob jeho ochrany i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví. Žáci se seznamují s různými riziky, která ohrožují zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování (rozhodování), které vedou k zachování či posílení zdraví, a získávají potřebnou míru odpovědnosti za zdraví vlastní i zdraví jiných. Jde tedy z velké části o poznávání zásadních životních hodnot, o postupné utváření postojů k nim a o aktivní jednání v souladu s nimi. Naplnění těchto záměrů je v základním vzdělávání nutné postavit na účinné motivaci a na činnostech a situacích posilujících zájem žáků o problematiku zdraví.

Při realizaci této vzdělávací oblasti je třeba klást důraz především na praktické dovednosti a jejich aplikace v modelových situacích i v každodenním životě školy. Proto je velmi důležité, aby celý život školy byl ve shodě s tím, co se žáci o zdraví učí a co z pohledu zdraví potřebují. Zpočátku musí být vzdělávání silně ovlivněno kladným osobním příkladem učitele, jeho všestrannou pomocí a celkovou příznivou atmosférou ve škole. Později přistupuje důraz i na větší samostatnost a odpovědnost žáků v jednání, rozhodování a činnostech souvisejících se zdravím. Takto chápané vzdělávání je základem pro vytváření aktivních přístupů žáků k rozvoji i ochraně zdraví.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je vymezena a realizována v souladu s věkem žáků ve vzdělávacích oborech *Výchova ke zdraví* a *Tělesná výchova*, do níž je zahrnuta i zdravotní tělesná výchova. Vzdělávací obsah oblasti Člověk a zdraví prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej obohacují nebo využívají (aplikují), a do života školy.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- poznávání zdraví jako důležité hodnoty v kontextu dalších životních hodnot
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- poznávání člověka jako biologického jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevnování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- propojování činností a jednání souvisejících se zdravím a zdravými mezilidskými vztahy se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu výběru profesní dráhy, partnerů, společenských činností atd.
- ochraně zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí

- aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci

Integrace vzdělávacích oborů

Vzdělávací obor *Výchova ke zdraví* je na naší škole integrován do vyučovacího předmětu *Výchova ke zdraví*.

Vzdělávací obor *Tělesná výchova* je na naší škole integrován do vyučovacího předmětu *Tělesná výchova*.

Vyučovací předměty

Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti *Člověk a zdraví* je na naší škole realizován prostřednictvím těchto vyučovacích předmětů:

- *Výchova ke zdraví* - předmět je vyučován v 8. a 9. ročníku s časovou dotací 1 hodina.
- *Tělesná výchova* - předmět je vyučován ve všech ročnících s časovou dotací 2 hodiny.

5.7.1 Výchova ke zdraví

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací obor *Výchova ke zdraví* vede k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a učí je být za ně odpovědný. Svým vzdělávacím obsahem navazuje na obsah vzdělávací oblasti *Člověk a jeho svět* a prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí. Žáci si osvojují zásady zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních rizikových situacích i při mimořádných událostech. Vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví vzdělávací obor *Výchova ke zdraví* obsahuje výchovu k mezilidským vztahům a je velmi úzce propojen s průřezovým tématem *Osobnostní a sociální výchova*. Žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o sobě i vztazích mezi lidmi, partnerských vztazích, manželství a rodině, škole a společenství vrstevníků.

8. ročník 1 hodina

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • vztahy ve dvojici-kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství • vztahy v komunitě – vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity-rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek 	<p>VZ-9-1-01 <i>respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě</i></p> <p>VZ-9-1-02 <i>vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví</i></p>	<p>VZ-9-1-01p <i>chápe význam dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> tělesná a duševní hygiena poruchy příjmu potravy ochrana před chronickými nepřenositelnými i chorobami a před úrazy 	<p>VZ-9-1-03 <i>vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví</i></p>	<p>VZ-9-1-03p <i>uvědomuje si základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> celostní pojetí člověka ve zdraví a v nemoci dopad vlastní jednání a chování mezilidské vztahy, komunikace a kooperace- přijímání názoru druhého, empatie 	<p>VZ-9-1-04 <i>posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví</i></p>	<p>VZ-9-1-04p <i>respektuje zdravotní stav svůj i svých vrstevníků a v rámci svých možností usiluje o aktivní podporu zdraví</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> denní režim- vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit pohybový režim- význam pohybu pro zdraví zásady péče o zdraví vlívy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví- kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota 	<p>VZ-9-1-05 <i>usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví</i></p>	<p>VZ-9-1-05p <i>projevuje zdravé sebevědomí a preferuje ve styku s vrstevníky pozitivní životní cíle, hodnoty a zájmy</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> výživa a zdraví- zásady správného stravování stravovací a pitný režim sestavení jídelníčku alternativní výživa, BMI 	<p>VZ-9-1-06 <i>vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí</i> VZ-9-1-07 <i>dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky</i></p>	<p>VZ-9-1-07p <i>dodržuje správné stravovací návyky a v rámci svých možností uplatňuje</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
		zásady správné výživy a zdravého st ravování
<ul style="list-style-type: none"> fyziologické změny a změny v chování v dospívání vztahy k opačnému pohlaví pravidla společenského chování 	VZ-9-1-11 <i>respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví</i>	
<ul style="list-style-type: none"> reklama, sekty – jejich vliv na člověka vliv vrstevníků na chování jedince – neformální skupina, parta,... mezilidské vztahy, komunikace, kooperace dovednosti při řešení problémů v mezilidských vztazích 	VZ-9-1-14 <i>vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi</i>	VZ-9-1-14p <i>zaujímá odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí</i>
<ul style="list-style-type: none"> bezpečné chování a komunikace-komunikace s vrstevníky a cizími lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v krizových situacích a v situacích ohrožení dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví (bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě) rizika silniční a železniční dopravy vztahy mezi účastníky silničního provozu včetně zvládnutí agresivity 	VZ-9-1-15 <i>projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc</i>	VZ-9-1-15p <i>uplatňuje způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc; ví o centrech odborné pomoci, vyhledá a použije</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti) první pomoc 		<i>jejich telefonní čísla</i>

9. ročník 1 hodina

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> stres, únava, duševní odolnost ochrana před přenosnými chorobami základní cesty přenosu nález a jejich prevence nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním stykem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty 	<p>VZ-9-1-08 <i>uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami ; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc</i></p>	<p>VZ-9-1-08p <i>svěří se se zdravotním problémem</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> dětství, puberta, dospívání- tělesné, duševní a společenské změny proměna vidění světa, sebe a ostatních lidí odpovědnost jedince za zdraví programy podpory zdraví na škole, v obci, zapojení se do těchto aktivit 	<p>VZ-9-1-09 <i>projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce</i></p>	<p>VZ-9-1-09p <i>respektuje zdravotní stav svůj i svých vrstevníků a v rámci svých možností usiluje o aktivní podporu zdraví</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> sebepoznání a sebepojetí- vztahy k sobě samému, vztah k druhým lidem utváření vědomí vlastní identity seberegulace a sebeorganizace činnosti a chování- cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládnutí problémových situací zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích 	<p>VZ-9-1-10 <i>samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím</i></p>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální úroveň	doporučená
<ul style="list-style-type: none"> • pomáhající a prosociální chování 			
<ul style="list-style-type: none"> • fyziologické změny a změny v chování v dospívání • vztahy k opačnému pohlaví • pravidla společenského chování • fyziologické změny a změny v chování v dospívání • vztahy k opačnému pohlaví • pravidla společenského chování 	<p>VZ-9-1-11 <i>respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> • předčasný sexuální styk a jeho možné následky • nechráněný sexuální styk • promiskuita a nebezpečí s ní spojené • pohlavní choroby • heterosexuality, homosexualita 	<p>VZ-9-1-12 <i>respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> • autodestruktivní závislosti- psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému • rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet) • násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládnutí • šikana a jiné formy násilí, sexuální zneužívání mladistvých, domácí násilí • služby odborné pomoci při řešení problémů – Linka bezpečí,... 	<p>VZ-9-1-13 <i>uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým</i></p>	<p>VZ-9-1-13p <i>dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a provozováním hazardních her</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • trestná činnost • živelní pohromy, havárie, terorismus • klasifikace mimořádných událostí 	<p>VZ-9-1-16 <i>uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí</i></p>	<p>VZ-9-1-16p <i>chová se odpovědně při mimořádných událostech a prakticky využívá základní</i></p>	

Učivo	Očekávané výstupy <i>Žák:</i>	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • varovný signál a jiné způsoby varování • základní úkoly ochrany obyvatelstva • evakuace • činnost po mimořádné události • prevence vzniku mimořádných událostí 		<i>znalosti první pomoci při likvidaci následků hromadného zasažení obyvatel</i>

5.7.2 Tělesná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací obor *Tělesná výchova* jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje. V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování- bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy aj.), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.

Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení- v povinné tělesné výchově, případně ve zdravotní tělesné výchově. Proto se nedílnou součástí tělesné výchovy stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

1. ročník 2 hodiny, 2. ročník 2 hodiny, 3. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální úroveň	doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • znalost základních zdraví prospěšných cvičení a vhodného prostředí pro pohybovou činnost • cvičení se sportovním náčiním (švihadla, míče, tyče apod.) správné držení těla 	<p>TV-3-1-01 spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti</p>	<p><i>TV-3-1-01p</i> <i>zvládá podle pokynů přípravu na pohybovou činnost</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • gymnastika: akrobacie (kotoul vpřed, kotoul vzad, plavmo přes nízkou překážku), přeskok (návčik odrazu z můstku na nízkou švédskou bednu), šplh o tyči s přírazem, cvičení na žebřinách • atletika: běžecká abeceda, rychlý běh, vytrvalostní běh 5 – 10 minut, rychlý běh 20 – 50 metrů, skok daleký, hod míčkem • zdravotní TV • kompenzační, vyrovnávací a relaxační cvičení • stoj na rukou s oporou, sešín, výskok do vzporu • cvičení s hudbou (3. ročník) 	<p>TV-3-1-02 zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • soutěživé hry různého zaměření s pomůckami i bez nich • sportovní hry 	<p>TV-3-1-03 spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • základní hygiena při TV i jiných pohybových aktivitách 	<p>TV-3-1-04 uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy</p>	<p><i>TV-3-1-04p</i> <i>dodržuje základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a má osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • znalost smluvených gest a signálů při pohybových činnostech • názvy pohybových činností, tělocvičného náradí, pojmy z pravidel sportu • pořadová cvičení 	<p>TV-3-1-05 reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci</p>	<p><i>TV-3-1-05p</i> <i>reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti - projevuje kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám</i></p>	

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
		- zvládá základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů

4. ročník 2 hodiny, 5. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> význam pohybu pro zdravý rozvoj jedince pohybové cvičení - délka a intenzita 	TV-5-1-01 <i>podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti</i>	TV-5-1-01p <i>chápe význam tělesné zdatnosti pro zdraví a začleňuje pohyb do denního režimu</i>
<ul style="list-style-type: none"> příprava organismu před pohybovým cvičením zklidnění po cvičení protahovací a napínací cviky 	TV-5-1-02 <i>zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením</i>	TV-5-1-02p <i>zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním svalovým oslabením</i>
<ul style="list-style-type: none"> organizace Tv vhodný výběr prostoru pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností (her, soutěží, závodů) 	TV-5-1-03 <i>zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her</i> TV-5-1-08 <i>zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy</i>	TV-5-1-03p <i>zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností</i>
<ul style="list-style-type: none"> základy hygieny při pohybových činnostech hygiena cvičebního prostředí hygiena cvičebního oblečení a vhodné sportovní obuvi bezpečnost při sportovních 	TV-5-1-04 <i>uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka</i>	TV-5-1-04p <i>uplatňuje hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodných a bezpečných pohybových činností</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální úroveň	doporučená
<p>činnostech a při manipulaci se sportovním nářadím</p> <ul style="list-style-type: none"> • první pomoc v podmínkách TV 			
<ul style="list-style-type: none"> • měření a posuzování pohybových dovedností – měření výkonů, základní pohybové testy • organizace při TV – základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí • komunikace v TV – základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály 	<p>TV-5-1-05 <i>jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti</i></p>	<p><i>TV-5-1-05p reaguje na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • zásady slušného chování • sportovní ideály a symboly • mezilidské vztahy 	<p>TV-5-1-06 <i>jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví</i></p>	<p><i>TV-5-1-06p dodržuje pravidla her a jedná v duchu fair play - zlepšuje svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla - zvládá podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti a umí využívat cviky na odstranění únavy</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • komunikace v Tv (základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, povely, signály) 	<p>TV-5-1-07 <i>užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> • hodnocení a měření pohybových dovedností 	<p>TV-5-1-09 <i>změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky</i></p>		

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> zdroje informací o pohybových dovednostech 	TV-5-1-10 <i>orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace</i>	

6. ročník 2 hodiny, 7. ročník 2 hodiny, 8. ročník 2 hodiny, 9. ročník 2 hodiny

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> správné držení těla, zvyšování kloubní pohyblivosti, správné zapojení dýchacích svalů 	TV-9-1-01 <i>aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem</i>	
<ul style="list-style-type: none"> celkové posilování, rozvoj vytrvalosti 	TV-9-1-02 <i>usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program</i>	TV-9-1-02p <i>usiluje o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o rozvoj pohybových dovedností základních sportovních odvětví včetně zdokonalování základních lokomocí</i>
<ul style="list-style-type: none"> samostatná rozcvička, uvolňovací cviky 	TV-9-1-03 <i>samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly</i>	TV-9-1-03p <i>cíleně se připraví na pohybovou činnost a její ukončení; využívá základní kompenzační a relaxační techniky k překonání únavy</i>
<ul style="list-style-type: none"> poučení o drogách, anabolických látkách, výchova ke zdravému životnímu stylu 	TV-9-1-04 <i>odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší</i>	TV-9-1-04p <i>odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se zdravím a sportem</i> TV-9-1-04p <i>vhodně reaguje na informace o znečištění ovzduší a tomu přizpůsobuje pohybové aktivity</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • zásady chování v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu, na závodech • používání vhodného nářadí 	<p>TV-9-1-05 uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost</p>	<p>TV-9-1-05p <i>uplatňuje základní zásady poskytování první pomoci a zvládá zajištění odsunu raněného</i> TV-9-1-05p <i>uplatňuje bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu</i> - chápe zásady zatěžování; jednoduchými zadanými testy změří úroveň své tělesné zdatnosti</p>
<ul style="list-style-type: none"> • pohybové hry, závody družstev • atletika – běh, hod míčkem, skok • gymnastika – kotoul vpřed a vzad, stoj na ruce, se záchranou, rovnovážné cvičení, skok přes kozu, hrazda, kruhy • úpoly – význam úpolových sportů, přetahy, přetlaky, střehové postoje, sebeobrana, držení soupeře, pády vpřed i vzad, stranou • estetické a kondiční formy cvičení s hudbou, zaměření na ovládnutí těla • lyžování dle povětrnostních podmínek (7. ročník) 	<p>TV-9-2-01 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</p>	<p>TV-9-2-01 <i>zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a aplikuje je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • sportovní hry • sebehodnocení v dané pohybové činnosti, dodržování pravidel 	<p>TV-9-2-02 posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny</p>	<p>TV-9-2-02p <i>posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí příčiny nedostatků</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> komunikace v TV 	TV-9-3-01 <i>užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu</i>	<i>TV-9-3-01p užívá osvojovanou odbornou terminologii na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka</i>
<ul style="list-style-type: none"> historie olympijských her, MOV, ČOV 	TV-9-3-02 <i>naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu</i>	<i>TV-9-3-02 naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu</i>
<ul style="list-style-type: none"> týmová hra dle platných nebo dohodnutých pravidel 	TV-9-3-03 <i>dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a do drží je</i>	<i>TV-9-3-03 dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji</i>
<ul style="list-style-type: none"> pravidla činností, přebírání role rozhodčího 	TV-9-3-04 <i>rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora</i>	<i>TV-9-3-04p rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka</i>
<ul style="list-style-type: none"> měření délky a času při tělových a sportovních aktivitách s využitím potřebných pomůcek (pásma, stopky) 	TV-9-3-05 <i>sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí</i>	<i>TV-9-3-05p sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony a vyhodnotí je</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • samostatná organizace pohybových činností 	<p>TV-9-3-06 <i>zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže</i></p>	<p><i>TV-9-3-06p spolurozhoduje osvojované hry a soutěže</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • práce s tabulkou 	<p>TV-9-3-07 <i>zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci</i></p>	

5.8 Člověk a svět práce

Charakteristika vzdělávací oblasti

Oblast Člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Koncepce vzdělávací oblasti Člověk a svět práce vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělávání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků.

Vzdělávací obsah je realizován v průběhu celého základního vzdělávání a je určen všem žákům (tedy chlapcům i dívkám bez rozdílu). Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V závislosti na věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce

- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, náradí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení
- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

Integrace vzdělávacích oborů

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a svět práce je začleněn do vyučovacích předmětů *Pracovní činnosti* a *Svět práce*.

Vyučovací předměty

Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti Člověk a svět práce je rozdělen do dvou samostatných vyučovacích předmětů:

- *Pracovní činnosti* - předmět je vyučován ve všech ročnících kromě osmého a devátého. Obvyklá časová dotace je 1 hodina.
- *Svět práce* - předmět je vyučován v osmém a devátém ročníku s časovou dotací 1 hodina.

Vzdělávací obsah obou předmětů je zepsán podrobně níže v této kapitole.

1. ročník 1 hodina, 2. ročník 1 hodina, 3. ročník 1 hodina

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • práce s různým materiálem: modelovací hmota, papír, karton, textil, přírodniny • vlastnosti materiálů, jejich využití v praxi 	ČSP-3-1-01 <i>vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů</i>	ČSP-3-1-01p <i>zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami; vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů</i>
<ul style="list-style-type: none"> • jednoduché pracovní postupy • organizace práce 	ČSP-3-1-02 <i>pracuje podle slovního návodu a předlohy</i>	ČSP-3-1-02 <i>pracuje podle slovního návodu a předlohy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • sestavování modelů • montáž a demontáž 	ČSP-3-2-01 <i>zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi</i>	ČSP-3-2-01 <i>zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> práce s tabulkou sledování počasí kalendář přírody 	ČSP-3-3-01 <i>provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování</i>	<i>ČSP-3-3-01p</i> <i>provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popíše jeho výsledky</i>
<ul style="list-style-type: none"> zná základní podmínky pro pěstování rostlin pěstování rostlin ze semen pěstování pokojových rostlin 	ČSP-3-3-02 <i>pečuje o nenáročné rostliny</i>	<i>ČSP-3-3-02</i> <i>pečuje o nenáročné rostliny</i>
<ul style="list-style-type: none"> jednoduchá úprava stolu 	ČSP-3-4-01 <i>připraví tabuli pro jednoduché stolování</i>	<i>ČSP-3-4-01p</i> <i>upraví stůl pro jednoduché stolování</i>
<ul style="list-style-type: none"> pravidla stolování vhodné a nevhodné chování u stolu při jídle 	ČSP-3-4-02 <i>chová se vhodně při stolování</i>	<i>ČSP-3-4-02</i> <i>chová se vhodně při stolování</i>

4. ročník 1 hodina, 5. ročník 1 hodina

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> tvoření výrobků s daným materiálem, vlastnosti materiálu 	ČSP-5-1-01 <i>vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu</i>	<i>ČSP-5-1-01p</i> <i>vytváří přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu</i>
<ul style="list-style-type: none"> seznámení s lidovými zvyky, tradicemi a řemesly výroba drobných dáreků k různým svátkům 	ČSP-5-1-02 <i>využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic</i>	<i>ČSP-5-1-02p</i> <i>využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> druhy nástrojů a pomůcek, které napomáhají ke zpracování různých materiálů 	ČSP-5-1-03 <i>volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu</i>	ČSP-5-1-03 <i>volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu</i>
<ul style="list-style-type: none"> správné postupy při manipulaci bezpečnost a uspořádání práce 	ČSP-5-1-04 <i>udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu</i>	ČSP-5-1-04p <i>udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při drobném poranění</i>
<ul style="list-style-type: none"> konstrukce stavebnic využití logiky 	ČSP-5-2-01 <i>provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž</i>	ČSP-5-2-01 <i>provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž</i>
<ul style="list-style-type: none"> práce podle návodu při pracovních postupech 	ČSP-5-2-02 <i>pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu</i>	ČSP-5-2-02 <i>pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu</i>
<ul style="list-style-type: none"> konstrukční činnosti: bezpečnost, pracovní hygiena, první pomoc při zranění 	ČSP-5-2-03 <i>dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu</i>	ČSP-5-2-03p <i>udržuje pořádek na svém pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při drobném úrazu</i> <i>- užívá jednoduché pracovní nástroje a pomůcky</i>
<ul style="list-style-type: none"> pěstivelské práce s rostlinami – pokusy, pozorování 	ČSP-5-3-01 <i>provádí jednoduché pěstivelské činnosti, samostatně vede pěstivelské pokusy a pozorování</i>	ČSP-5-3-01p <i>dodržuje základní podmínky a užívá postupy pro pěstování vybraných rostlin</i>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> ošetřování pokojových rostlin využití jarních prací na pozemku 	ČSP-5-3-02 <i>ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny</i>	ČSP-5-3-02p <i>ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádí pěstitelská pozorování</i>
<ul style="list-style-type: none"> práce se správným nářadím při práci s rostlinami 	ČSP-5-3-03 <i>volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní</i>	ČSP-5-3-03 <i>volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní</i>
<ul style="list-style-type: none"> pěstitelské práce: bezpečnost, pracovní hygiena, první pomoc při zranění 	ČSP-5-3-04 <i>dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu</i>	ČSP-5-3-04p <i>dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu na zahradě</i>
<ul style="list-style-type: none"> vybavení kuchyně elektrickými spotřebiči, kuchyňské nádobí 	ČSP-5-4-01 <i>orientuje se v základním vybavení kuchyně</i>	ČSP-5-4-01p <i>uvede základní vybavení kuchyně</i>
<ul style="list-style-type: none"> příprava jednoduchého pohoštění – pokrmu 	ČSP-5-4-02 <i>připraví samostatně jednoduchý pokrm</i>	ČSP-5-4-02 <i>připraví samostatně jednoduchý pokrm</i>
<ul style="list-style-type: none"> základy společenského chování pravidla stolování, slavnostní prostírání 	ČSP-5-4-03 <i>dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování</i>	ČSP-5-4-03p <i>dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování</i>
<ul style="list-style-type: none"> hygiena kuchyňského náčiní a prostorů kuchyně bezpečnost práce při manipulaci s ostrými a horkými předměty první pomoc při úrazu 	ČSP-5-4-04 <i>udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni</i>	ČSP-5-4-04 <i>udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni - uplatňuje zásady správné výživy</i>

6. ročník 1 hodina

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> vlastnosti materiálu, užití v praxi (dřevo, kov, plasty, papír, textil) 	<p>ČSP-9-1-01 provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň</p>	<p>ČSP-9-1-01p získá základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech; provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň</p>
<ul style="list-style-type: none"> pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování jednoduché pracovní operace a postupy 	<p>ČSP-9-1-02 řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí</p>	<p>ČSP-9-1-02 řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí</p>
<ul style="list-style-type: none"> organizace práce 	<p>ČSP-9-1-03 organizuje a plánuje svoji pracovní činnost</p>	<p>ČSP-9-1-03p organizuje svoji pracovní činnost</p>
<ul style="list-style-type: none"> technické informace, návody technické náčrtý a výkresy 	<p>ČSP-9-1-04 užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku</p>	<p>ČSP-9-1-04p pracuje s jednoduchou technickou dokumentací, orientuje se v pracovních postupech a návodech</p>
<ul style="list-style-type: none"> úloha techniky v životě člověka zneužití techniky technika a životní prostředí technika a volný čas tradice a řemesla 	<p>ČSP-9-1-05 dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu</p>	<p>ČSP-9-1-05 dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje různé druhy materiálů a zná jejich vlastnosti - zvolí vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu - správně vybere a používá vhodné pracovní nástroje a pomůcky - dovede pracovní postupy k finálnímu výrobku - dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytuje první pomoc při drobném úrazu

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • pěstitelské práce • půda a její vlastnosti, příprava půdy pro pěstování • výživa rostlin • ochrana rostlin a půdy • zelenina: osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pěstování vybraných druhů zeleniny • ovocné rostliny: druhy, způsob pěstování, uskladnění a zpracování • léčivé rostliny, koření: pěstování vybrané rostliny • rostliny a zdraví člověka • léčivé účinky rostlin • rostliny jedovaté • rostliny jako drogy a jejich zneužívání • alergie 	<p>ČSP-9-3-01 <i>volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin</i></p>	<p><i>ČSP-9-3-01</i> <i>volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • poznávání květin, jejich zařazení a péče o květinovou výzdobu škol y a jejího okolí • květinová dekorace • úprava okrasných keřů • rozmnožování a řízkování rostlin • květina v exteriéru a interiéru 	<p>ČSP-9-3-02 <i>pěstuje a využívá květiny pro výzdobu</i></p>	<p><i>ČSP-9-3-02p</i> <i>pěstuje a ošetřuje květiny v interiéru a využívá je k výzdobě</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • nástroje a nářadí používané v pěstitelství, jejich rozlišení, a správné použití • ochrana zdraví při práci s nástroji • hygiena při práci, poučení o možných rizicích • zásady správné údržby používaných nástrojů 	<p>ČSP-9-3-03 <i>používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu</i></p>	<p><i>ČSP-9-3-03</i> <i>používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu</i></p>

7. ročník 1 hodina

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> design a konstruování stavebnice (konstrukční, elektrotechnické, elektronické) návod, předloha, náčrt, plán, schéma, jednoduchý program 	<p>ČSP-9-2-01 <i>sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu d aný model</i></p>	<p>ČSP-9-2-01p <i>sestaví podle návodu, náčrtu, plánu daný model</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> sestavování modelů tvorba konstrukčních prvků, jejich funkčnost, nosnost, stabilita aj. 	<p>ČSP-9-2-02 <i>navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj.</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> montáž, demontáž a údržba jednoduchého předmětu a za řízení 	<p>ČSP-9-2-03 <i>provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení</i></p>	<p>ČSP-9-2-03p <i>ovládá montáž a demontáž jednoduchého zařízení, provádí údržbu jednoduchých předmětů a zařízení</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> práce podle návodu dodržování bezpečnostních pokynů poskytnutí první pomoci při úrazu 	<p>ČSP-9-2-04 <i>dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu</i></p>	<p>ČSP-9-2-04 <i>dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> chov zvířat v domácnosti podmínky chovu 	<p>ČSP-9-3-04 <i>prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty</i></p>	<p>ČSP-9-3-04 <i>prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu s e zvířaty</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> hygiena a bezpečnost chovu kontakt se známými i neznámými zvířaty základy legislativy související s ochranou zvířat poskytnutí první pomoci při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty 	<p>ČSP-9-3-05 <i>dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty</i></p>	<p>ČSP-9-3-05p <i>dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu způsobeném zvířaty a při styku s jedovatými rostlinami</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> digitální technika – počítač a periferní zařízení, digitální fotoaparát, videokamera, e-kniha, mobilní telefony 	<p>ČSP-9-7-01 ovládá základní funkce digitální techniky; diagnostikuje a odstraňuje základní problémy při provozu digitální techniky</p>	<p>ČSP-9-7-01p ovládá základní funkce vybraných digitálních zařízení, postupuje podle návodu k použití, při problémech vyhledá pomoc či expertní službu</p>
<ul style="list-style-type: none"> digitální technologie – USB, Bluetooth, wi-fi, GPRS, navigační technologie 	<p>ČSP-9-7-02 propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení</p>	<p>ČSP-9-7-02p propojuje vzájemně jednotlivá vybraná digitální zařízení</p>
<ul style="list-style-type: none"> mobilní služby – operátoři, tarify navigační technologie počítačové technologie pro zpracování hlasových a grafických informací – úpravy, archivace, střih vzájemná komunikace zařízení 	<p>ČSP-9-7-03 pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi – cestování, obchod, vzdělávání, zábava</p>	<p>ČSP-9-7-03p pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi v situacích, které odpovídají okruhu jeho zájmů a potřeb</p>
<ul style="list-style-type: none"> ošetření digitální techniky ochrana digitální techniky před poškozením 	<p>ČSP-9-7-04 ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením</p>	<p>ČSP-9-7-04 ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením</p>
<ul style="list-style-type: none"> bezpečnost, ekonomika a hygiena provozu první pomoc při úrazu 	<p>ČSP-9-7-05 dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu</p>	<p>ČSP-9-7-05 dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu</p>

8. ročník 1 hodina

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • finance a provoz domácnosti • rozpočet domácnosti • typy rozpočtu, jejich odlišnosti • příjmy, výdaje, platby, úspory • základní práva spotřebitelů • ekonomika domácnosti • majetek a majitelé 	<p>ČSP-9-4-01 <i>provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví</i></p>	<p>ČSP-9-4-01p <i>provádí jednoduché operace platebního styku</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • údržba oděvů a textilií • úklid domácnosti (postup, prostředky a dopad na životní prostředí) • spotřebiče v domácnosti 	<p>ČSP-9-4-02 <i>ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů</i></p>	<p>ČSP-9-4-02 <i>ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • elektrotechnika v domácnosti • elektrická instalace • elektrické spotřebiče • elektronika • sdělovací technika (funkce, ovládání, užití) 	<p>ČSP-9-4-03 <i>správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby; provádí drobnou domácí údržbu</i></p>	<p>ČSP-9-4-03p <i>správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením, provádí drobnou domácí údržbu, používá vhodné prostředky při práci v domácnosti</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • bezpečnost a ekonomika provozu • nebezpečí úrazu elektrickým proudem 	<p>ČSP-9-4-04 <i>dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem</i></p>	<p>ČSP-9-4-04p <i>dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu elektrickým proudem nebo chemikálií</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> práce s laboratorní technikou - pozorování, měření, experiment základní laboratorní přístroje, zařízení a pomůcky 	<p>ČSP-9-6-01 <i>vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů</i></p>	<p>ČSP-9-6-01p <i>vybere a prakticky využívá pracovní postup konkrétní laboratorní činnosti a dodrží kázeň při práci s přístroji, zařízeními a pomůckami nutnými pro konání pozorování, měření, experimentu</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> laboratorní protokol cíl, průběh, výsledky a závěry experimentální práce 	<p>ČSP-9-6-02 <i>zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> experimentální práce - pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí 	<p>ČSP-9-6-04 <i>dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci</i></p>	<p>ČSP-9-6-04p <i>dodržuje hygienu práce a zásady bezpečné práce s laboratorní technikou, příslušnými nástroji, přístroji a pomůckami při laboratorních činnostech</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> poskytnutí první pomoci při úrazu v laboratoři 	<p>ČSP-9-6-05 <i>poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři</i></p>	<p>ČSP-9-6-05 <i>poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> trh práce – povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů 	<p>ČSP-9-8-01 <i>orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí</i></p>	<p>ČSP-9-8-01p <i>orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí, v učebních oborech a středních školách</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> volba profesní orientace – základní principy; sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace 	<p>ČSP-9-8-02 <i>posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy</i></p>	<p>ČSP-9-8-02p <i>posoudí své možnosti v oblasti profesní, případně pracovní orientace přihlednutím k potřebám běžného života</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> možnosti vzdělávání – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby 	<p>ČSP-9-8-03 <i>využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání</i></p>	<p>ČSP-9-8-03p <i>využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného dalšího vzdělávání</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • orientace v dostupných informačních zdrojích: denní tisk, internet, knihovny; vyhledávání, třídění a správné použití vyhledaných informací s ohledem na jejich účel • zaměstnání – pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce; práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů • podnikání – druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání 		
<ul style="list-style-type: none"> • průběh pohovoru, tvorba strukturovaného živopisu se všemi jeho náležitostmi • nácvik modelových situací, praktický nácvik sebereprezentace 	<p>ČSP-9-8-04 <i>prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce</i></p>	<p><i>ČSP-9-8-04p</i> <i>prokáže v modelových situacích prezentaci své osoby při ucházení se o zaměstnání</i> - byl seznámen s právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů - byl seznámen s možnostmi využití poradenské pomoci v případě neúspěšného hledání zaměstnání</p>

9. ročník 1 hodina

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> • kuchyně – základní vybavení • bezpečnost při obsluze základních spotřebičů 	<p>ČSP-9-5-01 <i>používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče</i></p>	<p><i>ČSP-9-5-01</i> <i>používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů potraviny – výběr, nákup, skladování, skupiny potravin jídelníček úprava pokrmů za studena základní způsoby tepelné úpravy 	<p>ČSP-9-5-02 <i>připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy</i></p>	<p>ČSP-9-5-02p <i>připraví jednoduché pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> jednoduché prostírání obsluha a chování u stolu slavnostní stolování v rodině zdobné prvky a květiny na stole 	<p>ČSP-9-5-03 <i>dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti</i></p>	<p>ČSP-9-5-03p <i>dodržuje základní principy stolování a obsluhy u stolu</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> hygiena a bezpečnost práce v kuchyni poskytnutí první pomoci při úrazech v kuchyně 	<p>ČSP-9-5-04 <i>dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni</i></p>	<p>ČSP-9-5-04 <i>dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> informační zdroje – vyhledávání podkladů – klíčové slovo 	<p>ČSP-9-6-03 <i>vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> experimentální práce - pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí 	<p>ČSP-9-6-04 <i>dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci</i></p>	<p>ČSP-9-6-04p <i>dodržuje hygienu práce a zásady bezpečné práce s laboratorní technikou, příslušnými nástroji, přístroji a pomůckami při laboratorních činnostech</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> poskytnutí první pomoci při úrazu v laboratoři 	<p>ČSP-9-6-05 <i>poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři</i></p>	<p>ČSP-9-6-05 <i>poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři</i></p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:	Minimální doporučená úroveň
<ul style="list-style-type: none"> trh práce - charakter a druhy pracovních činností; požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní; rovnost příležitostí na trhu práce 	<p>ČSP-9-8-01 <i>orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí</i></p>	<p>ČSP-9-8-01p <i>orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí, v učebních oborech a středních školách</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> volba profesní orientace – informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využití poradenských služeb 	<p>ČSP-9-8-02 <i>posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy</i></p>	<p>ČSP-9-8-02p <i>posoudí své možnosti v oblasti profesní, případně pracovní orientace přihlednutím k potřebám běžného života</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> možnosti vzdělávání – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby elektronická komunikace se zaměřením na vyhledávání pracovního místa (elektronická pošta, internetové portály, webové formuláře) rizika používání moderních informačních technologií při hledání práce (sociální inženýrství) podnikatelský záměr - vysvětlení pojmu, ukázka příkladů 	<p>ČSP-9-8-03 <i>využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání</i></p>	<p>ČSP-9-8-03p <i>využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného dalšího vzdělávání</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> průběh pohovoru, tvorba strukturovaného životopisu se všemi jeho náležitostmi nácvik modelových situací, praktický nácvik sebezprezentace 	<p>ČSP-9-8-04 <i>prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce</i></p>	<p>ČSP-9-8-04p <i>prokáže v modelových situacích prezentaci své osoby při ucházení se o zaměstnání</i> - byl seznámen s právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů - byl seznámen s možnostmi využití poradenské pomoci v případě neúspěšného hledání zaměstnání</p>

6 Volitelné předměty

6.1 Přehled volitelných předmětů zařazovaných podle zájmu žáků

Zařazení volitelných předmětů do učebního plánu školy sleduje individuální rozvoj žáka podle jeho zájmu a prohlubování vzdělání v jím zvolené oblasti. Nabídka předmětů kopíruje jednotlivé vzdělávací oblasti ŠVP a vhodně je rozšiřuje.

Žák si z aktualizované nabídky vybere předmět, který bude navštěvovat v daném školním roce, a to vždy po dobu celého školního roku. Počet volitelných předmětů vypsanych vedením školy v daném školním roce je závislý na počtu žáků v ročnících a třídách a na provozních možnostech školy.

Přehled volitelných předmětů

Podle materiálních, personálních, hygienických, organizačních a jiných podmínek školy nabízíme žákům tyto volitelné předměty:

- *Ochrana obyvatel* – předmět je zařazen do výuky na 2. stupni s obvyklou časovou dotací 1 vyučovací hodinu týdně
- *Psaní na klávesnici* – předmět je zařazen do výuky na 2. stupni s obvyklou časovou dotací 1 vyučovací hodinu týdně
- *Seminář z českého jazyka* - předmět je zařazen do výuky na 2. stupni s obvyklou časovou dotací 1 vyučovací hodinu týdně
- *Seminář z matematiky* - předmět je zařazen do výuky na 2. stupni s obvyklou časovou dotací 1 vyučovací hodinu týdně

6.2 Vzdělávací obsah volitelných předmětů

6.2.1 Ochrana obyvatel

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací obsah povinně volitelného předmětu *Ochrana obyvatel* svým zaměřením vyloženě nenáleží do některé ze vzdělávacích oblastí stanovených RVP ZV. Tento vyučovací předmět je svým obsahem spíše průnikem některých vzdělávacích oblastí RVP ZV, a to zejména vzdělávacích oblastí *Člověk a příroda* (kapitola 5.6), *Člověk a zdraví* (kapitola 5.8) a *Člověk a společnost* (kapitola 5.5). V učebních osnovách pro tento předmět jsme se nakonec rozhodli uvést vzdělávací oblast *Člověk a jeho svět*, neboť k ní má svým zaměřením tento vyučovací předmět nejbliže.

Hlavním smyslem tohoto předmětu je připravit žáka na záchranu života a zdraví (svého i spoluobčanů) v celé řadě možných krizových situací, které mohou v současném světě běžně nastat. Jedná se zejména o živelné katastrofy, úrazy, autonehody, teroristické útoky, ekologické havárie a jiné.

Vzhledem ke své povaze je tento předmět ideální příležitostí k integraci průřezových témat *Osobnostní rozvoj*, *Morální rozvoj*, *Výchova demokratického občana*, *Výchova demokratického občana* a *Environmentální výchova*.

Cíle vyučovacího předmětu

Vzdělávání v tomto vyučovacím předmětu vede žáka zejména k:

- porozumění soudobému stylu života a sobě sama
- samostatnosti, rozhodnosti a racionálnímu uvažování ve vypjatých a kritických situacích, které mohou v běžném životě nastat
- uvědomění si hodnoty lidského života a zdraví
- sociálnímu uvědomění a cítění
- formování vhodných a žádoucích morálních atributů (nesobeckost, solidarita, multikulturalita)

Učivo	Očekávané výstupy <i>Žák:</i>
<ul style="list-style-type: none"> • základní pojmy a symboly ochrany obyvatelstva • důležitá telefonní čísla • tísňové linky – jak správně volat na tísňovou linku • operační a informační střediska (OPIS) 	orientuje se v běžně dostupných informačních zdrojích souvisejících s tematikou ochrany člověka a jeho zdraví
<ul style="list-style-type: none"> • mimořádná událost • obecné zásady při ohrožení • evakuace a evakuační zavazadlo • varovné signály, jak zní siréna • hromadné sdělovací prostředky a jejich funkce během mimořádných situací 	zná základní signály používané při řešení krizových situací, umí připravit evakuační zavazadlo, je schopen efektivně využívat sdělovací prostředky v době řešení krizových situací
<ul style="list-style-type: none"> • Integrovaný záchranný systém (IZS) • krizové situace a krizové štáby • humanitární a jiné neziskové organizace pomáhající lidem v tísni nebo nouzi 	zná strukturu a s organizací IZS, orientuje se v problematice humanitárních a neziskových organizací
<ul style="list-style-type: none"> • složky IZS a jejich funkce • Hasičský záchranný sbor ČR • zdravotní záchranná služba • Policie ČR • Horská služba • Letecká záchranná služba • Armáda ČR 	zná funkci jednotlivých složek IZS a chápe jejich potřebnost pro společnost
<ul style="list-style-type: none"> • pravidla první pomoci – stabilizovaná poloha, umělé dýchání, pravidlo 5 T, záchrana tonoucího • neodkladná první pomoc – šok, poranění páteře, vnitřní zranění, masivní krvácení, zlomeniny, úrazy elektrickým proudem 	ovládá pravidla laické první pomoci, je schopen poskytnout neodkladnou první pomoc vedoucí k záchraně lidského života
<ul style="list-style-type: none"> • živelné pohromy – vznik, průběh a následky • srovnání živelných nebezpečí u nás a ve světě • přírodní pohromy - • požáry, povodně a záplavy, zemětřesení, laviny, sesuvy půdy, sopečné výbuchy, pád meteoritu, tornáda a hurikány, extrémní chlad a teplo 	chápe fyzikální principy vzniku živelných katastrof, požárů, ekologických havárií a jiných mimořádných událostí

Učivo	Očekávané výstupy Žák:
<ul style="list-style-type: none"> havárie – chemické, radiační, ropné dopravní nehoda žhářství sabotáž 	
<ul style="list-style-type: none"> terorismus teroristické organizace hrozby a důsledky teroristických činů zbraně hromadného ničení boj proti terorismu 	<p>chápe význam pojmu terorismus (terorista), orientuje se způsobem odpovídajícím jeho věku ve světové vojensko-politické situaci, zná význam pojmu ZHN a uvědomuje si globální důsledky jejich použití</p>

6.2.2 Psaní na klávesnici

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět *Psaní na klávesnici* spadá svým obsahem do vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie. Podrobná charakteristika této vzdělávací oblasti je uvedena v kapitole 5.3. Předmět vhodně doplňuje vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Informatika a výpočetní technika, který je na naší škole zařazen na prvním i na druhém stupni.

Předmět je svou povahou vyloženě praktický, zaměřený na získávání dovedností a návyků při psaní na klávesnici počítače. Základem práce ve vyučovacích hodinách tohoto předmětu je praktické procvičování.

Cíle vyučovacího předmětu

Vzdělávání v tomto předmětu směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- správnému způsobu psaní na počítačové klávesnici všemi deseti prsty
- správným hygienickým a psychohygienickým návykům při (dlouhodobé) práci s počítačem
- správnému způsobu používání výpočetní techniky při běžných činnostech, zejména přípravě do školy
- trpělivosti a sebeovládání

Učivo	Očekávané výstupy Žák:
<ul style="list-style-type: none"> seznámení s klávesnicí správný prstoklad správné držení těla a rukou 	<p>se orientace na klávesnici s použitím správného prstokladu</p>
<ul style="list-style-type: none"> použití kláves mezerník, enter nácvik písmen f, j, d, k 	<p>si osvojí nové znaky, zvládá opis s použitím kombinace nových znaků</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:
<ul style="list-style-type: none"> • nácvik písmen ů, a, s, l • nácvik písmen u, r, e, i • tvorba vlastních slov z procvičovaných písmen 	zapojí všechny prsty při psaní na klávesnici, osvojí si návyk usazení prstů ve správném prstokladu, zvládne umění přehmatu ze základní řady písmen a navrácení prstů do základní pozice
<ul style="list-style-type: none"> • nácvik písmene g, h, t, z • interpunkční znaménko čárka • nácvik písmene w, o, q, p 	zvládá opis souvislého textu
<ul style="list-style-type: none"> • nácvik písmene v, m, b, n • nácvik písmene c, x, y, ú • uvolňovací cviky 	zvyšuje rychlost při opisu souvislého textu se zaměřením na bezchybnost
<ul style="list-style-type: none"> • přerazovací klávesa levý Shift • nácvik psaní velkých písmen J, K, L, H, Z, U, I, O, P, N, M 	zvládá psaní velkých písmen, zvládá současné použití klávesy shift a písmene
<ul style="list-style-type: none"> • přerazovací klávesa pravý Shift • nácvik psaní velkých písmen F, D, S, A, G, T, R, E, W, Q, B, V, C, X, Y 	zvládá psaní velkých písmen, opis souvislého textu
<ul style="list-style-type: none"> • interpunkční znaménko tečka • použití přerazovací klávesy Caps Lock • nácvik písmen z nejvyšší řady kláves á, ř, ý, ž, í, č, é, š, ě 	zvládá souvislé psaní zkratk v textu bez přehmatu na klávesnici s použitím přerazovacích kláves
<ul style="list-style-type: none"> • nácvik psaní čísl • psaní znaménka +, =, %, ,, (, /, !, ?, :, ; • nácvik klávesy Tab, Backspace, Enter 	ovládá klávesnici deseti prsty, zvyšuje rychlost psaní při dodržování přesnosti psaní, zvládá opis souvislého textu s použitím interpunkčních znamének a čísl

6.2.3 Seminář z českého jazyka

Vzdělávací obsah volitelného předmětu vychází z učebních osnov vyučovacího předmětu *Český jazyk a literatura*, zejména z učiva určeného pro 9. ročník. Smyslem tohoto volitelného předmětu je rozšířit a prohloubit znalosti žáků zejména s ohledem na jejich kvalitnější přípravu na přijímací zkoušky.

Učivo	Očekávané výstupy Žák:
<ul style="list-style-type: none"> • souhrnné jazykové rozbory 	rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve slově, větě a v souvětí

6.2.4 Seminář z matematiky

Vzdělávací obsah *Semináře z matematiky* vychází z učebních osnov vyučovacího předmětu *Matematika* a jeho hlavním cílem je rozšířit a prohloubit znalosti žáků v oblasti matematiky. Rovněž tento volitelný předmět si klade za cíl lepší a efektivnější přípravu žáků na přijímací zkoušky. V rámci volitelného předmětu řeší žáci také celou řadu praktických úloh s využitím základů teoretické matematiky.

Učivo	Očekávané výstupy Žák:
<ul style="list-style-type: none"> • základní geometrické pojmy 	<p>pojmenovává, rozlišuje, rýsuje úhel dané velikosti, používá úhloměr, rozeznává jednotlivé úhly, provádí graficky i početně, převádí stupně na minuty a vteřiny a naopak, rozpoznává, určuje jejich velikost výpočtem</p>
<ul style="list-style-type: none"> • středová souměrnost • osová souměrnost a její vlastnosti 	<p>poznává shodné rovinné útvary, používá věty sss, sus, usu, ssu, správně zapisuje shodnost, vysvětluje pojem, črtá a sestrojuje obraz rovinného útvaru ve středové souměrnosti, poznává středově souměrný útvar, črtá a sestrojuje obraz rovinného útvaru v osové souměrnosti, poznává osově souměrný útvar</p>
<ul style="list-style-type: none"> • znaky dělitelnosti • prvočísla a čísla složená 	<p>vyjmenovává násobky a určuje dělitele, používá znaky dělitelnosti 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, ..., vysvětluje pojem, rozlišuje prvočíslo a číslo složené, rozkládá číslo složené na součin prvočísel, určuje společný násobek dvou čísel, určuje nejmenší společný násobek dvou čísel, určuje společného dělitele dvou čísel, určuje největšího společného dělitele dvou čísel, čte s porozuměním text, zapisuje a řeší slovní úlohu</p>
<ul style="list-style-type: none"> • početní výkony s racionálními čísly • slovní úlohy 	<p>čte a zapisuje zlomek, rozšiřuje a krátí zlomek, uvádí základní tvar zlomku, porovnává racionální čísla, určuje společný jmenovatel zlomků, převádí zlomky na smíšená čísla a desetinná čísla, převádí smíšená čísla a desetinná čísla na zlomky, provádí početní operace, čte s porozuměním text,</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:
	zapisuje a řeší slovní úlohu
<ul style="list-style-type: none"> • přímá a nepřímá úměrnost • pravoúhlá soustava souřadnic 	<p>objasňuje pojem, zapisuje a vyjadřuje poměr, určuje měřítko mapy a plánu, používá měřítko mapy k určení skutečné vzdálenosti, rozděluje úsečku a čísla v daném poměru, zmenšuje nebo zvětšuje v daném poměru, rozpoznává přímou a nepřímou úměrnost, používá pravoúhlou soustavu souřadnic, čte s porozuměním text, zapisuje a řeší slovní úlohu, zapisuje a počítá trojčlenky, zapisuje a řeší slovní úlohy</p>
<ul style="list-style-type: none"> • obvod a obsah trojúhelníku • obvod a obsah lichoběžníku • konstrukční úlohy trojúhelníků a čtyřúhelníků 	<p>pojmenovává a popisuje vrcholy, strany, úhly, vyjmenovává a rozpoznává trojúhelníky podle stran a úhlů, vyjmenovává a rozpoznává čtyřúhelníky, vyjmenovává základní vlastnosti rovnoběžníků, rozpoznává čtverec, obdélník, kosočtverec a kosodélník, počítá obvod a obsah rovnoběžníků a trojúhelníků, rozpoznává lichoběžníky, vyjmenovává základní vlastnosti lichoběžníků, počítá obvod a obsah lichoběžníku, črtá a správně rýsuje trojúhelníky a čtyřúhelníky</p>
<ul style="list-style-type: none"> • užití Pythagorovy věty k řešení slovních úloh • užití Pythagorovy věty ve stereometrii 	<p>určuje druhou mocninu a odmocninu, používá tabulky a kalkulačku k určování druhé mocniny a odmocniny, používá Pythagorovu větu k výpočtu délek stran pravoúhlého trojúhelníku, počítá pomocí Pythagorovy věty slovní úlohy</p>
<ul style="list-style-type: none"> • lineární rovnice s jednou neznámou • slovní úlohy řešené rovnicemi 	<p>používá ekvivalentní úpravy, řeší lineární rovnice s jednou neznámou, čte s porozuměním text, správně zapisuje a řeší slovní úlohu, řeší úlohy o pohybu a o společné práci, vyjadřuje neznámou ze vzorce</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:
<ul style="list-style-type: none"> • Thaletova kružnice • objem a povrch válce 	<p>definuje základní pojmy – kruh, kružnice, tětiva, ..., rýsuje a počítá délku tětivy, určuje vzájemnou polohu přímky a kružnice, rýsuje tečny kružnice, určuje vzájemnou polohu dvou kružnic, používá Thaletovu kružnici při konstrukci a výpočtech, počítá délku kružnice a obsah kruhu, popisuje válec, črtá a rýsuje síť válce, počítá povrch a objem válce</p>
<ul style="list-style-type: none"> • konstrukční úlohy řešené pomocí množin bodů dané vlastnosti 	<p>črtá a rýsuje základní konstrukce, sestavuje množiny všech bodů daných vlastností, provádí rozbory, konstrukce, důkazy správnosti</p>
<ul style="list-style-type: none"> • základy statistiky 	<p>určuje základní pojmy, rozpoznává základní statistické veličiny, určuje aritmetický průměr, rozpoznává základní statistické diagramy, čte z diagramů</p>
<ul style="list-style-type: none"> • řešení rovnic s neznámou ve jmenovateli 	<p>určuje podmínky řešení, určuje hodnotu lomeného výrazu, rozšiřuje a krátí lomené výrazy, sečítá, odčítá, násobí a dělí lomené výrazy, upravuje složené lomené výrazy, řeší složitější rovnice s jednou neznámou, řeší rovnice s neznámou ve jmenovateli a provádí zkoušku</p>
<ul style="list-style-type: none"> • slovní úlohy řešené pomocí soustav 	<p>řeší soustavy pomocí substituční, sčítací nebo kombinované metody, provádí zkoušku řešení, řešení správně zapisuje, čte s porozuměním text, zapisuje a řeší slovní úlohu, řeší úlohy o pohybu, o společné práci, o směsích,</p>
<ul style="list-style-type: none"> • lineární funkce • přímá a nepřímá úměrnost • kvadratická funkce 	<p>vysvětluje pojem funkce a funkční závislost, určuje definiční obor funkce, určuje obor hodnot funkce, zapisuje rovnici funkce, sestavuje tabulku, rýsuje graf funkce, zapisuje rovnici lineární funkce, rýsuje graf lineární funkce, vysvětluje pojem funkce nepřímé úměrnosti, rozlišuje lineární funkce a funkce nepřímé úměrnosti, rýsuje graf nepřímé úměrnosti s využitím milimetrového papíru,</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák:
	užívá nepřímou úměrnost, zapisuje kvadratickou funkci rovnicí, črtá a rýsuje
<ul style="list-style-type: none"> • objem a povrch hranolu • objem a povrch jehlanu • objem a povrch rotačního kužele • objem a povrch koule 	rozpoznává těleso, rozlišuje objem a povrch, rozlišuje: výška tělesa, výška stěny, boční stěna, boční hrana, podstava tělesa, ..., črtá těleso, počítá povrch a objem, rozlišuje a počítá objem a povrch, užívá vzorce, převádí jednotky
<ul style="list-style-type: none"> • goniometrické funkce ostrého úhlu v pravoúhlém trojúhelníku • užití goniometrických funkcí 	určuje podobnost geometrických útvarů, určuje podobnost trojúhelníků, určuje poměr podobnosti, vyhledává podobnost rovinných útvarů v praxi, dělí úsečky v daném poměru, zvětšuje nebo zmenšuje rovinný útvar v daném poměru, vyjmenovává názvy goniometrických funkcí, definuje jednotlivé goniometrické funkce, určuje hodnoty pomocí tabulek a kalkulačky, počítá pomocí goniometrických funkcí, čte s porozuměním text, zapisuje a řeší slovní úlohy

V Jindřichově 1. září 2017

.....
Mgr. Zlata Steuerová
ředitelka školy